

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Az annexió proklamálása.

Budapest, október 6.

A hivatalos lap holnap reggeli száma közli a Bosznia annexiójára vonatkozó királyi kéziratokat. Közé teszi először a Wekerle Sándorhoz intézett kéziratot, melylyel az osztrák miniszterelnökhöz címzett tökéletesen azonos szövegű, azzal a leszámítással, hogy a megszállott tartományokról szóló azonos osztrák és magyar törvényt Ausztriában is, Magyarországon is más-más sorszámmal cikelyezték be s ennek megfelelőleg ott, ahol a Wekerléhez intézett kézirat az 1886. évi VI. törvénycikkéről beszél, az osztrák miniszterelnökhöz címzett legfelsőbb kézirat az 1886. évi XX. törvénycikkre hivatkozik. Megjelenik azután a hivatalos lap holnapi számában a külügyminiszterhez és a pénzügyminiszterhez intézett kézirat, végül pedig az a proklamáció, a melyekben az uralkodó Bosznia és Herzegovina népéhez intézett fejedelmi szózatban kifejti azokat az okokat, amelyek az annexiót szükségessé tették és megígéri, hogy a megszállott tartományokban megkezdik az alkotmányosság fokozatos életbeléptetését.

Ez az öt királyi kézirat — mely teljes szövegében alább következik — egy csapásra megváltoztatja Bosznia és Herzegovina mai közjogi helyzetét. A szultán névleges felségjoga megszűnik, az az utolsó fonál is megszakad, mely a megszállott tartományokat eddig legalább elvileg a török birodalomhoz fűzte.

A különböző kéziratok és proklamáció tartalma kiegészíti és megmagyarázza egymást, felsorolva mindazokat az okokat, amelyek a monarchiát a végleges bekebelezésre indították és megjelölve azokat a terveket is, amelyek a kormányt Bosznia és Herzegovina közjogi helyzetének végleges rendezésében vezetni fogják.

Ezekből a kéziratokból a következő tények domborodnak ki előttünk:

A szultán szuverénitása Bosznia és Herzegovina felett megszűnik s Ausztria császára és Magyarország királya a maga szuverénitását Bosznia és Herzegovina fölé is kiterjeszti. Annak a módja, hogy ez a szuverénitás miképpen érvényesül s hogy Bosznia és Herzegovina miképpen illeszkedik be a monarchia államjogi rendjébe, egyelőre nem nyer eldöntést. Ezt nem is lehetne most incideáliter meghatározni, mert az 1886-ik évi osztrák s az ugyanez évi magyar törvények szerint a bosnyák ügyek mind a két állam törvényhatósága által közös egyetértéssel intézendők. Tehát az osztrák és a magyar országgyűlések illetékesek arra, hogy előlött megegyezzenek. A kérdés meglehetősen komplikált. Mert egyfelől bizonyos az,

hogy a magyar koronának régen szerzett joga van Boszniára s hogy ez a tartomány a történelmi jog alapján bennünket illet, de másfelől Ausztria arra hivatkozik, hogy a közös költségvetés keretében Bosznia és Herzegovina paczifikálására ő hozta a nagyobb áldozatokat, mert a kvóta arányában neki kellett harmincz esztendő óta a több költséget viselnie. A történelmi jog kétségtelenül nekünk ad elsőséget, de e mellett Ausztria igényeit sem lehet teljesen figyelmen kívül hagynunk. A kétfele érdek közt meg kell találni a kiegyenlítés alkalmas módját, a végleges rendezést ezért arra az időre kellett halasztani, amikor már sikerült elhárítani a kölcsönös megértés akadályait.

Addig is Bosznia államjogi helyzetének rendezése a következő módon történik:

Még október hó folyamán úgy az osztrák, mint a magyar kormányok törvényjavaslatokat nyújtanak be a két ország törvényhozásai elé, amelyek a szuverénitás kiterjesztésének becikkelyezését foglalják magukban. A végleges rendezés későbbre halasztódik s addig, amíg ez megtörténhetik, a kormányzás folytonosságában csak annyi változás esik, hogy amint ezt a Bosznia és Herzegovina népeihez intézett proklamáció igéri, némely alkotmányos intézkedések formájában előkészületek történnek abban az irányban, hogy a mai megszállott tartományokban a parlamentáris kormányzást bevezessék.

A szuverénitás kiterjesztéséből folyik a királyi kéziratokban foglalt másik intézkedés: a Habsburg-ház örökösödésének kiterjesztése Boszniára és Herzegovinára. Ez a jog is a magyar korona jogából és a magyar hitlevélből ered, mely utóbbiban az is benne van, hogy a Habsburg-háznak a pragmatika szankción alapuló örökösödési rendje minden visszaszerzendő és elfoglalandó országrészese is kiterjed.

Az Aehrenthalhoz intézett királyi kézirat azokra a nagy politikai és kulturális célokra hivatkozik, amelyek a berlini szerződésben elvállalt memorandumban foglaltattak. A megbízást sok áldozattal végrehajtottuk, az elért eredmények azonban elkerülhetetlenné teszik az annexiót. Ugyanez a kézirat, annak jeléül, hogy békés szándékaink halaszthatatlan szükségéből fakadnak s hogy nem agresszív irányzatúak, bejelenti a Szandzsakság kiürítését. Ez a terület rész tehát — rekompenzáció fejében — visszamegy a Törökország kizárólagos birtokába.

A megszállott tartományok kormányzásával megbízott közös pénzügyminiszterhez intézett szózat és a proklamáció végül főleg azzal foglalkozik, hogy milyen rendben és milyen fokozatban

lesznek megvalósítandók Boszniában és Herzegovinában az alkotmányos jogok? A levéltitok védelmében, a szabadköltözökös jogán, a kérvényezési, egyesületi, gyülekezési jog, sajtószabadság stb., hangoztatásán kívül elrendeli a királyi kézirat azt is, hogy a lakosság a felekezeti viszonyok s az öröklött társadalmi tagozatok figyelembe vételével országos képviselő formájában megfelelő részt kapjon az országos ügyek intézésében. A proklamáció meleg hangon ad kifejezést annak a reménységének, hogy az új rend a kulturának és jólétnek biztosítója lesz. A proklamáció ezenkívül megígéri a vallásneutralitást, a nyelvi és nemzetiségi sajtóságok tiszteletben tartását.

A királyi kéziratok ilyen képét rajzolják annak a helyzetnek, amelyet Bosznia—Herzegovina annexiója teremtett. Az annexió halaszthatatlan volt, mert az utolsó időben jórészt megváltozott az a helyzet, mely Bosznia—Herzegovina megszállását s hatalomban tartásának eddigi módját lehetővé tette. Az utolsó időben bizonyos nyugtalanság és izgalom mutatkozott a megszállott tartományokban, mely főleg a törökországi helyzettel állott kapcsolatban. A Törökországban helyreállott alkotmányosság kizárta annak a lehetőségét, hogy Bosznia és Herzegovina megmaradjon a szultán szuverénitása alatt. A legsúlyosabb anomáliák származtak volna ebből a helyzetből, kezdve azon, hogy a megszállott tartományok küldötteinek a török parlamentben lett volna a helyük, dacára annak, hogy Törökország felettük semmiféle tényleges hatalmat nem gyakorolt. A bulgár függetlenségi proklamáció is megsűrgette a monarchiát, hogy ő se habozzon az elhatározó lépéssel. Így történt, hogy Bosznia annexiója napirendre került.

Külgügyi politikai vezetőségünk kétségtelenül helyes tapintattal választotta meg azt az alkalmat, amikor ezt az előbb-utóbb rendezendő kérdést az aktualitások közé vetette. A külgügyi konstellációk ma remélni engedik, hogy ez a nagy változás minden zökkenés nélkül fog véghezmenni.

Az elsősorban érdekelt fél természetesen Törökország. Törökország azonban már harmincz év óta nem gyakorolt tényleges hatalmat Bosznia és Herzegovina fölött, területben tehát mivel sem szegényedik. Törökországnak nem volt oka meglepetésre, mert a monarchia legújabb lépésére kellek elő volt készítve. A forma kedvéért nyilván protestálni fog jogai föntartása érdekében, de kétségtelennek látszik, hogy a vele való megegyezés nem fog tulságos nehézségekkel járnai, annál kevésbé, mert a képzelt jogairól való lemondásért bő kárpótlást fog nyerni abban,

ADITOTTUK
GOTI

Adományi

Adományi bizottság

Vilmos

Budapest

18 szám

gort,

minót,

balmot,

edüt

khitel

BB. MINT

DELT FÉNYKÉP

ASOK

ÉLETNAGYSÁG

KOROMÁRT

SZPARTUVAL

M. NAGYSÁGBAN

VA. SZINES

UKER

KOROMA.

hogy a Szandzsákság felett teljes, csorbitatlan hatalmát visszanyeri. Itt jegyezzük meg, hogy a monarchia szukceszszive fogja visszavonni a Szandzsákból csapatait.

A többi nagyhatalom állásfoglalásában legfontosabb, hogy Németország teljes szolidaritására minden esetre számíthatunk. Ez a kettős szövetség az a bázis, melyre balkáni politikánkat fektetjük. Olaszország állásfoglalása még ismeretlen előttünk. Arra, hogy Oroszország hozzá készülne járulni a mi állásfoglalásunkhoz, nincsen semmi jelünk, de arra sincsen, hogy nem akarna hozzájárulni. Franciaország nyilvánvalóan semleges marad, mert neki a mienkhez hasonló érdekei vannak Marokkóban. A nagyhatalmak közül egyedül Anglia nyugtalan, mert sok tekintetben keresztül húztuk a számitásait. A balkáni népek közül Szerbia toporzékol ellenünk, de viszont Montenegró örül, hogy Szerbia haragszik.

Mindezek a konstellációk azt teszik valószínűvé, hogy az annexió útjába nem fog súlyosabb akadály gördülni s csak örülhetünk, hogy ezt a nevezetes függő kérdést aránylag ennyire kevés kockázattal sikerült megoldáshoz jutattunk.

A királyi kéziratok.

A Budapesti Közlöny folyó hó 7-én megjelenő számában a következő királyi kéziratokat adták közre:

A magyar miniszterelnökhöz.

Kedves dr. Wekerle! Elhatároztam, hogy szuverén jogaimat Boszniára és Hercegovinára kiterjesztem és hogy a Házamra nézve érvényben álló örökösödési rendet ezekben az országokban is hatályba léptetem, valamint, hogy ezeknek egyidejűleg alkotmányos intézményeket engedélyezek.

Midőn Önnel egyuttal azoknak a kézirataimnak másolatait közlöm, amelyeket

ebből az alkalomból Házam és a külügyek miniszteréhez, valamint közös pénzügyminiszteremhez intéztem, felhivom Önt, hogy az 1880. évi VI. törvényczikk 5. §-a értelmében az e tekintetben szükséges törvényjavaslatnak az országgyűlés elé terjesztése iránt a megfelelő kezdeményező lépéseket tegye meg.

Kelt Budapesten, 1908. évi október hó 5-én.

PERENCZ JÓZSEF, s. k.

Wekerle Sándor, sk.*

A külügyminiszterhez.

Kedves Báró Aehrenthal! Rendületlen meggyőződésém lévén, hogy azok a magasabb kulturális és politikai célok, amelyek végett Bosznia és Hercegovina megszállását és kormányzását az osztrák-magyar monarchia magára vállalta, csak úgy valósíthatók meg s az eddigi kormányzásnak nagy áldozatok árán elért eredményei maradandóan csak úgy biztosíthatók, ha ezen országok igényeiknek megfelelő alkotmányos intézményeket nyernek, ezek engedélyezésének azonban államjogi helyzetöknek tiszta és kétségtelen megállapítása elengedhetetlen előfeltételét képezi, szuverén jogaimat Boszniára és Hercegovinára kiterjesztem és a Házamra nézve érvényben álló örökösödési rendet egyidejűleg ezekben az országokban is hatályba léptetem. Hogy nyilvánvaló bizonyosságát szolgáltatssam annak a békességes szándéknak, mely ezen elkerülhetetlen intézkedésem megtételénél vezérel, egyidejűleg elrendeltem, hogy a novibazári Sandschakban elhelyezett szapataim onnét vonuljanak ki.

Kelt Budapesten, 1908. évi október hó 5-én.

PERENCZ JÓZSEF, s. k.

Aehrenthal, sk.

* Hasonló kézirat intéztetett az osztrák miniszterelnökhöz is.

A közös pénzügyminiszterhez.

Kedves Báró Burián! Elhatároztam, hogy szuverén jogaimat, valamint a Házamra nézve érvényben álló trónöröklés rendjét Boszniát és Hercegovinát illetőleg is hatályba léptetem.

Egyuttal kézbesítek Önnek egy, ezen országok lakosságához intézett fejedelmi szózatot és meghagyom Önnek, hogy kihirdetése ügyében tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Megdönthetetlen czélként lebeg szemem előtt és szilárd akaratom, hogy Bosznia és Hercegovina lakosainak teljes mértékben adassanak meg és biztosíttassanak polgári jogaik.

A személyes és vallásszabadságon, a tulajdonnak, a becsületnek, a szokásoknak és erkölcsöknek védelmében, a magánlak sértetlenségének és a sajtószabadságnak oltalmán kívül, melyeknek mindannyiát a már fennálló törvények hatékonyan biztosítják, tételes törvények kifejezett oltalma alá lesznek helyezendők a szabad költözködés joga és a levéltitok védelme, melyeket a törvényes gyakorlat már ez idő szerint is szoros figyelemben részesít, továbbá az illetékes bíróság általi jogszolgáltatás, a kérvényezési, egyesülési és gyűlekezési jogok is.

Áthatva ama meggyőződéstől, hogy a lakosság műveltségi állapota, hogy a törvényesen elismert és még elismerendő polgári jogok hathatós biztosításának a szüksége sürgősen megköveteli az alkotmányos berendezkedést, ezennel elrendelem, hogy a lakosság abbeli szükségletének kielégítésére, mely szerint az országos ügyek intézésében megfelelő mérvben részt vegyen, országos képviselőt létesíttessék oly módon, hogy a felekezeti viszonyok, valamint a lakosság átöröklött társadalmi tagozata kellő figyelemben részesüljenek.

Ez a megalkotandó képviselőtestület

A halottlátó.

Irta: Báró Nyáry Albert.

(Utánnymás tilos.)

Meghalt az öreg Kővágó Borka. Hogy fog-nak csodálkozni a másvilágban, mikor egyszerre csak beállit oda Borka nene. Talán meg sem is örülnek a szegény lelkek az ő jöttének. Eddig, ha elunták magukat, csak szedték a sátorfájukat és beállítottak az öreg Kővágó Borkához. Hja, ők könnyen tehettek, nem kellett félniök, hogy kár esik bennük, ha amugy bolondjába rájuk találna szakadni a viskó. Élő ember bezzeg nem igen merre hosszasan ott feleiteni magát. Nagy szél után első dolga volt a szomszédoknak megnézni, áll-e még valami a vén falházikóból. De meg aztán nem is volt nagyon csalogató tudat, hogy tegnap éppen nagygyűlést tartottak ott a halottak, ahol most törülgeti az egyetlen széklet a vendégnek Borka nene. Ki tudja, nem felejtődött-e egyik-másik ott a kuczkóban, vagy a szap alatt.

Mert azt tudja mindenki a környéken, hogy Kővágó Borka aféle „halottlátó asszony”. Ha nem is olyan híres, mint az endrefalusi, akihez még Kőkutról is eljárnak az emberek, de hát a halottlátó mégis csak halottlátó.

Talán még a matrikula sem tudná megmondani, hogy hány kukoriczatörést ért meg Borka nene. Már arra az időre is csak nagyon kevesen tudnak visszaemlékezni, amikor menyecskét hozott a házhoz Kővágó Palya. Az egész falu csak „istenes embernek” ismerte már Palya bátyát s csak úgy a szájhagyomány beszélt róla, hogy bizony nehezen szokott hozzá az ájtatos élethez

Borka nene. Vagy talán csak maga az ura költötte a rossz híret, mikor hol ezt, hol azt a régen meghalt nagyapót emlegette a feleségének, mikor régi megrögzött szokása szerint végigverte a szegény öreg asszonyt.

Kővágó Palya messze földön híres istenes ember volt. A templomban ő kezdte az éneket s ki nem fogyott a tudománya az egész hosszú uton Pilinytől a Szentkutig. A legszebb rendben az ő csapata jött bucsukor mindig, ezért aztán elismerésül a híres „szent ember”, Sági Jero, őt nevezte ki szentkúti püspöknek s melléje az öreg Inas Lajoskát tette meg pilinyi kanonoknak. Ebből a tisztségből ugyan kevés sallárium járt s lassanként ő maga is megfélekedett méltóságáról, mikor a szent ember meghalt, mielőtt a kineveztetést felsőbb helyen jóváhagyták volna. De azért megmaradt a bucsusok vezetőjének s mikor meghalt, tanácstalanul állott az egész falu, hogy ki legyen most az utódja. Egy reggel aztán eldőlt a fontos kérdés. Az istenes ember özvegye kijelentette, hogy az éjszaka megjelent neki Kővágó s a nagy lobogót a „templombíró Bollókra” hagyta. Szegény öreg Palya bátya nem csinált valami nagyon jó választást. Ekkortól ritkább lett a nagy bucsu Pilinyből a szent kúthoz, azután meg végképp elmaradt. Csak úgy egy pár vénasszony, meg egy-egy kíváncsi leány indult utnak kisasszony-meg nagyboldogasszony napján. Ezeket meg elvezethette már akárki.

Azóta aztán, hogy Palya bátya első ízben megjelent a bus özvegnél, Borka nene is megtért egészen. Alig-alig beszélt a szomszédokkal s legtöbb idejét a szécsényi apácák közt töltötte el. Azok szívesen látták, mert mindig tele kosárral indult hozzájuk hazulról. Lassanként elhordta minden csirkéjét, libáit, a temérdek

tojást nem is számítva, aztán mikor meg már elfogyott minden a háznál, sorra került a puha derékalj, meg a dunna is, csak hogy üres kézzel ne menjen a kedves testvérekhez. Végül jött a pár darab földcsékének az ára. Nem volt kár eladni azokat a dirib-darab gazos táblákat, ugy sem termettek farkasalma, meg földi mogyorónál egyebet. Azt sem a gazdájuknak, hanem a gyermekek részére, akik öszönként a Borka nene földjéből tömték meg a zsebüket az édes mogyoróval. Mikor aztán minden elfogyott, elfogyott a barátság is a kedves testvérekkel. Terhükre volt a fecsegő öreg asszony, aki most már többet adott a lelki tisztaságára, mint a földire. Lassanként a falu koldusa lett s mind jobban egyedül maradt a roskadozó házban.

Azaz dehogy egyedül. Ahogy besötétedett s elmorzsolgatott egy pár olvasó-imádságot Borka nene, népesedni kezdett a kis szoba. Hogyan is tudott benne elérni annyi vendég! Eljött hozzá „látópi” még az is, aki husz esztendő előtt költözött a másvilágra. Aki pedig mostanság hal meg, első dolga, hogy ellátogasson Borka nénéhez. Lám, a kényes Bollók Gábor is elballag most hozzá, bírópálcájára támaszkodva, pedig életében dehogy dugta volna be az orrát abba a szobába, amelyikben bizony megfúlhatna az ember a rossz levegő miatt, ha a szél nem dudolna be a tetőn, meg néhol már a falakon is. Az ablakocskákat bezzeg úgy betapasztotta Borka nene, hogy nem lehet a rájáit sem látni. Az is nagy szerencse, hogy a gyermekek parittyájának olyan kis czélpont az üveg, hogy messziről nem tudják eltalálni, közel meg nem igen mernek menni a házhoz.

Csak akkor marad el a halottlátogatás, ha bucsujáró-napok vannak. Ilyenkor elviszi az egész csapatot Palya bátya a szent kúthoz

az érdekképviselő aljára fektetendő és a két országban fennálló nemzeti, felekezeti és politikai állapotoknak legyen lehetőleg hi képe. Ennélfogva részök lesz a képviselőben a méltóságuknál fogva hivatottaknak, a műveltségükönél és vagyonuknál fogva kiváló elemeknek, a városok és falusi községek képviselőinek különleges kuriák szerint és pedig olyképen, hogy a választók minden kuriában hitelezettek szerint szavaznak, megóvatván ekként a felekezetek közti jó egyetértés s hogy minden felekezetnek számaránya szerint megfelelő számban legyen képviselője.

A bosnyák-hercegovinai tartománygyűlés hatásköre az egyidejűleg életbe léptetendő járási képviselőhatáskörnek épségben tartásával csak a Bosznia és Hercegovina külön közigazgatása és igazságszolgáltatása körébe vágó törvényhozást és ellenőrzést ölel fel.

E két újonnan szervezett ország lakossága iránt, a jogállapotuk és belső ügyeik megfelelő rendjének biztosítására irányzott komoly törekvésemnek bizonyosságát akarván nyújtani, ezennel felhívom Önt, hogy az ezen alapelvek értelmében kidolgozandó előterjesztéseit sürgősen terjessze Elém, hogy az új tartományi alkotmány mielőbb hatályba léphessen.

Kelt Budapesten, 1908. évi október hó 5-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Burián, s. k.

Fejedelmi szózat Bosznia és Hercegovina népéhez.

Mi I. Ferencz József, ausztriai császár, Csehország királya, stb. és Magyarország apostoli királya.

Bosznia és Hercegovina lakosságához.

Midőn egy emberöltővel ezelőtt csapataink átlépték országaitok határait, biztosítást nyertetek az iránt, hogy nem

ellenségként, de barátokul jönnek azzal az eltökélt akarattal, hogy végét vessék ama bajoknak, melyekben hazátok sok esztendőn át oly nehezen sanyalódtok.

Ez a komoly pillanatban adott szó becsülettel beváltatott. Kormányunk folyton arra törekedett, hogy az országot higgadt törvényszerűséggel, ernyedetlen tevékenységgel jobb jövője elé vezessék.

Nagy örömmel mondhatjuk, hogy a felturt talaj barázdáiban elvetett mag gazdagon fízett. S magatoknak jótétként kell éreznetek, hogy az erőszak és elnyomás helyébe rend és biztonság lépett, folytonos fejlődésnek indult az anyagi élet, a nagyobb műveltség nemesítő hatása érvényesülőben van s hogy a rendezett közigazgatás védő szárnyai alatt kiki nyugodtan élvezheti munkája gyümölcsét.

Megannyiunknak komoly kötelessége, hogy ebben az irányban fáradozhatatlanul haladjunk előre. Szem előtt tartván e célt, elérkezettnek látjuk azt az időt, hogy e két ország lakosai politikai érettsége iránt való bizalmunknak újabb bizonyítékát adjuk.

Boszniát és Hercegovinát a politikai élet magasabb fokára akarjuk emelni, minnélfogva elhatároztuk, hogy e két országnak olyatén alkotmányos berendezkedést engedélyezünk, — mely számot vetvén viszonyaikkal és az általános érdekekkel — ezenképpen kívánságaik és szükségleteik képviselőtételük törvényes alapja legyen. Hozzászólhattok ezentúl hazátok ügyeinek intézéséhez, melynek elkülönített igazgatása, úgy mint eleddig, megmarad.

Eme tartományi alkotmány létesítésének elengedhetetlen előfeltétele, hogy a két ország jogállása világos és kétséget kizáró módon megállapíttassék.

Ezen okból, valamint tekintettel azokra az ősi kötelekekre, melyek dicső Elődeinket a magyar trónon ezen orszá-

gokhoz fűzték, szuverén jogainkat kiterjesztjük Boszniára és Hercegovinára s akarjuk, hogy a Hazánkra nézve érvényben álló trónöröklés rendje ezen országokra is alkalmaztassék.

Ezen országok lakosai imigy részei lesznek minden jónak, amit az eleddig fennállott kapcsolatnak állandó megszüldésére nyújthat. Az új rend biztosítéka lesz annak, hogy hazátokban a kulturának és jólétnek biztos a helye.

Bosnyákok és Hercegovinaiak!

Ama nagy gondok középette, melyek trónunkra nehezdednek, ezentúl is kiváló helyet fog elfoglalni anyagi és szellemi jólétek gondozása. Élvezni fogjátok a törvény előtti egyenlőség nagy jogát, részletek lesz az országos ügyek törvényhozásában és igazgatásában, az összes vallásfelekezetek egyenlő oltalomban részesülnek, teljes mértékben megóvatik nyelvek s nemzeti sajátosságaitok. Az egyéni szabadság s a közjó lesz kormányunknak vezérlő csillaga e két országban.

S ti mindenesetre méltóak lesztek a belétek helyezett bizalomhoz, ragaszkodástokat és hűségteket tanusítván Irántunk s Házunk iránt.

Éltet Minket a remény, hogy a minden állami haladás legbecsesebb záloga, a fejedelem s nép közt való összhang vezetend mindenha közös utainkban.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Az annexió kulisszatálcákkal.

Bosznia-Hercegovina bekebelezésének előzményeiről a „Vossische Zeitung” bécsi tudósítója előkelő diplomáciai körökből a következő értesítéseket szerzte:

Báró Aehrenthai érája Ausztria-Magyarország külpolitikájában gyökeres változásokot hozott a gróf Goluchovszki idejében szokásos diplomáciai eszközöket illetőleg. Báró Aehrenthai kormányaláépése előtt az uralkodónak terjedelmes memorandumot nyújtott át, amely kifejtette leendő politikájának alap-

ha harmadnapra friss jó egészségben meg nem érkezik Pestről — Parti Rózsi.

Ez az eset nagyon lerontotta a Kővágó Borka tekintélyét. Pedig hát lehet, hogy csak úgy rászédtek a lelkek s valamelyik tréfás halott az élő Parti Rózsi helyett beszélt vele. Roszszul is látott, nagyot is hallott szegény Borka néne, könnyű volt hát becsapni szegényt. Hiszen még az élő is bolondját járatta vele, hogyne sikerülhetett volna akkor egy halottnak a rossz tréfája.

Egyszer Mester Pistáné, mikor többet magával mosott a patakon, megkérdezte Borka nénét, hogy nem látta-e még az ő anyósát és hogy nem üzent-e ez neki valamit. A fehérség elkezdett vihogni, de a szegény halottlító nem vett észre semmit.

— Bizony volt már nálam, lelken.

— Aztán mikor látta utoljára? — kíváncsiszkodott Klári.

— Tegnapelőtt, lelken.

— Ejnye, hogy én hozzám be nem szólt — felelte méltatlankodva a menyecske.

— Nem lehet ám neki akárkihez menni, fiam — fontoskodott az öreg.

— Hát mindenki vagyok én neki! — pattant fel Klári. Aztán nem üzent legalább nekünk valamit?

— Üzent bizony. Nagy szüksége volna szegénynek gyertyára. Nagy sötétségben leledzik.

— Hát amiatt ugyan szólhatott volna már régebben is. Van otthon egy lámpásom, majd elküldöm neki. Jó, hogy szólt kied.

— Hová akarod elküldeni? — kérdezte gyanakodva Dorka néne

Olyan kifáradva jönnek aztán onnét vissza a lelkek. Kővágó úgy rimánkodik már egy pár új csizmáért a feleségének, hiszen egészen lerongyolott már a lábáról. De mikor nincs rá pénze a nenének. Pedig Palya bátyának nincs is egyéb kívánsága. Neki nem kell a feleségét arra kérni, hogy imádkozzék érte, megteszi azt úgy unalmában maga is eleget. Annnyira megszokta már az imádságot, hogy beszélgetni is csak úgy tud, hogy a mondatának az egyik fele vagy üdvözlég, vagy valamelyik szent énekből való, a másik meg a napi pletykát mondja el. Nem is csoda, ha már mindenfélét kezd összezavarni a halottlító asszony. Mennyi mindenféle üzenetet rábiznak szegényre a halottak! Az anya arra kéri a leányát, hogy ne sokat sírjon utána, mert minden könye fáj neki a másvilágon; a férfi, akit agyonütött a banya, arra inti az özvegyét, hogy viselje gondját a gyermekeknek. Hej, ha megtudná szegény Jóska, hogy másutt jár már az esze a menyecskeknél, mint Laczin, meg Borkán. Nagy Misa meg azt üzeni Borzák Panninak, hogy hagyja csak elszáradni a sárga mécsvirágkoszorút a fejfájásán s aztán tartson kézfogót Bertók Pistával. Attól az egytől nem sajnálja a volt jegyesét a halott. Azt mondják, hogy mikor ezt az üzenetet átadta Borka néne a busongó Panninak, mindjárt egy oldal szalonnát akasztott a kemence oldalára a Pista gyerek.

Legtöbbje a szegény lelkeknek meglegszik azzal, hogy arra kéri a volt hozzátartozókat, mondjanak mentől több olvasót értük s gyujtsanak az oltáron gyertyát. Minden imádság egy szálát tép el a kínzó kötelekekből, melyek lenyűgözve tartják a tulvilágon levőt. Ha elfelejtkezik a család tudakozódni az elhunytnak kívánságai felől, magára veszi Borka néne, hogy maga menjen el a halottas házhoz, meghozni az

üzenetet. Mikor híre ment, hogy Parti Rózsi meghalt Pesten, botocskaiban bebizogott Kővágó Borka a Parti Andris házába.

— No Borka, — szólítja meg az éppen kenyeret dagasztó menyecske, — nincs itthon az urad? Vóna pedig egy kis mondani valóm neki. De hát te is megtudhatod. Nálam volt tegnap este Rózsi, szegény. Ugy sirt, de úgy, hogy minnek is ment ő Pestre. Még csak el sem bucsuzhatott tőletek.

— Hát csakugyan meghalt? — pityeredett el a menyecske. — Olyan egészséges volt pedig mikor elment.

— Meghalt az szegény, az Isten nyugosztalja. De hát törődjél bele, elég jó a sora az anyósodnak. Szépen meggyónt, megáldozott, mint igaz keresztényhez illik. Csakhogy azért neki is jól esnék, ha egy hétig tiz-tiz üdvözlégyet elimádkoznátok érte. Meg el ne felejtsetek halottak napján tiz szál gyertyát elégetni a nagy kereszt alatt. Meg még azt is izeni, hogy meg ne feledkeztek a szegényekről.

— Szegény mama, szegény mama, — kezdte el a hangos jajgatást a menyecske, hogy meghallja mindenki, mennyire sajnálja az anyósát, — olyan rosszat éreztem, mikor megint Pestre készült. Minek is volt neki Pestre menni. Én a színét sem akarom látni Pestnek. Olyan idegenben halni meg! Itt van kiednek, Borka néne egy szakajtó liszt. Aztán mondja meg az anyósomnak, hogy mindnyájan tiszteltetjük, meg hogy imádkozni is fogunk a lelke üdvéért. Itt van még egy kis rántani való is. Ne mondja szegény mama, hogy nem tartom be az akaratját, hogy nem segítjük az Isten szegényjét.

Biztosan kapott volna még a menyecskektől több szakajtó lisztet, meg rántást is Borka néne,

elveit és célját. Ez a memorandum a jövőnk Balkán-politika fő szempontjait a következőkben jelölte meg: A barátságos viszony fenntartása, Montenegro neutralizálása és Szerbia izolálása. Programjának első részét jelképezték a kitüntetések, amelyekben Ferdinánd fejedelemnek része volt az osztrák udvarnál, aztán a román király bécsi látogatása, majd a főhercegek látogatása Bukarestben. Ezekhez csatlakozott a cettinjei bombapör, amely szétrobbantotta a szerb-montenegrói koalíciót, utóbb következett a Montenegróknak engedélyezett támogatások felemelése és végül a szandzsák-vasut építési terve. A Ballplatzen sohasem vették komolyan a szandzsák-vasut építésének tervét, sőt ellenkezőleg. Kauzális összefüggés volt elejétől fogva az annexió és a vasuti terv között, amennyiben a szandzsák-vasutat zálogul tekintették, amelyet szívesen készek voltak elcserélni annak fejében, ha Törökország beleegyezik az annexióba.

Ausztria-Magyarország lemond a szandzsák-vasut építéséről és csapatait visszavonja a novibazári szandzsákból, hogy ily módon a török birodalom területi egysége helyreálljon. Ez volt a terv. Ha esetleg az európai diplomácia később szükségesnek tartaná az ellenőrzést, megbízhatja a monarchiát a megszállással.

A Duna mentén komolyan számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Szerbiában lázadás törhet ki erre való tekintettel a VII., XII., XIII. és XV. hadtestek minden pillanatban képesek reá, hogy néhány nap alatt megkezdhesék a hadműveleteket. A dunai flottilla az eddigi szokások ellenére nincs leszerelve, sőt ellenkezőleg, bármely perczen alkalmazható. Bulgária és Románia támogatása biztosítva van. Azok a jelentések, hogy a szandzsákon levő osztrák-magyar csapatoknál olyan intézkedések történtek, amelyek mozgósítás esetén szokásosak, annyiban igazak, hogy az osztrák-magyar csapatok a török területen átadásra váró erődítményeket megfelelő állapotba helyezték.

Tárgyalások Törökországgal.

A „N. Fr. Pr.” állítólag jó forrásból arról értesül, hogy a külügyminisztérium legközelebb jegyzéket intéz a portához, amely az 1879-iki osztrák-magyar-török egyezményt felmondja s Bosznia és Herzegovinának a berlini szerződés értelmében való okkupálását s a Szandzsák-Novibazár megszállását szabályozza. Egyidejűleg a porta értesítést fog kapni a Szandzsák kiűritéséről.

— Hát Keszibe — felelt a menyecske, alig tudva tartani a nevetést.

— Keszibe?

— Oda hát. Hiszen ott lakik.

— Hát nem halt meg?

— Nem bizony, hál' Istennek.

— Hát akkor tedd bolonddá az öreg anyádat! — tört ki a méltatlankodás az anyókából s nagy mérgesen ballagott tovább.

A rossz hír hamar szalad végig a falun. Másnap már mindenki nevetett a szegény halottán, de nem félt már többé tőle senki. A legények éjszakának idején bezörgettek az ablakán.

— Borka — kiáltottak be elváltoztatott hangon — készen van-e már a pár csizma? Hát gatyát mostál-e már? A szentkuthoz kellene mennem, aztán szégyenlem magam ilyen rongyosan.

Másnap pedig sirva panaszkodott Borka néne, hogy megint nála volt Kővágó, hajtotta rajta a csizmát, de hát hiába, ha nincs tehetsége, hogy csináltasson szegény Palyának.

Cár a gyermekek is reászoktak az ügyefogyott asszonyra. Kidöntögtették a kerítését s mintha várat foglaltak volna el, diadallal ültek fel a házat kerítő sánczocsákra. Az öreg csak türe egy darabig a dolgot, aztán megsokalta és megmerítve egy bögrét friss, jó hideg vízben, csöndesen kifelé lopakodott, hogy elhessegesse a gyermekereget. Am azok észreveszik a szándékát és sebesen leszaladtak az utra s onnét kiabáltak tovább. Csak a korcsmáros csendes kis lánya nem értette teljesen meg a dolgot. Ő is felmászott a többi vásott gyermekkel, de jóformán azt sem tudta miért s most sem vette észre, hogy mi az oka, hogy elszaladtak a pajtásai s csendesen üldögélt tovább, háttal a vis-

Bécsi jelentés szerint diplomáciai szempontból az annexió lehetséges volt anélkül, hogy a berlini szerződéses hatalmakkal érdemleges tárgyalást kellett folytatni, mert nem a berlini szerződést, hanem az 1879-ben a Törökországgal kötött egyezményt fogják megváltoztatni. A berlini szerződés Bosznia és Herzegovina megszállására és közigazgatására ad fölhatalmazást s úgy a megszállás, mint a közigazgatás továbbra is fönn fog maradni, ellenben a Törökország és Ausztria-Magyarország közt 1879-ben különösen katonai kérdésekre vonatkozólag létrejött egyezmény megváltoztatása az, amit tervbe vettek. Erre vonatkozóan holnap a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet a portánál jegyzéket fog átnyújtani, amely a portát felszólítja, hogy vegye tudomásul a szuverénitási kérdésének rendezését és egyuttal tárgyalásra hívja fel arra nézve, hogy a boszniai lakosság vallási tekintetben a szultánhoz milyen viszonyba kerüljön. Az ajánlat abból áll, hogy a szultán maradjon meg továbbra is a boszniai mohamedán lakosság vallási feje, ellenben világi tekintetben a szuverénitást engedje át teljesen uralkodónknak.

Kivonulás Novibazárból.

A novibazári szandzsákban állomásozó csapataink tisztjei és altisztjei tudvalevőleg szeptemberben azt a parancsot kapták, hogy küldjék haza hozzátartozóikat. Ennek az intézkedésnek jelentőségéről sok szó esett, anélkül, hogy valódi értelmét kitalálták volna. Most kiderül, hogy miért kellett az asszonynevet visszaküldeni hazájába; azért, mert a szandzsákban állomásozó csapatainkat onnan hamarosan visszavonjuk. Az erre vonatkozó parancsot már régebben megkapták az illetékes katonai hatóságok és egy hét óta már utra készül a szandzsákban állomásozó magyar-osztrák hadsereg.

Az elhatározás, amelyből ez az intézkedés folyik, szoros összefüggésben van Bosznia és Herzegovina közjogi helyzetének rendezésével. A berlini szerződésben felhatalmazást kaptunk nemcsak Bosznia és Herzegovina megszállására, hanem arra is, hogy a szandzsákban helyőrséget tartsunk a rend fenntartása céljából. Ennek következtében a megszállás után Törökországgal külön megállapodást is kötötünk helyőrségeinknek a török csapatokkal együtt való állomásozása dolgában is. Ebben az 1879. április 21-én kötött egyezményben azt is kimondták, hogy mind a két hatalom egyenlő nagy helyőrséget tarthat fenn

könk s jámborul nevetélt le az ugráló gyermekekre. Több sem kellett Dorka nének, csakhogy megfoghasson valakit a gyermeknépesség közül. Az egész bögre vizet a nyakába loccsantotta a szegény Malvinkának. Aztán, mint aki jól végezte a dolgát, lassan, dohogva ment vissza a házába.

Elveszett hát a tekintélye lassanként egészen a halottlító asszonynak. Maradt csak egyszerű koldus, akivel mókát csinálhat minden ember fia. Ő, ha észre vette is, tetette magát, hogy elhisz mindent, amit mondanak neki. Minek vegye el a mások jókedvét, mikor abból kell megélnie. Pedig jobban emlékezett, látott, halott tulajdonképpen, mint ahogyan hitték. Legtöbbször ő csapta be azokat, akik őt akarták bolonddá tenni. Találkozott Bertók Gábor bátyával, már messziről megismerte, de azért odaípett hozzá s megkérdezte nagy jámborul, hogy hová való.

— Kesziről — felelt rá az öreg kerülő s már előre örült, hogy hogyan fognak majd nevetni, ha elmondja, hogy miképpen tette lóvá Borka nénet. Ez nem szólt semmit, hanem szépen bebállagott egyenesen a Bertókék udvarába s ott vihogva beszélt el, hogy beszapta ám Gábort, mert úgy tette, mintha nem ismerte volna meg; s az el is hitte neki és még azt mondta, hogy Kesziről lakik, mikor megkérdezte, hogy hová való.

Most már sem ő nem csap be senkit, sem ő nem lesz többé senkinek a bolondja. Most már igazán láthatja a halottakat. Ugy látszik, nagyon is mohón sietett közüjük. Este még bejárta a falut s reggel halva találták az ágyában. Ugyan kihez fognak ezután járni a lelkek Pilyben?

a szandzsákban. A magyar-osztrák helyőrség Novibazárban egy dandárból állott; négy zászlóalj gyalogság, két hegyi ütég, egy szakasz lovasság, egy szakasz utász és kellő számú egészségügyi személyzet alkotta ezt a dandárt. A parancsnokság Plevljében van, itt állomásozik az 54. gyalogezrednek három zászlóalja és a 30. gyalogezrednek egy százada, Boljanicsban egy század, a Metalka-nyereggnél épített megerősített kaszárnyában és Gotuvosában félésszázad, Prepoljében egy zászlóaljnak három százada és Jabukában ugyane zászlóaljnak egy százada állomásozik.

Bosznia és Herzegovina helyzetének közjogi rendezése és az okkupáció végleges természetének kimondása lehetővé teszi azt, hogy a szandzsákban elfoglalt előretolt katonai pozíciókat most már nélkülözzük. Tanácsos ezenfelül ez az intézkedés azért is, mert a regenerált Törökországban surlódásra adhatott volna okot, ha a lakosság a török helyőrség mellett ott látja a magyar-osztrák csapatokat. Törökország új rendjét való bizalmunk egyik kifejezése az, hogy az ő területén, ahol az alkotmányos Törökország szultánja a szuverén, nem tartjuk többé szükségesnek helyőrség tartását. Amaz elhatározásunkat, hogy a berlini szerződésben ránk ruházott joggal többé élni nem akarunk, az a remény is egyik indító oka volt, hogy a török birodalom presztízse e fontos tartomány teljes visszavétele után a Balkánon növekedni fog.

A kilencedik dandár-parancsnokság Plevljében már minden intézkedést megtett a megszálló csapatok visszazállítására. Október végéig a dandár elhagyja Novibazárt; előbb természetesen a századraktárakat, az élelmikészleteket és a felszerelési eszközöket szállítják vissza, azután ha minden értékesebb dolgot visszaküldtek, következik a csapatok elvonulása. Természetes, hogy alkalmas óvintézkedéseket is tettek erre az alkalomra, amelyek minden incidenszt eleve lehetetlenné tesznek. Október végén az utolsó katonánk is elhagyja a szandzsákot.

A király levelei.

Pétervárról jelentik: Csarikov, aki jelenleg Izvolszkit helyettesíti, vasárnap hosszú kihallgatáson volt a czárnál, aki a „Standard“-jacht fedélzetén fogadta. A czár teljes hozzájárulását fejezte ki előterjesztéséhez. Ferencz József király kéziratát hétfőn egy hadihajóval elküldték a czárnak a finn vizekre. Gróf Berchtoldot a czár két nap mulva kihallgatáson fogadja, mire a nagykövet ismét visszautazik Budapestre.

Londonból jelentik: Az osztrák-magyar nagykövet ma a balmorei kastélyba érkezett, ahol Edvárd király kihallgatáson fogadta, amelyen a nagykövet I. Ferencz József császár és király sajátkezü levelét nyújtotta át.

Párisból jelentik: A köztársaság elnöke még nem válaszolt Ferencz József császár és király levelére. Fallières válasza már a legközelebbi napokban el fog menni.

Raccinigiből jelentik, hogy gróf Lützow nagykövet, amidőn visszatért audienciájáról az olasz királytól, délután negyed három órakor Turinba utazott.

Az annexió törvénybeiktatása.

A megszállott tartományok végleges bekebelezésének hírére a magyar politikai körök a legnagyobb nyugalommal fogadták. A kormány tagjai ugyanis a koalíció vezérférfiit már előzetesen informálták a bekövetkezendő nagy eseményről és egyben biztosították a képviselőket, hogy az egész aktus a magyar közjognak minden tekintetben megfelel. A királyi kéziratokon kívül, melyek az annexióról a holnapi nap folyamán az országot és külföldet értesíteni fogják, a trónbeszéd is megfelelő nyilatkozatokat fog tartalmazni, de a delegációk befejezte után még külön törvényjavaslat is fog egy magyar országgyűlésnek, mint az osztrák Reichsrathnak beterjesztetni, mely törvényjavaslat Bosznia és Herzegovina kormányzatára vonatkozó 1880-ban hozott törvényt van hivatva ki-

egészíteni. A magyar politikai körök teljes megnyugtatót kaptak arra nézve is, hogy a kormány az annexió keresztülvitelénél számítottak minden eshetőséggel.

A „N. Fr. Pr.“ jelenti: a reichsrathnak és a magyar törvényhozásnak egyidejűleg a kormányok törvényjavaslatokat fognak benyújtani. A javaslat a következő rendelkezéseket foglalja magában: Ő felsége szuverenitásának kiterjesztése Bosznia-Hercegovinára és a pragmatica sanctio érvényességének kiterjesztése ez országokra helybenhagyatik. Egyebekben az 1880-iki törvény rendelkezései, amelyek Bosznia közigazgatásáról szólnak, érvényben maradnak.

Közös miniszterek Budapesten.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter holnap délelőtt Budapestre érkezik és holnap délután tanácskozik a magyar kormány tagjaival. A közös pénzügyminiszternek a király előtt való kihallgatása az eddigi rendelkezések szerint nincs tervbe véve. Báró Burián a delegációk ideje alatt Budapesten fog tartózkodni. Thallóczy Lajos közös pénzügyminisztériumi osztályfőnök már ma este megérkezett Budapestre, míg Günther lovag osztálytanácsos a közös pénzügyminisztériumból már délután óta Budapesten van.

Báró Aehrenthal közös külügyminiszter holnap este 9 óra 5 perczkor báró Gagern követ kíséretében Budapestre érkezik. Báró Aehrenthal, aki a delegációk üléséhez Budapestre fog tartózkodni, a budai királyi várpalota krisztinavárosi szárnyában száll meg.

Esterházy herceg testőrkapitány szerdán este tíz óraker, gróf Gudenus főkamarmester csütörtökön reggel Budapestre érkezik, hogy közreműködjenek a delegációknak ő felsége által leendő fogadtatásán.

Nincs mozgósítás.

Bécsből jelentik, hogy a bel- és külföldi lapoknak egy vagy több magyar-osztrák hadtest mozgósításáról szóló híre teljesen alaptalan. A hadügyi kormányzat eddig nem tett erre vonatkozólag semmiféle intézkedést.

Wekerle és Kmety.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap a miniszterelnöki palotában fogadta Kmety Károly országgyűlési képviselőt, az egyetemen a közlog tanárát és vele hosszabb ideig tanácskozott. Hír szerint ez a tanácskozás Bosznia közjogi helyzetére is vonatkozott. A Pol. Ért. tudósítójának alkalma volt Kmety Károly képviselő, egyetemi tanárral ez ügyben beszélni, aki a hírt megerősítette; a tanácskozás részleteiről azonban nem nyilatkozott.

A horvát bán tanácskozásai.

Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Bécsből visszaérkezett Budapestre. A bán tegnap tanácskozott báró Aehrenthal közös külügyminiszterrel, ma pedig mindenképp a Budapesten időző bán-helyettesével, Crnkovics osztályfőnökkel értekezett, utána dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste fel és hosszabb beszélgetést folytatott vele. Báró Rauch még a mai nap folyamán hazauazott Zágrábba. A boszniai kérdéssel szülő híresztelésekre vonatkozólag báró Rauch a Budapesti Tudósító képviselője előtt úgy nyilatkozott, hogy hivatalosan nincs tudomása az annektálásról, azt hiszi azonban, ha az újsághírek valóknak bizonyulnak, csak provizorium létesítéséről lehet szó, minthogy végleges helyzet teremtése a parlamentnek feladata.

A bosnyákok maguktartása.

Eszékéről jelentik, hogy a Budapest felé utban levő bosnyák-serbek és muzulmánok ma Szláv-Bródra érkeztek, ahol a holnaputáni budapesti gyűlés alkalmából előértekezletet akartak tartani. A politikai hatóság azonban nem engedte meg horvát földön az értekezlet megtartását, mire az említettek elutaztak Budapestre.

A horvátok álláspontja.

A horvát-serb koalíció végrehajtó-bizottságának tagjai tanácskozást folytattak azon magatartás

felett, melyet a magyar delegáció horvátországi tagjai a bekövetkezett annexióval szemben tanúsítani fognak. A horvát delegátusok holnap érkeznek a fővárosba. Hír szerint közülök ketten már a külügyi albizottság tárgyalásai alkalmával fogják Horvátország közjogi helyzetét, valamint az annexió folytán Bosznia és Hercegovinának a monarchiához való államjogi helyzetét szóvá tenni.

Izgalom Szerbiában.

Belgrádban, a színház előtti téren, tegnap este nagy tömeg gyűlt egybe, hogy Bosznia annexiója ellen tiltakozzanak. Ezután a tömeg a török követség palotája elé vonult s ott Ausztria-Magyarország ellen s Törökország mellett tüntetett. Később a török követ megjelent az erkélyen s köszönetet mondott az ovációkért. Az angol, orosz és francia követeségek előtt is rokonszenves tüntetések voltak. Azt várják, hogy a szerb hadgyakorlatokat le fogják mondani. A „Politika“ követeli, hogy a Szopotnál összegyűlt szerb csapatok azonnal vonuljanak a Drinához és hogy a szerb hadsereget mozgósítsák. Ugy a minisztertanács, mint a képviselők tegnap este 9 óraker megkezdett konferenciájára tulnyomó részben azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen álláspontra helyezkedjék Szerbia Bosznia annexiójával szemben, míg Bulgária függetlenségének a kérdését csak melleleg érintették. Az értekezlet nagy része ajánlatosnak találja, hogy számoljanak a nép hangulatával és azt tanácsolja a kormánynak, hogy tegyen meg mindent Bosznia annexiójának a megakadályozása végett. A csapatokat azonnal hívják be és a hadsereget tartásuk készletben. Az államkincstár husz millió frank készpénzzel rendelkezik. A királynak jelentést tettek az értekezlet hangulatáról és ő azt ajánlotta, hogy a kormány körültekintéssel ugyan, de nyomatékosan védje meg a szerb érdekeket. A „Politika“ című lap e felhívással fordult a belgrádi lakossághoz: „A haza veszélyben van! Ezzel a jelszóval felszólítunk valamennyi belgrádi polgárt, hogy a ma délelőtt tartandó meetingen megjelenjenek és impozánsan és méltó módon jelentsék ki, hogy a szerb nép el van határozva, hogy minden eszükkel, nem riadva vissza a háboru veszélyétől sem, megátalja Bosznia és Hercegovina annexióját“.

Belgrádi tudósítónk távirata szerint egész Szerbiában rohamosan növekszik az izgatottság Bosznia-Hercegovina bekebelezése és Bulgária királyságának kikiáltása miatt. Mind a két hír a szerb politikai körökre lesújtóan hatott és valószínű, hogy a Velimirovics—Milovanovics kormány kénytelen lesz lemondani, mert államérdekből a sovinszta mozgalomra csitítólag próbált hatni. Országszerte minden városban népgyűléseket tartanak, amelyeken szidják Ausztria-Magyarországot és Bulgáriát. Az izgatott tömeg mindenfelé a boszniai forradalmat élteti és követeli, hogy a szerb hadsereget küldjék a boszniai határra. A politikai pártokat a hatás elkábította s a két esemény a szerb radikális párt külpolitikájára halálos csapást mért.

Belgrádban ma délután a Nemzeti Színház előtt népgyűlés volt, amelyen mintegy 20.000 ember vett részt. Számos beszédet mondtak, amelyekben hevesen támadták Ausztria-Magyarországot és állást foglaltak Bosznia és Hercegovina annektálása ellen. A szónokok beszéd közben ismételtén viharosan éltették a boszniai és hercegovinai szerbeket. Ily kiáltások hangzottak fel: Perat Ausztria-Magyarország! Háborut Ausztria-Magyarországnak! Pusztuljon Bulgária! Vulyovics polgármester javaslatára egyhangulag határozati javaslatot fogadtak el, amely kijelenti, hogy a gyűléseket tudatában van a közelálló aktus nagy komolyságának. Ezen ellentállás jogos önvédelem. Ha a signatár hatalmak megengedik, hogy az általuk aláírt berlini egyezményt megsértsék, Szerbia sohasem fogja azt megengedni. A gyűléseket felszólítja a kormányt, hogy az aktus előtt tegye meg a legerélyesebb intézkedéseket. A

belgrádi polgárok evégből az egész szerb nemzet nevében életüket és vagyonukat ajánlják fel. Vulyovics javaslatára ezután a résztvevők a szerb és török lobogók alatt a külügyminisztérium elé vonultak, hol a népgyűlés rendezői a határozatot átnyújtották a szerb kormánynak. A népgyűlés alatt az utcák zárva voltak.

A hatás a külföldön.

A „Matin“ berlini levelezője diplomáciai körökből azt hallotta, hogy Törökország közvetítésre kérte fel a nagyhatalmakat és az orosz kormány kész az intervenczióra.

A „Petit Parisien“-nek jelenti Bécsből: Magyarország-Ausztriának az annexióra való szándéka a berlini szerződés egyetlen signatárius hatalmánál sem találkozott ellenállással.

Ausztria-Magyarország lemondása a novibazári szandzsákról ugy Londonban, mint Romában és Törökországban nagyon jó benyomást tett.

A berlini „Lokalanzeiger“ londoni tudósítója táviratozza: Itteni illetékes helyen nem titkolják, hogy sem a kormánykörök, sem a diplomácia nincsen elragadtatva Bosznia-Hercegovina készülő annektálásától, sőt a bekebelezés hírért kedvetlenül fogadták.

Párisban a sajtó aránylag barátságos hangon ír Ausztria-Magyarországról. Általános az a fel fogás nyilvánul meg, hogy sikerülni fog a békét megővni.

A londoni „Temps“-nak jelenti magyar forrásból: Holnap, szerdán megjelenik a királynak a magyar miniszterelnökhöz intézett kézirata, amely proklamálni fogja az uralkodó szuverenitási jogainak Boszniára való kiterjesztését és ki fogja jelenteni, hogy Törökország kívánságainak megfelelően a novibazári szandzsákból az osztrák-magyar csapatokat vissza fogja vonni. A magyar kormány és a koalíció valószínűleg egyetértenek ezekkel az intézkedésekkel, csak gróf Andrássy Gyula tett ellenük kifogást az 1880. évi VI. törvényezikk megkerülése alatt, amely szerint az okkupált tartományoknak a monarchiába való bekebelezése csak a két parlament hozzájárulásával engedhető meg. Ezért Boszniát és Hercegovinát jövőben külön adminisztrált területnek fogják nevezni. A delegációk elnökei jövő csütörtökön beszédükben meg fogják említeni ezt a királyi leiratot, amire aztán az uralkodó meg fogja tenni nyilatkozatát. Wekerle magánbeszélgetésben kijelentette, hogy az összes hatalmak, még Anglia is, hozzájárultak a királyi leiratban foglalt rendelkezéshez.

A berlini „Tagblatt“ melegen üdvözli Ausztria-Magyarországot és sok szerencsét kíván neki az új tartományhoz. Nincs semmi okunk, — írja tovább, — hogy az annektálás elé nehézségeket gördítsünk. Azt hisszük, hogy itt az idő, amikor halásak lehetünk az algezirászi szolgálatokért. A „Vossische Zeitung“ azt írja, hogy egészen természetesen, ha Németország régi és kipróbált szövetségesének nem csinál nehézségeket az annektálás kérdésében, sőt inkább kötelességének tartja az esetleges nehézségek elhárításában közreműködni.

Berlini tudósítónk jelenti: Bosznia-Hercegovina annexiója tekintetében Németországnak csak egy helye lehet: Ausztria-Magyarország oldalán. Itt még nem tudják, vajon Törökország tiltakozni fog-e az okkupált tartományok bekebelezése ellen, mint ahogy tiltakozik Kelet-Rumélia annexiója ellen. Beavatótt körök úgy vélekednek, hogy Bosznia-Hercegovina annektálása minden diplomáciai nehézség nélkül történhetett volna meg, ha időre összeesik Bulgária függetlenségének proklamálásával. Nem hiszik illetékes helyen, hogy Ausztria-Magyarország és Bulgária között titkos megállapodás lett volna, sőt ellenkezőleg úgy vélekednek, hogy Bulgária neszt vette Ausztria-Magyarország szándékának és sietett függetlenségét kikiáltani, hogy Ausztria-Magyarország mögött fedezetet találjon.

A kongresszus egybehívása tekintetében még egyetlen egy határolom sem tett kezdeményező lépést. Németország a kongresszus kérdésében akkor fog állást foglalni, hogyha az egybehívásra megtörténik a formális indítvány. Alig hihető, hogy a német kormánynak ellenvetése lehessen a kongresszus ellen.

Pétervárról jelenti tudósítónk, hogy az egész orosz sajtó összefüggést lát Bulgária függetlenségének proklamálása és Bosznia-Hercegovina bekebelezése között. Az annexió miatt az orosz lapok nagy elkeseredéssel foglalnak állást Ausztria-Magyarország ellen. A leghevesebben ír a „Novoje Vremja”, amely Bosznia annexióját a büntető törvénykönyvbe ütköző lopásnak, idegen vagyon jogtalan elorzásának bélyegzi.

Párisi tudósítónk jelentése szerint a boszniai kérdés megítélésében jelentékeny fordulat állott be a francia kormánykörök felfogásában. A szandzsák kiűritését bizonyos tekintetben úgy tekintik, mint amely Törökországra nézve helyreállítja a status quo, amennyiben Ausztria-Magyarország felhagy minden aspirációjával Macedóniában és különösen Szalonikiben. A szandzsák-vasút tervének fölmerülésekor ennek éppen az ellenkezőjével vádolták meg itt és az angol sajtóban az osztrák-magyar monarchiát.

Budapest, október 6.

A földművelésügyi miniszter a királynál. A király ma délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson fogadta Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, aki közel egy óra hosszat tartó audienciáján tárczájának ügyeiről tett jelentést.

Álhírek a választói reformról. Egy reggeli újságnak az a híre, hogy a belügyminiszter ezen a héten az ország huszonnégy éven felüli magyar honos férfitársaságának új összeírását fogja elrendelni, illetékes helyről szerzett értesülés szerint nem felel meg a valóságnak. A választók új összeírása az új választási törvény alapján fog elrendelteni a törvény szentesítése után. — Egy másik reggeli lap pedig azt írja, hogy 1908. évi szeptember 26-án sürgős jellel bizalmas rendelet ment 2356—1908. sz. a. valamennyi főispánhoz egy, esetleg még ez évben megtörténhető vagy esetleg a legközelebbi jövőben aktuálissá válható képviselőválasztás előzetes intézkedéseinek megtétele tárgyában. Ez a közlemény, mint illetékes helyről jelentik, teljesen alaptalan, az abban említett rendeletről és az ahhoz fűzött kombinációkról szóló hivatásból egy szó sem felel meg a valóságnak. A közleményben idézett aktaszám alatt ez évi április havában három főispáni titkárnak a központba való berendeléséről szóló belügyminiszteri rendeletet adatott ki.

A karlócai patriárka megerősítése. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Bogdanovic Luczián püspöknek karlócai görög keleti érsekké, szerb metropolita-patriárkává történt megválasztását megerősítette. Karlóczáról jelentik, hogy Günther Antal királyi biztos ma déli egy órakor érkezett gyorsvonaton Karlóczára, Joannovic Pál adlátus és dr. Mikó titkár kíséretében. Ujvidéken Balla főispán csatlakozott a királyi biztoshoz kíséretül. A karlócai pályaudvaron a királyi biztost Milics Dusan polgármester, díszszáza, valamint a tüzérség tisztikara fogadta. A királyi biztos és kísérete a patriárkátus udvari fogatain a palotába hajtatott, ahol Bogdanovic patriárka két órakor ebédet adott, melyre hivatalos volt a királyi biztos kísérete, a püspökök, Balla főispán, a tisztikar és az udvari papság. A palota főbejárataánál ketős katonai díszőrség áll.

Csanádmegye az önálló bank mellett. Makóról jelentik, hogy Csanád vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap Návay Tamás főispán elnöklésével rendes közgyűlést tartott, amelyen a törvényhatóság állást foglalt az önálló bank mellett, amennyiben magáévá tette Bács-Bodrog vármegye átiratát. Az átirat tárgyalásánál felszólt Kőkényesi Géza, a darabont korszak híve és ellenvéleményt adott be, de indítványával egyedül maradt. A közgyűlés azon-

kívül megállapította a vármegye jövő évi költség-előirányzatát, majd a közigazgatási bizottság tagjaivá megválasztotta Justh Gyulát, Návay Lajost, Hász Antalt, Vertán Etelét és Lukács Imrét. Barna volt árvaszéki úrnököt, aki annak idején Cseresznyés János főispán szolgálatába állott s most végkielégítésért folyamodott, a bizottság kérelmével elutasította. Elfogadta a bizottság Hervay alispánnak előterjesztését, hogy Apátialván mintagyümölcsfatelepet és zöldségtermelő-telepet létesít a vármegye. E célra a közművelődési alaphól jelentékeny összeget szavaztak meg s a kormány is megígérte támogatását. Az ülésen résztvettek Justh Gyula és Návay Lajos is.

Háborúról beszélnek.

Irta: Járó.

Már azt mondták volt az emberek, hogy nem politizálnak. Hogy a választási reform majd meglesz és úgy lesz jól, ahogy lesz; továbbá pedig a gondolkodók belenyugodtak abba, amit gróf Andrássy Gyula csinál, hogy az jó lesz és jobban nem lehetne megalkotni. Aztán, amikor a szociálisták tüntettek egyszer, tüntettek kétszer, majd háromszor és mind többször: a közönség úgy vélte, ez a szociálisták dolga. És ha Kristóffynak nem tetszik a reform, az annál jobb lehet és ha gróf Khuen Héderváry Károlynak nem tetszik, az még jobb. Nem tetszik a darabontnak s nem tetszik a granicsárnak, ergő biztosabban szívesen kell fogadnia a jó magyar embernek. Nincsen ebben politizálni való, ez egzisztenciának a kérdése, a nemzet létérdeke, tehát minden magyarnak a jövőbeli egzisztenciája függ tőle. És azt gondolták, hogyha verekedni is kell miatta ellenségeinkkel, meg a rosszakarókkal, az intrikusokkal és a haszonlesőkkel, hát verekedni fogunk a parlamentben és a parlamenten kívül, amennyire szükséges, a magunk fegyverével s a magunk erejével s akkor se fogjuk azt mondani, hogy politikai verekedés keletkezett, mivel akikkel szemben állanánk, nem politikai és pártbeli ellenfelek, hanem államiságunk ellenségei.

Tehát abban maradtunk, hogy nem politizálunk. De uramfia, a legszenzációsabb politikai saison jön és olyan események kerülnek elő, amelyek európai fontosságúak és amelyek ha másutt, idegenben akármilyen messze fordulnának elő, akkor is elővennék a figyelmünket, az érdeklődésünket és foglalkoztatnának valamennyiünket. Ha akár Anglia, Németország, vagy Oroszország, avagy Norvégia kezdeményezne hasonlót, mohón keresnők a részleteket és minél többet akarnánk felőle olvasni a lapokban. Ez pedig éppen minket közelről érint. Bulgária függetlenítve, Boszniát és Hercegovinát annektáljuk. A király kiáltványt intéz népeihez és az újságok legfrissebb közleményei a királyi kéziratok. Világtörténelmi események. Hódítás. A trónöröklés kiterjesztése. A diplomácia mozog, miként ha villamos áramokkal lenne összekötve. Milyen mellékessé válik egy nap alatt mindenféle más politika. És egyszerre hirtelen, amerre csak megyünk, mindenütt azzal a kérdéssel találkozunk, hogy vajon lesz-e háború?

Tessék csak idefigyelni.

A kávéházban a pinczér szomorúan hozza a kávé és rendre melléje teszi a lapokat, melyeken ökölnyi ezimbetük vannak. És aztán mélabusan megáll.

— No mi baj? — kérdezzük.

— Jaj, kérem szépen, igen nagy a baj. Csak most két hete jöttem meg a nagygyakorlatokról és megint menni kell.

— Hová? Hadgyakorlatra.

— Nem. Még rosszabb. Háboruba kell menni. Vajon csakugyan lesz-e háború? Avagy hogyha nem is lesz háború, mozgósítunk és akkor is menni kell. Vajon melyiket mozgósítják: a temesvárit, vagy a budapestit?

— Tudom is én. Honnan tudjam. A pék többet tud, mint én, mert annak dolga lesz a kenyérsütésnél, ha háború lesz és még se tudja.

Egyelőre azonban a zsemlek kisebbekké válnak, mert hátha háború lesz és ekkor fel kell emelni a sütemény árát, tehát az emelés már kisebbített állapotban érje.

A hordárok katonásan szalutálnak az utcza sarkon:

— Nagyságos ur, nem tetszik-e „beküldeni” valamit.

A frakkra gondol, hogy mert ha háború lesz, csak a katonaruhára lesz szükség. Aztán meg esetleg neki is be kell vonulnia, hát duplán szorgalmatoskodik, hogy majd hagylasson egy kis pénzt itthon a feleségének.

Az ember hirtelen az adókönyvére gondol. Be kellene vinni az adót, mert a matt szekrények le vannak foglalva, s most a háborúhoz pénz kell, tehát el fogják licitálni. Azonban várjunk csak... Mit érnek ők a háborúban a matt szekrényekkel? És aztán, hogyha már úgy is el kell menni, hát vigyék a szekrényeket, nekem úgy is mindegy, nem vihetem magammal se Boszniába, se Hercegovinába, még Törökországba sem, ahol valószínűleg a többszeregyűsége is megszüntetik.

Az irodában megszólít a kollégám:

— Barátom, nekem huszonnégy óra alatt meg kell tudnom, lesz-e háború vagy nem lesz. Holnaputánra állapotom meg ideálommal, hogy megkérem az apjától. De ha háború lesz, nem adja, tehát akkor inkább elhalasztanám a leánykérést.

— Csak kérd meg, barátom. A háborút amúgy se hirdetik ki addig és ha kihirdetik, akkor jövőbeli apósod liferálni fog és nagyobb lesz a hozomány.

Tovább mentem. Otthon a lakást takarítatlanul, rendezetlenül találtam. A szakácsné többrendbeli Jézus Mária! kiáltással elszaladt megbeszélni a háborút az unokatestvérével, aki a gyárban dolgozik. A cselédeány ugyanezt tette a börtönszolgá irányában. A szenestől nem érkezett meg a szén, mert az első állomásnál egy kiszolgált őrmesterrel találkoztak és megállottak, hogy hallgassák, miképpen mondja el egy háborúnak mindenféle csinját-binját. Minthogy pedig az a háború, amit elbeszél, hosszadalmas volt, majdnem egy hónapig tartott, tehát elhajtattak a korcsmáig és ott folytatták. A bor fogyott, a történet kevésbé fogyott, de leginkább a szén fogyott.

Mit tehattünk? Felpakkoláztunk és elmentünk a vendéglőbe ebédelni. A vendéglőben nagy láрма volt és majdnem ugyanolyan nagy drágaság volt, bizonyosan a háború miatt. Azonban a gyermekeket nem vihettük a vendéglőbe, mert nem jöttek haza az iskolából. Étlapzárta után értesültünk róla, hogy a gyermekek háborusdit játszottak az úpesti út mellett és visszavitték őket az iskolába, ahol büntetésből estig becsukva tartják őket.

Az asszonyt otthon hagytam és elmentem a cselédszerzőhöz szakácsnét és szolgálót fogadni. Tudniillik időközben ők a házmesterrel izentették, hogy ők elmennek és csakis öreg házaspárhoz állanak be, ahol nincsenek kitéve a veszedelemnek, hogy az urat háboruba viszik és a nagysága bizonyosan szekánt lesz a busulás miatt és gyenge lesz a konyhapénz. Persze az asszony is elment a masamódhoz megsüregtetni a kalapokat, mert hátha a háború miatt megváltozik a kalapdivat, anélkül, hogy ő ezeket legalább egyszer feltehetné volna.

Este a klubban addig kabaláztak a háborúval, addig mondogatták, hogy ilyen viszonyok közt ötre okvetlen be kell vágni, amíg minden forintom odaveszett. Én váltig tiltakoztam és

erősítgettem, hogy a bevágást bizzuk a hadvezérekre, de senki se hallgatott reám.

Szegényesen bandukoltam hazafelé éjszaka. Egy keresztutnál a mellékutcák között három marczona alak toppant elém.

— A jelszó? — kérdezi az egyik.

Odaadtam az órátam.

— Csekély hadi zsákmány! — folytatta a másik.

Levették a gyűrűmet, kiszakították a manzetta-gombjaimat és lehúzták a cipőmet.

— Mehet! — szolt a vezérük.

És megtépve, kifosztva, mezitláb mentem a legközelebbi konflis-állomásig. A konflis azonban egyáltalában nem volt hajlandó hitelbe hazavinni. Gyalog szaladtam hát tovább. Egy rendőr utánam futott, nyakon fogott és magával hurczolt igazolás czéljából. Hajnali három órakor érkeztem haza és becses nőm kijelentette, hogy minden szó, amit elmondtam, hazugság és hogy bizonyosan egész éjszaka lompoltam és hogy ő el fog válni.

A rendőr még az ő pártjára állott:

— Igaza van, kérem, nagysága. Mert ahol ez a nagyságos ur szaladt, ott én posztoltam és ahol én posztolok, ott ki van zárva az éjszakai támadás. A nagyságos ur bizonyosan háborusdit játszott valamelyik szeparcban...

... Hát, kérem szépen, mindezek előrebocsátása után két indítványom van:

1. Ne legyen háboru.

2. Vagy, ha lesz háboru, csak akkor legyen, amikor már igazán lesz, de ne legyen már most, amikor még schol sincs.

KÜLFÖLD.

Prade osztrák miniszter lemondása. Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy Prade osztrák miniszter a legutóbbi szombati minisztertanácson nyíltan kijelentette, miszerint az a missziója, hogy ő a németeket obstrukciójuk abbahagyására bírja, elérte tetőpontját s éppen azért lemondását, melyet már a nyár folyamán adott be a miniszterelnöknek, meg fogja ujitani. Ezt a kijelentését hosszabb vita követte s végül elhatározták, hogy Prade lemondását még néhány napig nem adják át a királynak.

Az ezüst valuta Kínában. Kína a legrövidebb időben be fogja vezetni az ezüstvalutát a pénzügyminisztérium külföldre történő fizetésben szerződészerűleg megállapított kupintael alapján, amelynek ezután az egész birodalomban diszkontmentesen egyforma árfolyama lesz. Kína továbbá pénztartalékot szándékozik létesíteni, hogy később áttérjen az aranyvalutára.

EGYHÁZAK.

— **(A karánsebesi püspök.)** Pap János aradi gör. kel. püspök, aki a karánsebesi püspökválasztást vezette, Muszta Filárettel, a megválasztott új püspökkel Nagyszébenbe utazott Metianu János metropolitához. Pap János püspök a választási jegyzőkönyvet átadta Metianunak, aki azt a kormányhoz fogja felterjeszteni. A kormány majd csak ezután fog felterjesztést tenni a királyhoz Muszta Filáret megerősítése tárgyában.

— **(Az evangélikusok konventje.)** Holnap délelőtt kezd meg több napra terjedő tanácskozását az ág. hitv. evangélikus egyház egyetemes közgyűlése. A közgyűlést ma este elértekezlet előzte meg, melyen báró Prónay Dezső egyetemes főfelügyelő és Baltik Frigyes püspök elnökölték. Az értekezleten megvitaták a holnapi közgyűlés legfontosabb tárgyait. A közgyűlést reggel 9 órakor istentisztelet előzi meg a Deák-téri templomban.

A bolgár királyság.

— A proklamáció hatása. —

Budapest, október 6.

Európa közérdeklődését ma a Balkán-események foglalják le. A tirnovói proklamáció első hullámverését ma még nem követte az a zivatar, melyet sok helyen vártak. A ma érkezett hírek még nem alkalmasak arra, hogy a közeli eseményekről tiszta képet alkothassunk.

Már az a körülmény, hogy a török kormány a proklamációra nem felelt hadüzenettel, arra enged következtetni, hogy Konstantinápolyban a józan megfontolás kerekedett felül. A török kormány be akarja előbb várni a hatalmak választát a bolgár proklamációra s ettől teszi függővé jövődő magatartását. Az egész eljárás, ahogyan a török kormány az eseményeket tárgyalja, az új török-komité befolyására vezethető vissza. E párt létkérdése függ most attól, hogy elhamarkodott eljárással ne tegye kockára azokat az eredményeket, amelyeket az utóbbi időben sikerült kivívni. Ellenségei már mint prédára leső vad várják az alkalmas pillanatot, amelyben e gyűlölt pártot megsemmisíthetik.

Nagyon sok függ most természetesen a mohamedán lakosság magatartásától, melynek szava az új éra alatt döntő befolyással bír az eseményekre. A kormány intézkedett már, hogy a sajtó megtartsa a mértékletes hangot, tekintettel a lakosság amugy is felizgatott kedélyhangulatára.

Mindamellettt Konstantinápoly lakossága nagy szenvedéllyel tárgyalja a történeteket és követeli a kormánytól, hogy fegyverrel torolja meg a Törökországon esett sérelmet.

Az új-török párt feladata most, hogy a lakosság hangulatát mérsékelje. A Jildizben ugyanis, dacára a háborus kedvnek, nagyon jól tudják, hogy Törökországnak csak kára lehet a bolgárok ellen indítandó hadjáratból. Azzal körülbelül tisztában vannak Konstantinápolyban, hogy bármily megsemmisítő csapást mérnének is a bolgár hadseregére, Európa sosem tűrné el, hogy Bulgária testéből akár egy talpalatnyi földet is csatoljanak az ottomán birodalomhoz. Törökországot éppen ujabbkori hadjáratai taníthatták meg arra, hogy azok csak pénz- és emberáldozatokba kerültek anélkül, hogy a legcsekélyebb hasznát is látták volna. Sőt épp ellenkezőleg Törökországnak kellett mindig területről lemondania.

Valóságos katasztrófát jelentene azonban Törökországra, ha fegyvereit nem kísérné győzelem, ami elvégre nem lehetetlen. A haldokló oroszánon akkor bizonyára minden balkáni állam rugna egyet.

A helyzet ma tehát az, hogy a török kormány még nem szánta el magát végleges döntésre és ez már lokalizálja némileg a háboru veszélyét. Ha tehát előre nem látott események közbe nem jönnek, akkor az egész affér a diplomáciai tárgyalások keretén belül marad.

A berlini szerződést aláírt hatalmak közül Anglia foglalja el a legmerevebb álláspontot a bolgár proklamációval szemben. De Londonban is egyelőre megmaradnak a tiltakozás mellett s az események bővebb megvitatását az újabb európai konferencia tárgyalásain fogják szóvá tenni. Most már ugyanis biztosra vehető, hogy a

berlini konferencián résztvett hatalmak újabb konferenciára gyűlnek, hogy a berlini egyezményt, melynek már amugy is csak foszlányai vannak érvényben, a mostani viszonyokhoz mérten módosítsák.

Mai hireink a következők:

A függetlenségi proklamáció.

Bulgáriának független királysággá történt proklamálását a fővárosban és a vidéken nagy lelkesedéssel fogadták. Mindenütt nagy élénkség uralkodik. A közigazgatási hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy az eseményt megünnepeljék. A városok zászlódszót öltöttek. A szófiai nyilvános tereken katonai zenekarok hangversenyeztek és az ágyúütegek üdvözléseket tettek. Ma országsszerte ünnepi istentiszteletek lesznek, a szófiai katonai gyakorlóterén pedig a helyőrség összes csapatai díszszemlére vonulnak ki. Ugyaníly ünnepségek lesznek a vidéki helyőrségekben is. Tirnovóba minduntalan újabb és újabb üdvözlő táviratok érkeznek. A hivatalokban minden munka szünetel és az iskolákban is három napi szünetet rendeltek el. A Tirnovóban fölolvastott királyi manifesztum így szól:

Feleithetetlen felszabadítónk, a nagy orosz nép akarata folytán és jóbarátunk és szomszédunk, ő felsége a román király alattvalóinak segítségével 1878. óra felszabadultunk igánk alól. Az azóta eltelt 30 éves korszak kezdete óta a bolgár nép rendíthetetlenül munkálkodott a szabadság apostolainak emlékeihez méltón és szellemüktől áthatva az ország fejlődésén, hogy belőle az én és néhai Sándor fejedelem uralkodása alatt olyan államot építsen ki, amely méltó arra, hogy egyenjogú tagja legyen a civilizált népek családjának. Abban, hogy kulturális és gazdasági tekintetben ezen az uton tovább haladjon, Bulgáriát semminek sem szabad gátolnia és haladását semminek sem szabad megszakítania. Ez a nép kívánsága és akarata. A bolgár nép és uralkodója csakis egy és ugyanazt gondolhatja és kívánhatja. Habár az ország de fakto független volt, normális, békés fejlődését azonban gátolták oly illúziók, amelyeknek megsemmisítése a Törökország és Bulgária közti viszony elhűveléséhez vezetett. Én és népem óhajtuk Törökország politikai megiffodását és örüllünk. Egy szabad és független Törökország és egy épp ilyen Bulgária magukban foglalják a barátságos kötelek létesítésének és megszilárdításának feltételét, amely alapon a békés fejlődésnek szentelhetjük magunkat. Athatva e szent mű gondolatától és eleget kívánva tenni az állam szükségleteinek, az 1885-ben egyesített Bulgáriát független királyságnak proklamálom és isten áldását könyörgöm reá. Én és népem hiszszük, hogy ez az akciónk a nagyhatalmak helyeslésevel fog találkozni. Éljen a bolgár nép és a független Bulgária!

A szobranje elnöke és a minisztertanács elnöke a nemzeti képviselőtestület és a kormány nevében följánlották a fejedelemnek az első bolgár király címet, amelyet ez büszkén és köszönetének kifejezésével elfogadott.

A bolgár kormány az ország külföldi ügyvivőinek a következő táviratot küldte:

Bulgáriát ma Tirnovóban, az ország régi fővárosában, a bolgár néphez intézett manifesztummal független királysággá (carszko) proklamálták. A kormány megbizta önt, hogy ezt a proklamációt tudomására hozza annak a kománynak, a melynél ön akkreditálva van. A mai aktust a bolgár nép egyértelmű kívánsága idézte elő, mert el akarja enyészteni azokat az akadályokat, amelyek fejlődésének útjában vannak s amelyek a szomszéd hatalmakkal való folytonos bonyodamakat idéztek elő, Bulgária méltóságának megfelelően minden lehető meg fog tenni, hogy a Balkán-félszigeten a béke megzavarását elkerülje, de ha az események megkövetelnék, akkor az egész nemzet egy emberként kész lesz arra, hogy legszentebb érdekeit megvédelmezze. Paprikov külügyminiszter.

A király és a miniszterek délelőtt 11 órakor Tirnovóból Gabrovon át Sipkába utaztak és az éjjet ott töltik. Holnap Phillipopolba érkeznek.

A bolgár kormány külföldi képviselőit hivatalos iratban értesíti Bulgáriának királysággá történt proklamálásáról.

Törökország magatartása.

A minisztertanács Ferdinánd fejedelem egy táviratára következő választ határozta el:

„Bulgária függetlenné nyilvánítását nem lehet elismerni, mert az a berlini szerződés megszegését jelenti.”

A múlt éjjel tartott minisztertanács után kormánykörökben forgalomban lévő hír szerint a porta kisebbszereű mozgósítást rendelt el. A rendkívüli minisztertanács éjfélig tartott. Az új török bizottság tanácsának tagjai, akik egy szomszédos szobában tartózkodtak, többször részt vettek a tanácskozásokban. Ama közlések szerint, melyeket a minisztertanács után a hírlapírók előtt tettek, Ferdinánd fejedelem a szultánhoz táviratot intézett, amelyben kijelentette, hogy mindig élt benne a hűség érzete a szultán iránt, azonban a népmozgalom oly nagy arányokat öltött Bulgáriában, hogy kénytelen volt Bulgáriát királysággá proklamálni. A fejedelem őszinte sajnálkozását nyilvánította e miatt. A minisztertanács elhatározta, hogy táviratot intéz Ferdinánd bolgár fejedelemhez, amelyben ki fogja jelenteni, hogy ez az aktus megsértése a berlini szerződésnek és a porta a hatalmaknál tiltakozni fog s azok döntése értelmében nagyon komoly lépéseket fog tenni. A minisztertanács a hírlapíróknak nyugodt hangot tanácsol, nehogy a lakosságot felizgassák.

Az Ikdam szerint a porta Ferdinánd fejedelemhez intézett válaszában élesen tiltakozott ezen aktus ellen és bejelentette, hogy az e kérdésben érdekelt szignatárius hatalmai a berlini szerződésnek konferenciára fognak meghívni; oly célból, hogy véleményüknek kifejezést adjanak. A lapok szerint a tiltakozó jegyzéket azonnal táviratilag megküldték a kabineteknek. Az Ikdam helyesli a portának Ferdinánd fejedelemhez intézett táviratát és azt mondja, hogy ez a jelen helyzet követelményeinek felel meg. A Suraj Unmet bizottsági laporgán, amelynek ma jelent meg első száma, azt mondja, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása természetes következménye egy 30 éves rossz igazgatásnak. E kérdés a múlté. Bulgária függetlenségének proklamálása évek óta elő van készítve. A proklamáció a berlini szerződés szignatárius hatalmai ellen intézett támadás. A hatalmak magatartása kétségkívül Bulgária ellen fog fordulni. Ma az egész ottomán nép a békét kívánja, hogy a birodalom nagyságát és a 32 évi deszpotikus rezsiméből csak legutóbb megmentett ottománok javát biztosítsa. Ha azonban a szükség úgy kívánja, akkor az ottomán hadsereg, mely még az önkény legsúlyosabb idejében is kitűnt a harcstéren és nem hátrált semmiféle hatalom elől sem, fegyveréhez fog nyulni. Az ottomán nép, tekintettel nemzetjogai és a birodalom becsülete ellen intézett támadásra, semmiféle áldozattól nem riad vissza. Majdnem az egész sajtó nyugalmat ajánl és a kabinetben való bizalmát fejezi ki. A sajtó a boszniai kérdéssel is foglalkozik. Egyes lapok az eseményeket a hármasszövetségnek tulajdonítják és reményüket főleg Angliára alapítják.

A francia és olasz nyelven megjelenő La Turquie a hadügyminiszterrel folytatott interjú közöl. A miniszter kijelentette, hogy a dolgokat nem látja pesszimiztikus színben és a háborút nem tartja elkerülhetlennek. Törökország a békét kívánja. A porta bevárja azokat a jegyzékeket, amelyeket a hatalmak Szófiába küldenek és addig szigorú tartózkodását kell megőriznie. Végül kijelentette Tevfik basa, hogy a porta a szófiái bizottság ügyvivőjét nem hívta vissza és megczáfolja azokat a híreket, hogy bolgárok átlépték a határt.

A török nép hangulata.

Bulgária függetlenségének proklamálása, amelyet az újságok külön kiadásokban hirdettek Konstantinápolyban, óriási izgatottságot keltett. A nép haragja elsősorban a kabinet ellen irányul, amelynek lemondása valószínű, ha csak háborúra nem szánja el magát. Minthogy a régi rendben szigorúan fentartották a kelet-ruméliai vilajet fikcióját, a függetlenség proklamálásában török tartománynak Bulgária által

való annektálását látják. A mértékadó körök főn akariák tartani a békét s azt mondják, hogy Ferdinánd királyi méltósága és Bulgária függetlensége még nem ok a háborúra, mert régóta elveszett területről van szó, de ha az összes bolgárok csárjának czime azt jelentené, hogy Ferdinánd király Maczedónia bolgár lakosságú részére is áhítozik, akkor a háboru elkerülhetetlen. A reakció ezt az alkalmat mindenesetre föl fogja használni arra, hogy talajt nyerjen s rá fog mutatni arra, hogy azelőtt rossz volt ugyan a közigazgatás, de ilyen külső vereg mégis lehetetlen volt. A nép ismeri azt hiszik, hogy a reformpárt ellen véres zavargás fog kitörni, ha csak ez a párt meg nem üzeni a háborút.

A Corriera de la Sera tudósítója táviratozza Salonikiből, hogy az ifju-török bizottság egy kiáltványban fordul Európa közvéleményéhez s abban tiltakozik Bulgária eljárása és Ausztria-Magyarország szándéka ellen, mert mind a kettő merénylet a török nemzet legszentebb jogai ellen s annak bizonyossága, hogy ez a két állam rosszindulattal tör egy nép létélére, amely csak most vívta ki szabadságát s csak éppen hozzáfogott a megújulás nagy művéhez.

Salonikiben az izgatottság nőttön-nő Bulgária függetlenségének proklamálása miatt.

A proklamáció hatása Bulgáriában.

A Daily Telegraphnak jelentik Szófiából, hogy az egész ország örömmámorban uszik. A városokban, a legtávolabb eső, eldugott kis falvakban lelkesen tüntet a nép, ujjongva ünnepli az új bolgár királyt. Minden pártkülönbség megszűnt. A lakosság bizik benne, hogy sikerülni fog elkerülni a háborút, de a hadüzenet réme sem képes megrontani a nép örömet. Beavatott körökben beszélnek, hogy a bolgár nép elkergette volna Ferdinánd fejedelemet, ha vonakodott volna a függetlenséget kikiáltani és magát királylyá proklamálni.

Szófiában tegnap ezekre menő tömeg katonai zenekarral az élen a nagyhatalmak diplomáciai ügynökségei előtt tüntetéseket rendezett. Bulgária független királysággá történt kikiáltása alkalmával a királyi palota előtt óriási embertömeg lelkesen tüntetett. Boris trónörökös megjelent az ablakban és a következő szavakkal mondott köszönetet:

— A bolgár nemzet segítségével vitte véghez atyám nagy tettet. Éljen a bolgár királyság!

A tüntetést a cárszabadító-émlékszóbor előtt folytatták, ahol élénken éljeneztek a hadsereget.

A bolgár politikai pártok véleménye nagyon is megoszló. A zankovisták azt hiszik, hogy Bulgária függetlenségét a nagyhatalmak nem fogják elismerni, míg Todorov volt pénzügyminiszter egykedvűen azt mondja: Ha sikerül, akkor a kezdeményező, Ferdinánd fejedelem lángész, ha balul üt ki, kinevetik. A stambulovista párt, élén Genadiewvel, nem hiszi, hogy komoly bonyodalmak fognak támadni, de ha mégis konfliktusok keletkeznek, akkor Bulgária felkészülten áll, mindenesetre készebben, mint 1885-ben. Radoszlavov pártja úgy vélekedik, hogy Bulgária helyzete veszedelmes, mert diplomáciailag elszigetelten áll s végül az új liberális reakció abban reménykedik, hogy Törökország magatartására döntő befolyása lesz a nagyhatalmak tanácsának és a nagyhatalmak a portát mérsékleltre s tartózkodásra fogják inteni.

Ma délelőtt a város közelében lévő gyakorló-téren ünnepies Te Deum volt, amely után a hadtestparancsnok a csapatok előtt felolvasta a manifesztumot. Ezután a csapatok diszfelvonulása következett. A katonaság a városba való visszatérében a királyi palota udvarán vonult keresztül és lelkes ovációkban részesítette az erkélyen mutatkozó királynét és a hercegeket. A csapatokat a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta.

A laibachi szlovén klub nevében az elnök a következő üdvözlő táviratot intézte Matinov miniszterelnökhöz Szófiába:

A szláv nép lelkesedéssel üdvözi a hős testvér bolgár nép történelmi tényét. Éljen a szabad Bulgária, éljen a bolgár király!

Dr. Schusterschitz.

A bolgár ügyvivő Pichon külügyminiszternél.

Stanciov bolgár diplomáciai ügyvivő egy óriási hosszút időzött Pichon külügyminiszternél, aki nagy meglepéssel vett tudomást Bulgária magatartásáról, mert Stanciov biztosította a külügyminisztert, hogy Bulgária a Balkánon nem akar békebontó lenni, sőt ellenkezőleg olyan irányban szeretne közreműködni, hogy a béke fennmaradjon. Stanciov közlése szerint az audienciának a következő lefolyása volt:

Ő kijelentette, hogy Bulgária abban reménykedik és erős a hite, hogy a francia kormány méltányolni fogja a nemes és népszerű törekvést, amely a bolgár népet a szabadság kivására ösztökéli. Pichon azt válaszolta, hogy Bulgária mostani eljárásával szétépte a berlini szerződést és félt, hogy a fejedelem megakasztja Törökországban az alkotmányos mozgalmat, a minek az lesz a következménye, hogy a reakció új életre kel. Stanciov erre fejtegette a bolgár nép törekvéseit, amelyek a szabadságra és az alkotmányra irányulnak. A bolgár nép mindenképpől nagyra becsüli az alkotmányt és Törökországgal jó viszonyban szeretne maradni. A keleti vasut kérdése az audiencián nem került szóba.

Stanciov azután megmagyarázta Pichonnak, hogy miért nem vette föl Ferdinánd fejedelem a királyi czimet. A czári cím a bolgár nép szemében az uralkodó eszméjét testesíti meg. Tegnap a sobranje elnöke a tirnowoi székesegyházban, ahol azelőtt a cárokat fölkenték, a nép nevében kérte a fejedelemet, hogy a czár nevet vegye föl. Ferdinánd tehát máttól fogva isten és a nép kegyelméből a bolgárok czárja.

Háborus hírek.

A „Matin“-nak Bulgáriába küldött tudósítója azt jelenti, hogy a 380.000 emberből álló bolgár hadsereg háborúra készen áll. Ez a hadsereg közvetlenül a hadüzenet után meg fogja szállni Drinápolyt. Ezzel szemben Szófiából azt jelentik, hogy a bolgár hadsereg állítólagos mozgósításáról szóló jelentés minden alapot nélkülöz. Eddig e tekintetben nem történt intézkedés. A porta a nagyhatalmakat közbenjárásra kérte fel. Oroszország kijelentette, hogy erre a célra hajlandó az első lépéseket megtenni.

Konstantinápolyi jelentések szerint azt hiszik, hogy a török kormány még az éjjeli folyamán kiadja a mozgósításra vonatkozó rendeletet. Már tegnap éjjel nagyszámu katonaságot szállítottak a határra, úgy hogy összesen nyolcvanezer török katonát toltak előre Bulgária felé. Hír szerint Musztafa pasa környékén már tegnap délelőtt kisebb csatározás folyt.

Ristov londoni bolgár ügynök kijelentette, hogy Bulgária függetlenségi nyilatkozata miatt nem kell háborútól tartani. A bolgár nép nagy többsége abban a meggyőződésben él, hogy Bulgária érdekének az felel meg, hogy Törökországgal a legjobb viszonyt tartsa fenn, sőt a két állam közt a szövetséget is hasznosnak tartanák.

A török nagykövet egy francia nyelven Párisban megjelenő török lap munkatársa előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Erős a hitem, hogy mégis elhárítható lesz a háboru veszedelme. Törökország nem akar háborút s ha mégis fegyverhez nyul, akkor a viszonyok nyomása fogja reá kényszeríteni. Kívánatos, hogy a nagyhatalmak tegyenek meg minden tőlük telhetőt az ellenségeskedés elkerülésére és Törökországnak a berlini szerződésben biztosított jogainak védelmére.

A Kölnische Zeitung tudósítója Szalonikiben megkérdezte a 3. hadtest parancsnokát, hogy mi igaz abból, hogy a hadügyminiszteriumtól mozgósítási parancs érkezett, mire Szaloniki parancsnokló tábornoka azt válaszolta, hogy még a tartalékosok is három nap alatt indulásra készen állhatnak.

Az általános helyzet megítélésében lényeges fordulat állott be. A háboru veszedelme, ugyilátszik, kezd háttérbe szorulni, mert tegnap óta a nemzetközi kongresszus eszméje hódít és Stanciov bolgár követ tájékoztatta Pichon külügyminisztert Bulgária szándékai felől. Ma Pichon külügyminiszter Stanciovon kívül Izvolszkival, az angol és a spanyol nagykö-

vetekkel tanácskozott a kongresszus terve felől. Oroszország, ugyálszik, megegyezett a nyugati hatalmakkal, hogy a berlini szignatarius hatalmakat új konferenciára kell egybehívni, amely elé volna terjesztendők a berlini szerződésen szükségesnek mutató módosítások. Tegnap már Olaszország is hozzájárult elvben a kongresszus eszméjéhez, Törökország pedig kapva-kap az ideán, mint amely alkalmas arra, hogy megóvja a török birodalom államjogi tekintélyét a nagyhatalmak irányában. Csak Németország és Ausztria-Magyarország hozzájárulása hiányzik még. A berlini és a bécsi kabineteknél most vannak folyamatban az előkészítő lépések a francia-orosz javaslat érdekében.

A hatalmak álláspontja.

Az angol kormány szófia és konstantinápolyi képviselői által még tegnap átadta azt a nyilatkozatot, hogy egyáltalában nem hajlandó Bulgáriának királysággá való egyoldalú proklamálását befejezett ténynek tekinteni és hogy a berlini szerződéstől való minden eltérést mindaddig meg nem történnék fog tekinteni, amíg ahhoz az összes szignatarius hatalmak s a legelső sorban érdekelt Törökország hozzájárulása nem járultak. Ugyanily nyilatkozatot küldött az angol kormány Bécsbe is válaszul a bécsi külügyi hivatalnak Bosznia új rendjére vonatkozólag tett közlésére. Ezt jelentik a külügyi hivatalhoz közel álló lapok: A londoni török nagykövet kijelentette a külügyi hivatalban, hogy Törökország Anglia erkölcsi támogatásának tudatában nem fogja magát háborus lépésre elragadtatni. Egyebekben a lapok Ausztria-Magyarország és Bulgária ellen oly féktelenül heves és kihívó hangon írják, hogy még a legutóbbi napokban megjelent cikkeket is fölülmulják. Így a Daily Telegraph, amely eddig barátságos indulattal viselkedett Ausztria-Magyarország irányában. A Daily Mail is, amely máskor szimpátiával viselkedett Ausztria-Magyarország irányában, a világtörténelemben páratlan cinizmusról beszél, amelylyel a bécsi diplomaták a berlini szerződést széttépték.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint Olaszország késznek nyilatkozott, hogy szófia képviselőjét utasítja a keleti vasut kérdéséről angol lépések támogatására. Londonban azonban nem kaptak értesülést azokról a szándékokról, amelyeket Rómában Bulgária függetlenségéről és Ausztria-Magyarország új boszniai politikájának tekintetében táplálnak. Az orosz nagykövet sir Edvárd Gray külügyminiszterrel hosszas tanácskozást folytatott, hogy Angliának a legutóbbi eseményekre vonatkozó álláspontjáról megbizonyosodjék.

A „Times” jelentése szerint Oroszországot nem lepték meg az események. Oroszország el volt készülve a történetekre és most kongresszus összehívását fogja követelni Pétervárra és bizonyos kompenzációkat követel. Pétervárott mindent el fognak követni, hogy megakadályozzák a háboru kitörését Bulgária és Törökország között, de attól tartanak, hogy ezeknek a fáradozásoknak nem lesz sikere.

Az angol nagykövet tegnap délelőtt hosszasan értekezett Csarikovval. Az angol nagykövet ez alkalommal átnyújtotta Anglia javaslatát, mely tekintettel a Tirnovóban történetekre, a vasuti konfliktus ügyében tárgyalások megindítását indítványozza Törökország és Bulgária között.

Pétervárról jelentik, hogy az orosz kormány Bulgária függetlenségének kikáltása és a küszöbön álló annexió következtében elhatározta, hogy megragadja az iniciatívát, egy újabb nemzetközi kongresszus egybehívására, amely revízió alá vegye az 1878. évi berlini szerződést. Ezen a kongresszuson Oroszország kompenzációkat fog követelni s ezek között első sorban a Dardanellák megnyitását kívánja sürgetni.

Hír szerint Olaszország teljes egyetértésben Franciaországgal, az orosz birodalommal és Angliával azt fogja tanácsolni Törökországnak, hogy a szerződések megszegése ellenére ne üzenjen háborut Bulgáriának. Az említett nagyhatalmak nagykövetei behatóan tanácskoztak Pichon külügyminiszterrel. Izvolszki párisi tartózkodása szintén hoz-

zá fog járulni a békés megoldáshoz s ezért nagyfontosságú.

A német birodalmi kormánnyal még ma fogja hivatalosan közölni a Malinow-kabinet Bulgária függetlenségének proklamálását és a régi czári czim fölvetését. Nikiforow bulgár ügyvivő ma délután meg fog jelenni a külügyi hivatalban, hogy notifikálja államának függetlenségét. Az még nincs megállapítva, hogy milyen módon fogják a változást Vilmos császár tudomására hozni. Valószínűleg Nikiforow tábornok kihallgatásra fog jelentkezni, hogy átnyujtsa a bolgár czár levelét. A berlini diplomáciai képviselőket már legközelebb követségébe alakítják át. Beavatott körökben azt hiszik, hogy hosszadalmas tárgyalások után a hatalmak mégis királynak fogják elismerni Ferdinánd fejedelmet.

Ujabb európai kongresszus.

A kongresszus eszméje áll előtérben azoknak a politikai tárgyalásoknak, melyek, Pichon, Izvolszki és Anglia diplomáciai képviselője közt folynak. Ez a három hatalom azt fogja ajánlani a többi hatalom képviselőinek, hogy az európai hatalmak egy összehívandó kongresszusán beszéljék meg azokat a változtatásokat, melyek a berlini szerződésen esetleg szükségessé válnak fognak mutatkozni. Anglia ezt az eszmét nagy buzgósággal karolja fel. A Londonból érkező hírek azt mutatják, hogy az angol külügyi hivatalban nagy kedvetlenség uralkodik. Ez azonban sokkal inkább irányul Bulgária függetlenségi nyilatkozata, mint Bosznia annexiója ellen. Anglia azt a jegyzéket, mely Bulgáriának független királysággá való kikiáltását közli a hatalmakkal, nem fogja tudomásul venni és ehhez képest diplomáciai képviselőt sem fog küldeni, mindaddig, amíg Bulgária függetlenségének a kérdését teljes formában el nem döntik.

Pichon külügyminiszter ma délelőtt látogatást tett Clemenceau miniszterelnöknél. Pichon külügyminiszter és az angol nagykövet ma délelőtt tanácskoztak a keleti kérdéstről. A Havas-ügynökség jelentése szerint Pichon külügyminiszter és az angol nagykövet tanácskozása a berlini szerződés revíziója céljából összehívandó nemzetközi értekezlet körül folyt. Hír szerint a legtöbb kormány hajlandó csatlakozni ily értekezlet eszméjéhez és az rövid időn belül hivatnék egybe. Angolország és Franciaország Törökországnak a mérséklet jegyében álló tanácsokat fognak adni.

Párisból jelentik, hogy a külügyminiszterium nagy diszternét, amelyben az orosz-japán háboru idején a hulli konferencia ülésezett, be fogják rendezni, hogy ott tartásuk az új nemzetközi kongresszust. Ha Németország és Ausztria-Magyarország rövidesen hozzájárul, akkor a konferencia már november elején megkezdődhetik. A programot előreláthatólag úgy fogják megállapítani, hogy Ausztria-Magyarország eljárásának éles kritikája már eleve ki legyen zárva és Bulgária se részesüljön tulerős támogatásban. A kongresszus tárgysorozata szigorúan körül lesz írva és utólagosan fölvetendő kérdések nem kerülhetnek szóba.

Tittoni a Balkán-kérdésről.

Rómában Tittoni külügyminiszter jelenlétében ma nyitották meg a lombardiai rajziskolai kongresszust. Beszéde végén kifejtette a miniszter, ki szintén felszólalt, hogy a munka alapja a béke. Látom, — ugymond — hogyan keltik fel fokozottabb mértékben e szavak figyelmüket. Talán azért, mert elvárják, hogy néhány szóval nyilatkozzam a jelenlegi internacionális politikai helyzetéről. Hát egyet mondhatok. Angliában minden gyülekezés és nyilvános ünnepély alkalmat szolgáltat az államférfiaknak a beszédre, akik mindezen alkalmakat fel is használják, hogy véleményüket a parlamenten kívül is kifejtésük. Beszélni fogok én is azon dolgokról, amelyeket a nyilvánosság most még nem ismer.

Azalatt, hogy Törökország belügyi teljes mértékben magukra vonták Európa figyelmét, a Balkánon, Törökország határain kívül, egyéb események értek meg. A jelen percben nem mondhatok jóslatot ezen események következményeiről, de azt óhajtom,

hogy a hatalmak közti béke meg ne zavartassék. Ez a béke legbiztosabb záloga a Keleten is, amelyről azt mondták, hogy amint a multban, úgy a jövőben is a háboru magvait rejt magában. Olaszország mindenestre nyugalommal tekinthet ez események elé, amelyek semmiképpen sem lehetnek meg bennünket, nem találnak készületlenül és nem találnak elszigetelten.

A hatalmak közt elfoglalt pozíciónk módot ad arra, hogy saját érdekeinket hathatósan védelmezzük és egyben a béke ügyének jó szolgálatokat tesszünk. Egyebekben nem szabad csodálkozni afelett, hogy ha egyes szubtilis kisegítőeszközök, amelyekre a diplomácia jogi helyzeteket teremtett, amelyek tiszta fikciók és ellentmondanak a diplomácia által egyidejűleg teremtett ténybeli helyzetnek, az idők fogának nem tudnak örökké ellentállani.

Mi reánk nézve egy dolog bir fontossággal. Egyrésztől nem szabad megengednünk, hogy a béke veszélyeztessék, másrésztől figyelünk kell arra, hogy a Balkán-félszigeten történő esetleges változások az érdekek egyensúlyát meg ne zavarják, főleg pedig ne károsítsák. Ha itt lesz az ideje, meg fogom mondani, miképen védekeznünk kellő időben ily eshetőségekkel szemben és talán az események szólnak helyettem, mielőtt én még beszélnék. Amidőn néhány hónappal ezelőtt hirtelen felmerült a Balkán-vasutak kérdése, arra kértem a parlamentet, várja meg bizalommal és nyugalommal azt az időt, amíg a kormány tevékenységéről jelentést tesz. Az ország és a parlament nem bánta meg türelmét és nyugalomát.

Ma a kormány a közvéleménytől ugyanazt a bizalmat kéri, mert tudatában van annak, hogy be fogja bizonyítani azt, hogy e bizalmat teljes mértékben megérdemelte.

Sajtóvélemények.

A „Tanin” szerint a porta a többi Balkán állam véleményét kérte ki Bulgária függetlenségének proklamálásáról. A nagyvezér a „Tanin” egyik szerkesztőjének azon kérdésére, vajon Bulgária tette háborut von-e maga után, azt válaszolta, hogy a porta a hatalmak döntését várja be.

Bulgária függetlenségi nyilatkozatának és Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló híreknek kommentálása közben azt mondja az „Ikdám”, hogy e kérdéseknek magukban véve nincsen jelentőségük. Bulgária valóságban már hosszú idő óta független volt és Bosznia és Hercegovina már régen megszakította a velünk való összeköttetést. Sem Bulgáriában nem él az abszolút vágy a függetlenség után, sem Ausztria-Magyarország nem vágyik annyira az annexió után. A nagy veszély abban van, hogy e tények kezdetét jelentik egyes hatalmak intrikáinak, amely hatalmak a régi regime barátai közé számítanak. Ezek különösen Ausztria-Magyarország és talán Németország, amelyek Bulgáriát előtérbe tolják. Az ottmáknak nagyságukat kell mutatni azzal, hogy az intrika eme politikáját felismerik és nem lesznek áldozatai. Bármint legyen is, mondja a lap, készek vagyunk jogainkat teljes erőnkkel megvédelmezni. Nem kell hinni, hogy Bulgária függetlenségének proklamálása egyedül Törökország ellen irányul, hanem a berlini szerződés aláíró hatalmai ellen is. Azt sem kell hinni, hogy a keleti vasut megszállása a Gesov-ügy folyamánya. Ha Gesov meghívást kapott volna is, Bulgária más incidenst provokált volna. A „Jeni Gazetta” szerint, ha helyesen cselekszünk, sikerülhet Ferdinánd fejedelmet megbuktatnunk és Bulgáriát ismét visszavezetni a szerződések útjára. A helyes magatartás azonban ne zavarjon bennünket, hogy egyuttal megtegyük a szükséges intézkedéseket a hazáért.

Az orosz sajtó rokonszenvesen, de különös lelkesedés nélkül fogadja Bulgária függetlenségének híreit. A „Novoje Vremja” azt hiszi, hogy a függetlenség nagy morális értékkel bir és a praktikus oldaláról tekintve, kétségeket támaszt. A „Novo” szerint Bulgária Németország számára kaparja ki a gesztenyét a parázból. A függetlenségi nyilatkozat időszerűtlen. A „Riecs” logikusnak találja a függetlenségi nyilatkozatot.

A romániai reggeli lapok a Bulgáriából jövő jelentésekről szólva, konstatálják az események nagy jelentőségét, amelyek bár előreláthatók voltak, mégis

meglepték az egész világot. A mozgósításokról szóló riasztó híreket megczáfolják. A 13. hadosztály gyakorlatozásait ma a több mint 26.000 főnyi összevont csapatok feletti szemlével fejezik be.

Legujabb.

Oroszország hír szerint csütörtökön hivatalos meghívást intéz a nagyhatalmakhoz a berlini egyezmény revíziója céljából egybehívandó kongresszus tárgyában. A külügyminisztérium ügyvivőjével, Csarikovval, ma majdnem az összes nagykövetek, a többek közt gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet is, hosszabb ideig tanácskoztak.

Hivatalos forrásból a Reuter-ügynökség arról értesül, hogy az orosz kormány nem tett a hatalmaknak a Balkán-kérdések tekintetében oly javaslatot, mely az ottani ügyek alakulásával állana összefüggésben. Amennyire eddig ki tudódott, Oroszország Ausztria-Magyarország jegyzékére még nem adott választ. Az orosz álláspontot körvonalázó hivatalos jegyzék sem érkezett eddig.

Czim és jelleg.

☉

Mig Aehrenthal külügyminiszter ur nekiperosodva dolgozik élete legnagyobb munkáján, azalatt Belgrádban a szerb polgárok gyűlést tartottak és elhatározták, hogy a szerb nép minden eszközzel, még a háboru veszedelmétől sem riadva vissza, meggátolja Bosznia és Hercegovina annektációját. Ez a fenyegetés aligha fogja megváltoztatni az események sodrát. A szerb nép hatalmas nép, nagy nép, vitéz nép, de még sincs módja az annektációt meggátolni.

Ez az annektáció, ugyanis, nem egyéb, mint néhány mondat, melyet Ferencz József alá ír. Ebben pedig Ferencz Józsefet még akkor sem akadályozhatná meg a belgrádi népgyűlés, ha véletlenül még nem írta volna alá. Bosznián és Hercegovinán a monarchia fegyvere van végig fektetve, ez a két tartomány vassal van a monarchia testéhez kovácsolva s a valóságban rég be van kebelezve a monarchiába.

Irországot például nem „okkupálja“ Anglia, hanem tényleg bírja s benne Edvárd királyon kívül nincsen más szuverén — mégis el lehet mondani, hogy Ferencz József teljesebb hatalmu ur Boszniában, mint Edvárd Irhonban. Az az annektálás tehát jottát sem változtat a tényleges helyzeten, mint ahogy a politikusok mondják s ennél fogva meg sem akadályozhatják. A monarchia a külfölddel szemben marad, ami volt.

Ezért a teoretikus eljárást, már mint az annektálásért, csak Törökország haragudhatna meg, mert az ő teoretikus szuverénitásának kitétték a szűrét. Bizonyosan meg is haragudna, ha lenne hatalmas hadserege; de mert nincsen, azt gondolhatja, hogy Elzász-Lotharingia századokig volt Franciaországhoz annektálva; mégis, mikor a német erőre kapott, a századokig tartó annektálás daczára, visszszakította a két provinciát. A francziák most ugyanigy gondolkodnak; hiába van Elzász-Lotharingia bekebelezve a Német-birodalomba, a legelső kínálkozó alkalommal visszaveszik, ha lehet. Hogy ez a játék — kissé komoly játék! — meddig fog folyni, még a leg tudósabb szociológus se tudná megmondani.

Más kártyával játszik Bulgária, habár „a tényleges helyzeten“ ő se akar változtatni. Főltéve, hogy közötté és Törökország között háborura nem kerül a sor, a tervét ellenző hatalmasságoknak módjukban áll véleményüket nyilvánítani.

Itt körülbelül azzal az esettel állunk szemben, mint mikor egy tekintetes ur egyszer csak kijelenti, hogy ő máról fogva nagyságos ur. A

szolgái és intímusai meg is adják neki a nagyságos czímet, az idegenek azonban váltig ragaszkodnak a tekinteteshez. Ferdinánd azt mondja, hogy ő máról fogva „Sa Majesté“; a külföldi hatalmasságoknak azonban nagyon is módjuk van őt továbbra is „Son Altesse“-nek titulálni a mindenfajta diplomáciai okiratokban. Valamint módjukban van a hatalmasságoknak a diplomáciai etikett ezer szövevényében folyton dokumentálni, hogy Timnovóban tulajdonképpen semmisen történt — Ferdinánd megmaradt fejedelmnek, akárhány koronát is rakott a fejére. Miniszterei, alattvalói hivatják nagyságosnak, a világ előtt marad tekintetesnek.

Péter szerb király is majdnem így járt; őt ugyan elősmerték királynak, de azt nem tudta kivinni, hogy valamelyik udvornál hivatalosan fogadják. Addig, míg a királygyilkos tisztek aktivitásban vannak, az európai udvarok nem vesznek róla tudomást. Most, mikor a monarchia és Szerbia között megkötötték a kereskedelmi szerződést, már-már azt hitték Szerbiában, hogy Péter királyt befogadják a „jó“ társaságba. Még sem fogadták be. Némelykor nagyon kényes ez a társaság, míg némelykor nem nagyon kényes.

Az aradi gyásznapi.

— Saját tudóstónktól. —

Budapest, október 6.

A nemzet tizenhárom vértanujának emlékét ötvenkilenczedszer ünnepelte meg az idén a magyar társadalom és ez a mai gyásznapi éppen olyan mélységes szomorúságot fakasztott a lelkekben, mint az a legelső, mikor jóformán el se hegedt volt még a seb a gyászolók szívében és fel se száradt a köny a síratók szemében.

Gyászolt és ünnepelt az egész ország. Itt a fővárosban az ünnepi gyásztisztisztelet délelőtt tíz órakor volt a Ferenczrendiek belvárosi templomában, amelyet erre az alkalomra délszaki növényekkel és fekete drapériával ékesítettek. A főszentélyben állott a tizenhárom aradi vértanu arcképével és nemzeti szalagos babérszorosúval díszített ravatal, melynek két oldalán a menedékház öreg honvédei egyenruhában állottak sorfalat. Az első padosorokban foglaltak helyet Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, mint az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke, Olay Lajos, Németh Imre, Szász József, Nemes Bertalan, Szatmári Mór, Benyovszky Sándor és Somogyi Aladár orsz. képviselők és dr. Pally Sándor, Kossuth titkára, az országos honvédegyesület részéről: Balogh Sándor elnök, Darbay, a híres Garibaldiista ezredes és Bellaágh Imre alelnökök, Szijjártó Zsigmond főjegyző, Schweidel József őrnagy, a vértanu tábornok fia, Szegedy Maszák Hugó, id. Szinnyey József, Lakatos Miklós, Ujházy Ferencz, Greguss Lajos, Borszék Soma, Maár Gyula, Ipolyi Sándor, Kozma Zsombor, Reményi Antal és még számosan, a honvéd-menedékház tagjai, élükön Krudy Gyula parancsnokkal és Dobó Béla ellenőrrel, a székesfőváros képviselőiben Kun Gyula tanácsnok, Pest vármegye részéről Fazekas Gusztáv alispán és több előkelőség.

A hölgyek közül megjelentek mély gyászban Damjanich János özvegye, Schweidel tábornok két leánya: Halászné és Balogh Sándorné, Ambrozovicsné Meszlényi Ilona, Makray nővérek és a Kossuth Lajos női kör tagjai. Testileileg zászló alatt vonultak fel az egyetemi polgárok és a fővárosi függetlenségi körök tagjai.

A gyászmisé a főoltárnál Butykay Antal házfőnök, a két melléokoltárnál Markos Gyula orsz. képviselő és Vajdits István hittanár czelebrálta. A kóruson Engresszer rekviemét adta elő az énekkar, amelyben közreműködött Fekete Ferencz, a Nemzeti Színháznak 25 év előtt nyugdíjazott tagja is, aki lakóhelyéről. Pécsről erre az alkalomra jött a fővárosba.

A gyászmise befejeztével az egyetemi ifjuság és a közönség a himnuszt énekelte.

Az ünnepi rekviemét megelőzőleg a vértanu miniszterelnök: gróf Batthyány Lajos lelkiüdvéért mondtak gyászmisé.

Az ifjuság ünnepe.

Az egyetemi ifjuság is ma délelőtt tartotta hagyományos október 6-iki matináját a Vigadó dísztermében. Az ünnepélyről, melynek rendezését az „Egyetemi Olvasókör“ vállalta magára, a műegyetemi ifjuság teljesen elmaradt, mert a műegyetemen ma is tartottak előadást. Az egyetemi tanárok közül is alig egy-kettő jelent meg a matinén. Az egyébként szépen sikerült gyászünnepélyről, kiküldött tudósítónk a következőket jelenti:

Az ünnepélyt a Himnusz nyitotta meg, amelyet az Egyetemi Énekkar adott elő Hackl N. Lajos karnagy vezetésével. Utána Ember Sándor, az Egyetemi Olvasókör elnöke hazafias tüzzel áthatott beszédet mondott. A megnyitó után az Egyetemi Énekkar elénekelt a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“ kezdetű dalt. Majd Paulay Erzsébet, a Nemzeti Színház művésznője lépett a dobogóra és igaz fájdalommal mondta el Ábrányi Emil gyönyörű költeményét, a „Tizenhárom“, azután pedig a szünni nem akaró tetszészajra Petőfi „Egy gondolat bánt engemet“ kezdetű versét szavalta el óriási hatással.

A művésznő után Kóczé Antal, zenekar kísérete mellett gyönyörűen adta elő Lavotta szerelmét. A hatalmas tapsvihartól alig tudott szóhoz jutni ifj. Nagy Dezső, a Joghallgatók Tudományos Egyesületének elnöke, aki szép szavakkal, igaz érzéssel áldozott a vértanuk emlékezetének. Ezután újra Kóczé játéka következett, majd Bakó László, a Nemzeti Színház művésze, nagy hatással elszavalta a Szózatot. Sárossy Jenő szaválata után, aki Palágyi „Az aradi vértanuk“ című költeményét adta elő, Szviezsény Zoltán, a Bölcsészethallgatók Segítő Egyesületének elnöke zárta be az ünnepélyt.

Az aradi ünnep.

A mai ünnepek között kétségtelenül a legszébb és legközvetlenebb, a vértanuk városának, Aradnak az ünnepe volt. Az ünnepélyen képviseltette magát az országgyűlés, a kormány, az országos függetlenségi és 48-as párt, továbbá küldöttségben jelent meg számos testület és egyesület. A gyászünnepség ma délelőtt 9 órakor kezdődött gyásztisztisztelettel, amelyet a róm. kat. templomban dr. Lakatos Ottó, a minorita-rend főnöke pontifikált. Innen az ünneplő közönség a Szabadság-térre vonult a vértanuk szobrához. A színházi énekkar éneke után Hunyadi József színművész Ábrányi Emilnek „Október 6.“ című költeményét szavalta nagy hatással. Dr. Varjassy Lajos, az aradi kereskedelmi és iparkamara első titkára mondotta az ünnepi beszédet, melyet mélyen megindulva hallgattak. Ezután a szobor megkoszorúzása következett. Thaly Kálmán a képviselőház nevében a következő szavak kíséretében helyezte el koszoruját:

A nagy szabadsághősökhöz, Kossuth Lajos vitéz honvédejéhez a legnagyobb magyar szabadsághős, II. Rákóczi Ferencz hű történetírója, mint mondani szokás, öreg írdeákja jött el. Azokkal a kezekkel, amelyekkel megírta a dicsőséges fejedelem küzdelmeit, amelyekkel kiemelte hamvait az idegen sírból, elhozta a képviselőház koszoruját. Lelkemnek jól esik, mint a szabadságharc egyik harcosának, hogy az országgyűlés engem tisztelt meg azzal, hogy koszorút helyezzen el a szoborra. Mélyen meghatva a dicső tettektől, a vértanuhálal magasztosságától, mély hálával és meghatottsággal teszem le a Ház koszoruját. Ragyogja be a szobrot mindig a dicsőség fénye és örök hála sugára.

Utána gróf Károlyi Gyula, Arad vármegye és Arad szab. kir. város főispánja a kormány nevében tett le koszorút a következő szavakkal:

A magyar kir. kormány nevében teszem le koszorúmat a szoborra azzal, hogy mi tovább küzdünk azokért az eszmékért, amelyekért ők meghaltak.

Barabás Béla az országos függetlenségi és 48-as párt koszoruját hozta el a következő szavak kíséretében:

Az országos függetlenségi és 48-as párt nevében jöttem ide, Arad város szülője, a vértanu-szoborhoz. Minden esztendőben ide zárandokolunk, hogy erőt merítsünk ahhoz, hogy mindazt, amiért ők küzdöttek, kivívassuk és megvalósíthassuk a nagy eszmét, amelyért ők meghaltak: a nagy, független, szabad Magyarországot.

Koszorút hoztak még a műegyetem, a szegedi felső kereskedelmi iskola önképző-köre, a tudományegyetem, a Székely-Szövetség, a Szent Imre-Egyesület, a kiskunfélegyházi hölgyek, Vásárhelyi Dezső az Arad vármegyei egyesült függetlenségi párt nevében, Varjassy Lajos polgármester Arad szab. kir. város nevében koszorúzták meg a szobrot.

Az ünnepség után az idő borusra vált és a lassan permetezni kezdő eső miatt csak kevesen mentek ki a vesztőhelyre. Ott Thaly Kálmán, gróf Károlyi Gyula főispán, majd az egyes küldöttségek koszorúzták meg a vértanuk emlékt. Délben a Rákóczi-Társaság Thaly Kálmán tiszteletére díszlakomát rendezett, amelyen a notabilitások valamennyien megjelentek.

Egyéb ünnepségek a fővárosban.

A budapesti állami felsőbb leányiskola és leánygimnázium kegyeletes ünnepel áldozott ma reggel 8 órakor az aradi vértanuk emlékének. Révy Ferenc igazgató szép beszédben festette meg nemzetünk gyásznapjai közül a legsötétebbet, hogy növendékei lelkét megerősítse a hazaszeretethez.

A Rákosi Szidi-féle nyilv. joggal felruházott magániszkolájában az aradi vértanuk mai emléknapján kegyeletes ünnep volt T.-Halmy Margit asszony tanárnő vezetése mellett, aki szép bevezető beszéddel nyitotta meg az ünnepet, amelynek hangulatát több kitűnően előadott alkalmi szavalt és emlékbeszéd emelte.

Az Aranyossy-féle felső kereskedelmi iskola szépen sikerült hangverseny keretében emlékezett meg az aradi tizenháromról. Az ünnepi beszédet dr. Bakács István tanár mondta. Utána Moskovits Emil és Hirsch Kornél zongorajátéka következett, amelyivel nagy tetszést arattak. Az ifjúság részéről az ünnepi beszédet Ötvös József tartotta. Utána Tarián Ödön Ábrányi Emil alkalmi költeményét szavalt. Az ünnepély a Szózat éneklésével ért véget.

A budapesti Máv. északi főműhelytelepi ifjúsági egyesület a tizenhárom honvédtábornok gyászos halálának 59-ik évfordulója alkalmával hazafias és kegyeletes ünnepélyt rendezett. Az ünnepély a Himnusz éneklésével vette kezdetét, majd ennek elneklése után Hencz Carola áll. el. okl. polgári iskolai tanítónő szép ünnepi beszédben a tizenhárom aradi vértanuk halálát esetelelte megindítóan. Ezután az ifjúsági egyesület tagjai Zsárfi: „A hős árnyak”, Pósa Lajos: „Október 6-án”, Váradi Antal: „Október 6-ika”, Lévy József: „Az aradi nap”, Ábrányi: „Október 6.” című költeményét, majd a „Szentelt hantok”-at szavalták. A magasztos ünnepély a Szózat éneklésével ért véget. Az ünnepi terem zsúfolásig megtelt.

A vidéken.

Fiumében délelőtt tíz órakor a Szent Vitus templomban gyásztisztviszlettel kezdődött a mai gyászünnep. Az ünnepi beszédet dr. Sándorffy Nándor hittanár mondta. A misén a fiúmei magyarság teljes számban jelent meg. Este a Deák-szállóban volt ünnepség, amelyen dr. Nagy György országgyűlési képviselő mondotta az ünnepi beszédet nagy hatás mellett. A programmon még sikerült szavaltok és énekszámok szerepeltek.

Nagybeeskereken. Torontálmegye székhelyén az idén is lelkes kegyelettel ünnepelték az aradi vértanuk napját. Az ünnepséget a Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület rendezte Kiss Ernő vértanu szobránál. Az ünnepségben részt vett Polgár Károly szintársulata, amennyiben a teljes személyzet énekelte a szobornál. Halasi Mariska, a társulat drámai művésznője alkalmi költeményt szavalt, majd a Kultúregyesület nevében Somfai János titkár rövid beszéd kíséretében megkoszorúzták a szobrot. Koszorút helyeztek a szoborra a kaszinó, a főgimnázium, a felső kereskedelmi és polgári iskolák s a közigazgatási tanfolyam. Az ünnepségen nagyszámú közönség vett részt. Külön megünnepelték a gyásznapot a közigazgatási tanfolyam hallgatói és az áll. polg. és felsőkereskedelmi iskola növendékei.

Szatmárnémetiben. Október hatodika alkalmából a ref. templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen az öreg 48-as honvédek testileg megjelentek. Az összes iskolákban ez alkalomból emlékünnepélyeket tartottak.

Kézdivásárhely, polgársága kegyeletesen

ünnepelte október 6-ának évfordulóját. Reggel a katolikus minorita templomban gyászmise volt. Utána a református templomban tartottak istentiszteletet. 11 órakor vette kezdetét az ünnepség, amelyen Beniczik Géza polgári iskolai tanár emlékezett meg a vértanukról. A bezáró beszédet Csutak László alelnök mondta. Este a Kossuth Lajos-asztaltársaság ünnepi összejövetelt tartott, amelyen Horváth Cyrill tanár beszélt.

Segesváron a nemzeti gyásznapot kegyelettel ünnepelte meg a segesvári állami polgári leányiskola ifjúsága a tanári karral egyetemben. Kivonultak a feléregyházi emlékoszlophoz, ahol a Himnusz énekeltek s alkalmi költemények elszavalása után megemlékeztek Petőfi Sándorról és a szabadságharcz névtelen hőseiről.

Zsombolyán a katolikus templomban ma délelőtt gyásztisztviszletet tartottak október 6-ika alkalmából. A gyászközönség kivonult Nádaska Ferenc 48-as hős sírházhoz, ahol magyar és német nyelven méltatták a nap jelentőségét.

Máramarosszigeten a függetlenségi párt a pártkörben gyászünnepélyt tartott és a vértanuk emléktét Kovassay Ákos pártelnök méltatta.

Kassán a főiskolai ifjúság lelkesen ünnepelte meg október 6-nak emlékét. Istentisztelet után a honvédszobor elé vonult az ifjúság, hős szónoklatokat tartottak, majd a szobrot megkoszorúzták. Az összes iskolákban szünetelt az előadás. Este a színházban díszelőadás volt.

Kolozsvárt október 6-ika alkalmából ma délelőtt az összes templomokban ünnepies gyásztisztviszletet tartottak, míg az összes iskolákban emlék-ünnepet rendeztek. A délután folyamán az egyetemi ifjúság ünnepelt az aulában. Este a színházban díszelőadás volt. Az üzletek nagy része zárva volt.

Királyi erények.

Budapest, október 6.

A királyok a világtörténelemnek születnek és azzal a tudattal élik le életüket, hogy annak jövőmáján minden momentumma a világhistóriához tartozik. Nem eijthetnek el egyetlen szót is, hogy a világ tudomást ne vegyen arról és nem tudhatják, hogy a legártatlanabbnak vélt kijelentésük nyomán nem keletkeznek-e súlyos nemzetközi komplikációk. Élni és szerepelni ezzel a tudattal, érintkezni az emberekkel, minden szót megfontolni, következtéseiben elgondolni, kérdezni és felelni tudni ilyen körülmények között, olyan energiát követelő tulajdonság, melyet a legadázabb antiroyalistáknak is el kell ismerniök.

Ferencz József király öreg ember, abban a korban van, amikor a polgári osztály egyedei például már réges-régen a megérdemelt nyugalom karosszékében pihenik ki az élet kötelező tevékenységének fáradalmait. Ferencz József pedig ma, mozgalmas életének alkonyán, a kelletés közepén áll egy világhistóriai eseménynek, mely jöllehet vérről fogja megkörvonalazni Európa egyik térképészét. Körülötte sokkal jelentéktelenebb nagyok, a felelősség aránytalanul kisebb terhével a vállukon s aránytalanul szelidebb ellenőrzése alatt az oknyomozó világtörténelem ítélőszékének, eksztázisba merülve látnak a munkához s a végsőkig csigázott érdeklődéssel tárgyalják a nagy esetet azok, akiknek az érdeklődésen kívül aligha van több beavatkozási joguk az egészhez.

Királyunk még az imént lezajlott udvari bál pompájában is leereszkedő kedvességgel beszélgetett el azokkal, akiket bemutatott neki s akikkel beszélni valója volt és hideg udvariassággal mondott el jelentéktelenségeket, amikor pedig az agyában nagy és súlyos gondok terhe egészen más irányba terelhetők a gondolatait. Mosolygott, amikor a belülről irányított érzelmek talán komor vonásokat akartak az arcára rögzíteni és barátságosan fogadta a horderőtlen lokalitásokra vonatkozó kijelentéseket, amikor a szívet talán egy lehető világháboru borzalmai nyugtalanították.

És Ferdinánd bolgár fejedelem, aki meghatva fogadta a magyar nép hódolatát és ezer alkalmat tudott megragadni, hogy hátlájának kifejezést adjon, amikor a nyilvánosság előtt rejtve, magában nyomasztó aggodalmait lehették az ő és országa jövőjét illetőleg. Amikor régi jó ezimboraként kereste fel szombathelyi tisztelőgát és vidám, gondtalannak tetsző poharazás közben még a látszatát sem árulta el az óriási

izgalomnak, melyet legujabb, világtörténelmi szereplése okozhatott.

A ragyogó korona, melyet talán csak száz-évek élete árán tehet végérvényesen a fejére, már ott várta kis balkáni országában és ő úgy tudott mulatni, parolázni és kocczintani régi tisztársaival, mint egy visszszakadt fiatal hadnagy, akinek a legnagyobb gondja, hogy hogyan ne késsen le a másnapra adott légyottjáról. Ez az a nagy érzés és az a tragikusan komoly komédiázás, melyet csak a világtörténelemhez születettek éreznek s amelyet csakis ők, a királyok tudnak és tudtak eljátszani. Az a nekünk elképzelhetetlen érzés és alakoskodás, melyért évszázadok óta annyi igazságtalansággal ítélkezünk a földi legnagyobbakról: a királyok legnagyobb erénye.

S ha elgondoljuk, mi történne, ha a királyok ebben az értelemben nem tudnának királyok lenni?

Az egyéniség kifejlődése.

Budapest, október 6.

Az egyéniség csirája a hajlamok fejlődésében él. Ha a hajlamoknak kifejelesztése nem a szülői szeretet védő szárnya alatt történik, hanem ki van téve a nyüzsgő embertömeg különböző egyéniségű behatásának, akkor természetesen annak az embernek az egyénisége egészen más lesz, mint a féltő anyai gonddal felnevelt gyermeké.

A gyermek még nem egyéniség, annak még csak hajlamai vannak. Ha egy ilyen gyermeket kiszakítunk a szülői szeretet védő korlátai közül, ha belevisszük a tömegbe és magára hagyjuk, kérdés, milyen esetben válik belőle becsületes ember. Ennek a lehetősége természetesen első sorban a vele nem törődő környezet becsületeségétől függ. Ha a környezet feltétlen becsületes, akkor a gyermekben a jó hajlamok diadalmasodnak a rosszak felett. S így az egyéniség kialakulása kedvező lesz.

A gyermek, ha kiszabadul hazulról, idegen, az ő szempontjából rideg világba jut. Önkénytelenül összehasonlításokat tesz a két különböző élet között. Ez az összehasonlítás hathatós kifejelesztője az ítélőképességnek.

Ha a környezete rideg — természetes, hogy a gyermek magába zárkózik. Sokat foglalkozik önmagával, talán analizálja is önmagát. Ez a proceszus az, amelyet a csira kikélesztésének nevezhetünk. Itt kezd az „egyéniesség” szerepelni. Mert amikor a gyermek el tudja mondani magáról, hogy én milyen vagyok, akkor már él az egyénisége.

Ezt az a gyermek, aki idegenek között van, hamarabb éri el. Mert nem takarja el előle az édesanya gondozó keze az emberek egymás elleni hajszáját. A küzdelem a létért erős hatással van rá, aminek következménye az időelőtti komolyság s ezzel az önművelés veszi kezdetét.

A kenyérért futkosó emberek tömege gondolkodóvá teszi a csendes szemlélő ifjút. Eszébe jut, hogy ő is így fog tenni. Mikor látja a munkában elfáradt emberek verejtékét, arra gondol, hogy kerülhetné ő el ezt becsületesen. Előbb megfigyeli azt, hogy mi ezeknek az embereknek a gyengéje és mikor ezt teszi, emberi természetéből kifolyólag már ismeri a jó oldalukat. Tehát nézi az egész embert. Ezzel azonban a magába zárkózott ifjunak komoly tudásvágya csak emelkedik. Elméleti uton is ismerni akarja az emberi nem szellemi fejlődését. Tanul, tanul anélkül, hogy szülői kergetnék a könyvhöz. Ime, a szülői szeretet nélkül való önművelés egyik eredménye.

A gyermek-ifju azonban ki van téve a rossz emberek környezetének is. Ha az amugy is gyenge nevelésű gyermek a szülői házból rossz környezetbe kerül, akkor minden bizonynyal a rossz hajlam fog benne diadalmasodni a jó felett. A gyermek elromlik. Lehet, sőt van olyan eset is, amikor a szülői házból kikérülő gyermek jó környezetbe kerül. Akkor nem zülilik el, sőt erkölcsi érzülete oly rohamosan fejlődik, hogy szülei hibáinak tudatában ellenszenvenvelik. Érti a különbséget az ő szülői vagy környezete között. Ez is az önművelés eredménye. Ez eredmények eredője újabb eredmény, mely eredmények kel az egyéniség a helyes irány felé csiszolódnak.

De számolnunk kell azzal az eshetőséggel is, amikor az ifjú a gondozó szülői kezekből egyenesen a rossz környezetbe esik. Ekkor az ő jó hajlamai elvesztik az erősségüket a folyton erősödő rossz hajlamokkal szemben. Minél erősebb küzdelemnek tesszük ki e két hajlamot, annál mélyebbre esik a gyermek erkölcsi érzélete. A jó hajlam végre teljesen kivész, amit aztán újjal pótolni majdnem lehetetlen. Ez az önnevelés reakciója.

Ez a reakció kizárólag csakis a fentemlített esetben állhat elő. Ennek megakadályozása kezdetben lehet a gyermek feladata is (amíg a jó hajlam erős benne). Az ő természetéhez nem simuló körülmények visszatetszést szülhetnek benne, különösen akkor, amikor a jó érzés magas posztója mellett elenyésző a rossz hajlam negatívja. Ez nem jelentheti azt, hogy a gyermek most ily pozícióval szemben könnyen győzhet a negatívval. Ez beállhat akkor, ha nem engedi a negatívot nőni (az nem lehet, hogy mindkettő egyenlő arányban nőjön), vagyis, ha otthagya a rossz környezetet, mely termékeny talaj lett volna rossz hajlamainak a kifejlésére. Szóval: tiszta önművelés csak ott következhetik be, ahol a körülmények kedvező talajt nyújtanak a jó hajlam kifejlésére. Ha ez bekövetkezik, eredményezi a becsületességet, az önérdet, józanságot és a vele párosuló ítélőképességet, melyek alkotó elemei a tiszta egyéniségnek.

Farkas.

— Egy hü magyar kutya. —

A spanyol királyi pár fogadtatásának derűs napjára sokan jöttek el Bécsből azok közül, akiket hosszú évtizedek óta nem láttunk Budapesten.

Abban az időben, a mikor még dicsőült Erzsébet királyasszonynak lelkére nem borult a gyógyíthatatlan szomorúság és nem volt néptelen Buda vára s a gödöllői királykastély, néha abban az illúzióban élhettünk, hogy van magyar udvartartásunk s magyar udvari életünk.

Az udvar levegőjében érnek meg azok a kedves történetkék, melyek híre még akkor is fenmarad, ha a tárgyuk nem pikáns, s ha semmi közük a cronique scandaleuse-höz.

Az udvari bálon egy ilyen történetkét elevenített föl az egyik bécsi vendégünk, aki bizonyos meghatottsággal tekintett körül a magyar fővárosban és a régi idők szép emlékei között.

— Éppen harminczhárom év előtt, 1875-ben jártam itt utoljára — mondta eltűnődve.

— Hogyan tudja olyan határozottsággal.

— Mert egy nagyon emlékezetes esemény fűződik az akkori „séjour“-hoz.

Persze nógatták, hogy beszélje el azt az eseményt és az udvari méltóság nem kérte magát s a következők szerint elgúnyolta ki környezetének kíváncsiságát:

Erzsébet királyné, mint tudják, nemcsak a lovakat, de a kutyákat is nagyon kedvelte. Több nemesvérű kutyán kívül, volt egy kedves ebcskéje, mely a Farkas névre hallgatott s melyet bajos lett volna valamely „család“-ba osztályozni, mert semmiféle pedigrével sem rendelkezett.

Közönséges, éppen nem szép kutya volt ez a Farkas; azok közül való, a melyeket mi — Magyarországon állomásozó katonatisztek — „takarodszszel“ elnevezéssel illetünk.

Nem is külső és vérbeli előnyeivel, hanem főképpen hüségével nyerte meg ő felsége kegyeit. Igazán megható volt az a ragaszkodás, melylyel királyi urnője iránt viseltetett. Boldog volt, ha a nagyasszony szelíd hangja megszólalt, ha keze végig csúszta és ha követhette sétái közben.

Lehetetlen volt elkergetni a közelből. De a királyné nem is engedte volna, annál kevésbbé, mert az okos állat jól ismerte azt a helyet, amelyet nem volt szabad átlépnie. Ott lefeküdt a küszöbön, s nem mozdult, míg egy ismert ruhasuhogást nem hallott.

Egyszer azonban véget ért a gödöllői és budai tartózkodás. Nagy pakkolás után fölkerekedett az udvartartás, ő felségeik is elutazta

Hogy-hogy nem, Farkasról megelégedünk. A királyné is csak Érsekújvárnál vette észre, hogy hiányzik. Rögtön sürgöny ment Gödöllőre, hogy a kis magyar kutyát küldjék utána. Farkasnak azonban nyoma veszett. Örült keresés következett. Kikutatták az összes épületeket, a királyi parkot, egész Gödöllőt. Őrjáratok valóságos hajtóvadást rendeztek a környéken, Budapestig s a budai királyi palotának minden zege-zugát kifürkészték. Semmi!

Képzeli el, milyen szorongó szívvel tettünk jelentést legfelsőbb helyen a sikertelen keresésről. Erzsébet királyné nem titkolta elégedetlenségét és szomorúságát.

Bécsben is kiszivárgott az esemény híre és a magyarokra féltékeny bécsiek gunyosan mondogatták:

— So viel Lärm wegen einen ungrischen Hund!

Ekkor váratlan dolog történt! Az egyik Burgzandár a Michaelerplatzon egy kicéhezett, elcsigázott, egész testén reszkető csuf kutyát pillantott meg. Farkas volt.

Karjaiba zárta és futva vitte föl a Burgba, egyenesen a felséges asszony lakosztályába. Megható volt a királyné öröme. Süppedő párnák közé fektette a hü állatot, beczézte, édes szóval szólította, langyos tejjel etette. Farkas hálás szemét urnőjére emelte, forró nyelvvel nyalogatta az ápoló kezét, de nem sokáig tartott boldogsága. Az óriási erőfeszítéstől tüdőgyuladást kapott és még aznap kiszendvedt.

Erzsébet királyné megsiratta és elföldeltette hüség kis kutyáját.

TÁVIRATOK.

Castro elnök nagy beteg.

Willemstad, október 6. Szeptember 26-iki keletű carracasi jelentés szerint Castro köztársasági elnök ismét nagybeteg. Ottani irányadó körök közeli halálának esélyével számolnak.

Dikow miniszter lemondása.

Pétervár, október 6. (Saját tudósítónktól.) A „Novoje Vremja“ értesülése szerint Dikow tengerészeti miniszter a legközelebbi napokban be fogja nyújtani lemondását.

A totalizátor ellen.

Tokió, október 6. A kormány betiltotta a totalizátor működését, minthogy a büntetőtörvénykönyvbe ütközik. A betiltás főokát abban látják, hogy a löversenyjátékosok zavargásokat provokáltak. A rendelet kétségessé tette sok löversenyklub fennállását, a Nippon-Race klub fennállása azonban biztosítva van.

Közgazdasági táviratok.

	New-York.	okt. 6.	okt. 5.
Buza	locobuza	106 ¹ / ₂	107 ³ / ₈
	decemberre	107 ⁵ / ₈	108 ³ / ₄
	májusra	108 ³ / ₄	109 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre	76	76 ¹ / ₂
	májusra	72 ³ / ₈	72 ³ / ₄
	Csikagó.		
Buza	decemberre	98 ¹ / ₄	98 ⁷ / ₈
	májusra	101 ⁵ / ₈	101 ⁵ / ₈
Tengeri	decemberre	64 ¹ / ₂	64 ³ / ₄

New-York, okt. 6. Gyapot New-Yorkban helyben 9.05 (9.15 tegnap), gyapot novemberre 849. (8.59), gyapot januárra 827. (8.40), gyapot New-Orleansban helyb. 8³/₄ (8¹⁵/₁₆), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 6. (Zárlat.) Zsir novemberre 10.12 (tegn. 10.45), zsír januárra 9.57 (tegnap 9.82), szalonna short clear, 10.75 (tegnap 10.75), sertésus jár 16.25 (tegnap 14.75)

A német vaspiazz.

Berlin, október 6. (Saját tudósítónktól.) A Rheinischwestfälische Zeitung a rajnawestfáliai vaspiazz helyzetéről havi jelentésében közli, hogy a piazz javulása csak rövid ideig tartott. Ez időszertint javulásról nem lehet szó, aminek főképen a nyersvas-szindikatus kebelében előfordult események az okai. Alig van kilátás a határozott javulásra.

Én is repültem!

— Wright kísérőjének vallomása. —

Páris, október 4.

A táviró már szétröpítette a világon, hogy Wilburne Wright repülőgéppel Le Mansban egy kísérővel szállt fel és ötvenöt percig maradt a levegőben, körülrepülte a nagy gyakorlóteret. A megtett ut több mint hatvan kilométer. Maga Wright és az ő szerencsétlen fivére Orville már Washingtonban felülmúlták e rekordot, de akkor ők egyedül szálltak fel. Tegnap volt az első eset, amikorra a gép oly hosszú ideig ily messzi távolságra vitt el valakit. Ez az ut korszakot jelent a repülés történetében, mert ezzel a legfontosabb kérdés teljesítésére ment és Wright elnyerte a Weiler L. adta 500,000 frankot. Egy fél évvel ezelőtt még nehéz dolog lett volna két emberrel ötven kilométert hátrahagyni. A feltételt ugyan nem szószerint hajtották végre. Mert Weiler egy vidék körül utazást követelt. Ugy látszik azonban, hogy Weiler Lázár kész e feltételnek elismerni a Le mansi gyakorlóteret körülrepülését is. Az ő ötszáz ezer frankjával együtt Wright pedig megkapja a francia szabadságot és a tovább kiképzésre való jogot is.

Wilburne Wrightot a „madárember“-t, amint a francia újságok nevezik, repülőgépén kívül szerénysége emelte ily hírnévre. Soh'sem engedte találmányát annak készítésekor világgá kürtölni. A felhőkön túl való repülés Maupassantban kitűnő leíróra talált. Talán majd lesz aeroplan, mely ilyen művészszel fog felrepülni. Ki aztán a repülésnél keletkezett sajtóságos érzelmeket és szenzációkat pontosan le írja.

Ma a „Figaro“ hoz F. Reichel, a lap sportrovatvezetőjének tollából igen érdekes és színes leírást. Reichel Wilburne Wrighttal együtt tette meg az utat a nagy gyakorlóteret körül.

Ma — így írja Reichel — egy egészen új fenséges kilátást ismertem meg. Én átéreztem a madár szenzációit. Röpültem! igen röpültem. Még mindig csodálatban vagyok, még mindig el vagyok ragadtatva. Lehetséges az? És ez pedig igaz! Igen! Kétségkívül egy egész óráig életem bele magam abba az álomba, mely az emberiséget évszázadokon át hiába foglalkoztatta. Röpülni, röpülni kell tudni, a levegőn uralkodni tudni, melyet korunkig elérni nem bírtunk!

Örömem kimondhatatlan, a tapasztaltak tömkelegébe szinte elveszek... Amidőn Wilburne Wright az ő erőteljes hangján meghívott az együttrepülésre, kedvem lett volna nyakába borulni és megköszönni neki, hogy ily fontos lépéshez köti személyemet. Ő nagyon nyugodt volt. Én nem mertem neki menni. Figyelmesen hallgattam magyarázatait, elfogott a vágy az ismeretlennek a látásáért s reszkettem, amikor mellé ültem...

Wright elvégezte az utolsó előkészületeket. Ide is, oda is vetett egy pillantást, parancsokat osztogatott két szolgájának. A motor működni kezdett és mi készen voltunk.

Begombolva a kabátját, helyére ült, megragadta a két emelőrudat, előrehajolt és a sulyokat kiszabadította.

Szabadok voltunk.

Első figyelemreméltó benyomásom a légürben való nyomás, mely a gyomromba sajtóságos mozgást idézett elő Gyors iramban mentünk előre a dörömből motorok előtt. Repültünk! Összeszedtem egész lényemet, hogy lássam a valót.

Az emelkedést megfigyelve, láttam, hogy a nagy fehér madár emelkedik, röpül, röpül... Röpülésünk pomás és nagyszerű volt.

A levegőnek egyenletes hullámai jöttek velünk szemben, csiklandozva vonultak el felettünk. Szemeimet tágra nyitottam. A hullám megfűrésztött és nem csapkodott.

Az első fordulás után, hétszáz méter magasságban gyönyörű zöld pázsitos szőnyeg felett vonultunk el. Wright jobb kezében úgy tartotta a kormányrudat, mintha a madár nagy fehér szárnyát terjesztette volna szét.

Oh! ez a fordulás, ezek a fordulások! Ha az egyenes irányban való repülés elragadó, akkor a fordulás még nagyobb mérvben az!

Honnan ez az ittasultság? Mit tudom én! A harmónikus és pompás égbolt talán? Mindegy! Akárhonnan, érzem, hogy a levegőt meghódítottuk, bármilyen okból is legyen, ittas voltam, kimondhatatlan érzés fogott el, szívem hevesen dobogott és szemeim megteltek könnyel.

Láttuk a száguldó automobiloikat, a szemlélőket és azok zsebkendő lobogtatásait, onnan a magasból...

Ezekre az üdvözlésekre válaszolni akarok. Kezembe vettem a zászlót, meghajlítottam és rápillantottam Wrightra. Meg sem mozdult.

Ugy látszik, megvalósult álmának édességét szívtá. Megfigyeltem az ő madárprofilját, arca oly komoly, oly finom, egyszerre neveltség és energikus egyaránt. Ez az agy szülte ezt a gépet, mely most engem magasba emel és ez a két fekete kéz, mely a kormányrudat tartja, építette e mű minden darabját. Igazán csodálatraméltó ember!

Wright érezte, hogy megfigyeltem, felém fordította fejét, látva örömet, elragadtatásomat, át-szellemülésemet, mosolyogva kiáltott hozzám:

— Hall right!

Nem tudtam felelni, mert a levegőáramlat visszakergette szavaimat hozzám.

Az éj közeledik, de mi megyünk tovább.

Wright kihajolt. Szemeivel a sötétségben akar keresztül hatolni.

A mező másik végén világlik a kis házikó. Wilburne gyors mozdulatot ad a gépnek, egyenesen a felszállás, a kis házikó felé tart és tizenöt méter magasságba leereszkedik gépével.

Célhoz értünk!

És ha Wright úgy akarja, akkor akár holnap vagy valamivel később, a csatornán keresztül Calais-tól Doverig vagy Dieppetől Newhavenig fogunk repülni!

UJDONSÁGOK.

A véres hosszunap.

* * *

A máramarosszigeti zsinagóga ódon, egyemeletű ház, olyan sárgabarna színre mázolva, amilyen senki másnak nem tetszik a galicziai zsidókon kívül. Nagy, sima homlokzaton apró kerek íves ablakok, keményfajú alacsony, keskeny ajtó, mely egyenesen a nagyfejú kövekkel kirakott udvarra vezet. Az udvar — még száraz kánikulában is sáros, virágillatos májusban is rossz szaga. Tessék már most elképzelni ezt a helyet hosszunapkor, amikor feketéllő tömeg tolong, ember emberhátán, hogy huszonnégy órát böjtöljön és imádkozzék az oltár előtt egy helyben. Odafönn északon azok a sötét tekintetű, fekete hajtínes, szálas, marcsona emberek még föl tudnak hevílni a fanatizmusnak ekkora fokáig, sőt akármilyen köznapin, bármilyen közönséges foglalatosság közben a valóságosságuk ugyanezen a nivóján állanak. Nem a fejedelmek arisztokraták, nem a mágusok konzervatívok, hanem ezek a lenézett hagymaevők. Híres rabbiknak külön geneológiájuk van, mint a keresztves-zérek leszármazóinak s legalább oly büszkéik erre a családfára, mint azok a magukéra. A „gaj“-vért, a keresztényt jobban megvetik, mint a legexkluzívabb mágus társaság a nem két véri polgári társadalmat. A gajnál csak a neolog zsidót vetik meg jobban, a hitehagyottakat, akik eltértek a talmud szigorúan, a nap minden szakára, minden mozzanatára megszábotott előírásaitól. Azokat a zsidókat, akik levágják a pajeszt a késsel merik érinteni a haját. Azokat a zsidókat, akik szabeskor több lépést tesznek a megengedettnél, akik szombatot dohánynoznak és különböző tárgyakat hordanak a zsebükben, akik nem ügyelnek arra, hogy reggel a megszábotott távolságnál ne menjenek messzebbre mosdatlanul, akik talasz nélkül és tvi-lem nélkül mondják el az imádságot s azokat a zsidókat, akik — horribile dictu! — szalonnát is esznek. Ez a vakon fanatikus nép képes arra, hogy huszonnégy óráig ezredmagával egy szük

zugban kuporog s olyan zsufoltságban, olyan atmoszférában, aminek az elviselésére csak keleti ember képes, addig mormolja, üvölti, énekliz az imádságot, amíg kiszáradt torka és fölcserpedett ajaka egy hangot sem tud többé kiadni.

Ezeket az embereket kell százával, ezrével beleképzelni a máramarosszigeti rozoga zsinagóga abba a pillanatban, amikor az imalárma a legmagasabb extázis fokát éri és jódlirózó galicziai dialektusban fölsikít egy asszony:

— Es brennt! Es brennt!

Ami ezután következik, azt már lehetetlen elképzelni. Azt látni kellett volna. Hogyan tolongott az ezernyi tömeg, egymás táleszt és kaftánját tépve a kijárat felé, hogyan gátolták, marcangolták egymást az életért, a szabadságért. S mindezt amiatt, mert egy ijedős asszony kétségbeesett, hogy odahaza ünnepi abszisztát elégette egy föllobbanó gyertyaláng.

NAPIREND. Naptár. Szerda, október 7. — Róm. kat.: Márk Agost hv. — Prot.: Amália. — Görög-orosz: szept. 24. Tekla sz. vt. — Zsidó: Tisri 12. — A nap két reggel 6 óra 7 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 57 perczkor. — A hold két d. u. 4 óra 52 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 54 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 órakor.

A főváros tanácsának rendkívüli közgyűlése.

A magyar delegáció előértekezlete d. e. 10 órakor.

Szányi-kiállítás a Mücsarnokban. — A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utca szalonjában nyitva egész nap. — Fialtal művészek kiállítása az Uránia Képtéri szalonjában nyitva. Belépő díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hír. Széll Kálmán, az alkotmány-párt elnöke ma Budapestre érkezett.

— A spanyol királyi párról. Alfonz spanyol király holnap érkezik vissza Bécsbe a szász királynál tett látogatásáról. Ugy a királyi pár, mint pedig a spanyol anyakirályné holnap este részvesz a Burg színházi előadásán s azután Casa Arellano spanyol nagykövetnél fog vacsorálni. Csütörtökön Rajner főherceg és Mária herceggasszony viládsreggelit ad a spanyol királyi pár tiszteletére. Alfonz király e hónap 8-án több katonai intézményt fog megtekinteni és délután hat napra tervezett vadász-kirándulásra indul Frigyes főherceg birtokaira. A spanyol nagykövetség bálj ünnepével 14-én véget érnek a spanyol fejedelmi vendégek tiszteletére rendezett ünnepségek.

Frigyes főherceg bécsi palotájában ma ünnepi ebéd volt, amelyen a főhercegi család, Viktória spanyol királyné, Mária Krisztina anyakirályné, Salm-Salm hercegné, valamint a kíséretetek vettek részt. A spanyol királyné délután meglátogatta az udvari könyvtárt, ahol a nagyterem megtekintése után néhány nagynevezetességű kéziratot és az udvari könyvtár egyéb nagyértékű műkincseiből egynehányat megtekintett. A királyné innen a kincstárba ment, hol Mária Krisztina anyakirálynéval, Izabella főhercegnével és annak leányaival találkozott. A kincstárban 1 óráig időztek. Este a főhercegi pár vacsorát adott. Előzőleg a királyné az udvari opera előadását hallgatták meg.

Frigyes Agost és Alfonz király tegnapi pohárköszöntői hangsúlyozták a házaik között fennálló barátságos és rokonsági viszonyt, amelyet szász, illetve spanyol ezredtulajdonosokká történt kinevezésük még szorosabbra fűzött. Mind két uralkodó kinevezéséért szívélyes szavakkal mondott köszönetet. Frigyes Agost király megemlékezett madridi tartózkodásáról és végül sajnálatának adott kifejezést, hogy a spanyol királynét nem üdvözölheti felséges férjével együtt. Alfonz király köszönetet mondott az osztályrészül jutott szíves vendégszeretetért és tolmácsolta a királyné sajnálkozását afelett, hogy nem kísérhette őt Drezdába.

— A magyar udvarnagy kitiintetése. A spanyol király gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagynak a spanyol III. Károly-rend nagyszalagját adományozta.

— A czárné beteg. Pétervárról jelenti tudósítónk, hogy a czárné nagyfoku neuraszténiában szenved, amely bizonyos rémlátásokkal jár, de egyébként szellemileg teljesen normális. A czárné képzelődik, hogy csak a tenger partján és a tengeren tud aludni. Peterhofban álmatlanul töltötte az éjszakákat. Néha az a képzelődés vett rajta erőt, hogy beszédhibában szenved, majd pedig az, hogy nem tud járni. Tényleg nyolcz napon át hordszéken vitték és erre ez a képzelődése elmúlt. Az udvari orvosok sürgősen ajánlják a délvidéki klímát, amely gyógyulást adna, de a czárné csak férjével és a trónörökösével akar utazni, a czár pedig most nem hagyhatja el Oroszországot. Végül is engedni fog a czárné és kénytelen lesz délvidékre utazni, mert Peterhofba nem mer visszamenni, mivel fél az álmatlanságtól, a finn tengeren pedig nem maradhat a zord időjárás miatt. Lehetséges, hogy a Krimbe viszik a czárnét, de az sem lehetetlen, hogy külföldre utazik.

— Az egyetemi tanács tisztelgése. A budapesti tudományegyetem új tanácsa dr. Székely István Rektor Magnifikusz vezetésével holnap, szerdán délelőtt fog tisztelegni gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszterrel.

— Az olasz király vadászkalandja. Érdekes és ugyancsak mulatságos apróságok közölnek mostanában az olasz lapok Viktor Emanuel királyról. A király minden kíséret nélkül ment a hegyek közé vadászni. Órákig járkált a sziklás vidéken, anélkül, hogy zsákmányra akadt volna. Végre sikerült neki egy pompás himszarvast leterítenie. A megsebzett állat egy szakadékba zuhant. Egy fiatal suhancz, aki a közelben ólálkodott, a király elé lépett és ajánlkozott — anélkül persze, hogy tudná, mivel beszél — hogy a sarvast felhozza a mélyből.

— Jól van — válaszolt a király. — Tehát én megvárlak, amíg visszajössz.

— És mit kapok a fáradságomért, uram?

— Mit kívánsz?

A fiu elgondolkozott és így felelt:

— Egy frankot, meg a reggeliének a felét. Ezzel beérem, uram.

Az egyezséget megkötötték és a fiu csakhamar visszatért a zsákmánnyal. A fiu megkapta az egy frankot és még a reggeli megfizetése volt hátra. Mikor azonban látta, hogy a reggeli fekete retekéből és kenyérből áll, elfintorította arcát és így szólt:

— Köszönöm, nem kérek belőle. Azt hittem, hogy valami finom urasággal van dolgom és ime a reggeliéből látom, hogy csaknem olyan szegény ficzkó, mint én.

— Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a csikszeredai takarékpénztár részvénytársaságnak, mely a csikszeredai községi óvoda építésére 20.000 koronát adományozott, elismerését és köszönetét, báró Bánffy Ferencz cs. és kir. kamarásnak, aki a karácsonyfalvi állami elemi iskola céljaira egy hold kiterjedésű telket adományozott, őszinte köszönetét nyilvánította.

— Nemzetközi utkongresszus. Vasárnap nyílik meg Párisban a francia kormány kezdeményezésére összehívott utkongresszus, amely az újabb közúti járművek, különösen pedig az automobiloik elterjedése folytán előállott helyzettel fog foglalkozni. A külföldi államok leg többjében ugyanis a személyes de még inkább a teherszállító automobiloik már olyan számottevő gazdasági tényezővé váltak, hogy az alkalmazásukhoz fűződő nagy nemzetgazdasági érdekek egy sereg műszaki és közrendészeti kérdés megvitatását indokolják. A kongresszus iránt, amely első a maga nemében, igen nagy érdeklődés nyilvánul s azon az összes államok képviseltetik magukat. Magyarországból Hevesy Vilmos mérnök, aki a Magyar Automobil Clubot is képviseli, jelentett be előadást „Nagy terheknek uton való szállítása” czimvel. Kivüle résztvesznek a kongresszuson a kereskedelemügyi minisztérium részéről Incze és Novák műszaki tanácsosok, dr. Zielinszki Szilárd műegyetemi tanár és a székesfővárosi képviselőtársaság Vosits Károly tanácsnok és Fock Ede főmérnök.

— **Állami erdőfőosztók mozgalma.** Körülbelül hetészázötven állami erdőfőosztó tisztviselő kérvényt intézett a földművelésügyi miniszterhez, amelyben azt kérelmezik, hogy a velük egyforma képesítésű tisztviselőkkel egyforma létszámrendezésben is részesüljön. A földművelésügyi miniszter a küldöttségnek adott válaszában méltányolta e kérést s konstata, hogy ámbár az erdőfőosztó személyzet státuszrendezésére nevezetes összeg van már az 1909-ik évi költségvetésbe felvéve, az még nem éri el azt az arányt, amelyben ugyanerre az évre a hasonló képzettségű egyéb tisztviselőkre nézve történt a fizetés rendezése. Megígérte ennél fogva Darányi miniszter, hogy folytatni fogja a tárgyalásokat a miniszterelnökkel mint pénzügyminiszterrel s az esetre, ha megegyezik vele, amit remél, akkor a megegyezésnek már nyoma lehet az 1909. évi költségvetés megokolásában s az eredmény az 1910-iki költségvetésben végleg keresztül is vihető volna. Az erdőfőosztó tisztviselők az országgyűlési képviselőket is meg akarja nyerni az erdőfőosztók ügyének, hogy az az országgyűlés bizottságaiban és plénumában foglalkozzanak, nem feledve azt, hogy az erdőfőosztók hatáskörükben, mint a népek sok helyütt jóformán egyedüli nagyobb műveltségű és hazafias vezetői, ezt mindenképen megérdemlik.

— **Leleplezett dohánytőzsde.** Évek óta arra a szomorú tapasztalatra jutottak a fővárosi napilapok, hogy egyes dohánytőzsdébe bizományi elárulás czéljából átadott lappeldányokból aránytalanul sok lap eladatlán gyanánt lett a kiadóhivatalnak visszaküldve, dacára annak, hogy napközben nem lehetett lapot vásárolni, mert rendszeren azt a választ kapta a venni szándékozó, hogy „már elfogyott”. A kiadóhivatalok előtt nyilvánvaló volt, hogy itt bűnös visszaélés forog fenn, miért is levélben és hírlapokban figyelmeztették a tőzsdéket, hogy kávéházba és magánosoknak ne adjanak lapokat kölcsönbe, mert ellenkező esetben büntető feljelentésnek teszik ki magukat, úgy ö, mint az a kávéház, mely ily visszaéléssel segédkezett nyújt a csalásra. Ezen figyelmeztetés dacára nem átalotta egy Lipót-köruti tőzsde az összes fővárosi napilapokat egy környékbeli elsőrangú kávéháznak „bérbe adni”, miután azonban a kiadók szigorú ellenőrzést gyakorolnak ezen visszaélések leleplezésére, megvonták az illető tőzsdétől az összes lapok elárulási bizományát, az egy takaró alatt áruló kávéház ellen ez esetből kifolyólag kiméletből nem járnak el méltóan.

— **IX. nemzetközi szemész-kongresszus Nápolyban.** A IX. nemzetközi szemész-kongresszust Nápolyban 1906. április havában tartják. A gyűlések a nápolyi egyetem épületében lesznek, a kapcsolatos kiállítás pedig a szemészeti klinikán. A kongresszus alkalmával kirándulást rendeznek Capribe és Pompeibe. A tagsági díj huszonöt frank. A lakásrendelés határideje 1909. február hó. Felvilágosítást készséggel ad a kongresszus magyarországi megbízottja: dr. Grósz Emil egyetemi tanár (egyetemi szemklinikai, VIII., Mária-utca 39.).

— **Házasságok.** Márkus Albert budapesti kir. büntető törvényszéki jegyző eljegyezte Klug Olga, Klug Lipót fővárosi kereskedő leányát.

T. soóki Soóky János e hó 10-én tartja esküvőjét a terézvárosi plébánia-templomban Rothstock Irmával, Rothstock Károly fővárosi vendéglős leányával.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrségi ékszerterelepén. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Sikkasztó postahivatalnok.** Bartha Jenő, a ráczkevei postahivatal kiadója nyolczvezerszáz korona hivatalos pénzt elsikkasztott, azután családjával együtt megszökött. Bartha a pénzes utalványokkal manipulált s már jó előre készült a szökésre. Augusztusban, amikor a pénzt már összeszedte, szabadságot kért s feleségével s tizhónapos gyermekével együtt elutazott Petrillabányára az anyósához. Közben megszerezte az Amerikába szóló utlevelet, amelyben anyósa cselédnek volt feltüntetve. A minap fölfedezték a sikkasztást. Nyomban keresték Barthát, de ő akkor már családjával együtt elutazott. A rendőrség megállapította, hogy Brémában szálltak hajóra. A sikkasztó postakiadó kézrekerítésére megtették az intézkedést.

— **A bányarobbanás áldozatai.** Eddig négy ember halt meg a tolnaváraljai bányában történt dinamitrobbanás következtében. A sebesültek közül többen halálukon vannak.

— **Vay Kázmér temetése.** Kuruc Vay Ádámnak és csömöri Zay Annának egyenes leszármazottját, a vasárnap reggel hirtelen elhunyt Vay Kázmért ma délután temették el Izabella-utcai lakásából. Az utolsó tiszteletadásra összesereglettek a Vay-nemzetség tagjai, az elhunyt személyes barátai, ismerősei, testileteleg jöttek el a magyar államvasutak fővárosi tisztviselői oly nagy számban, hogy nemcsak a díszes ravatal környékén, hanem az odavezető folyosókon s lépcsőkön, az utcáig le tömörült a gyászoló gyülekezet. A pompás koszorúk tömege átható illatot árasztott s a bánatos gyászdalok forró kényeket csaltak a szemekbe. A halottas kocsi a fogatok hossza sora kísérte a Kerepesi-úti temetőbe, hol örök nyugalomnak adták át a közszereztől környezett, derék magyar ember földi maradványait.

— **Egy jegyospár tragédiája.** Megrázó tragédia hírére hozza a táviró Bécsből. Runge Vilmos huszonhat esztendőes landwehr-hadnagy és menyasszonya, Schmidt Matild október elsején eltűntek a lakásukról. Tegnap Salzburgból táviratban jelentették, hogy a jegyospár másodikán a Königsseeen bárkát bérelt, amelyvel kihajóztak. A bárka azonban gazdátlanul tért vissza s vérrel volt teleförcscentve. Minden jel arra vall, hogy a hadnagy agyonlőtte a menyasszonyát s a vízbe dobta a holttestét és azután önmaga ellen fordította a fegyvert. A holttesteket eddig hasztalanul keresték, mert a tó negyven méter mély. Érdekes, hogy a tegnapi bécsi lapok némelyikében a következő felhívás jelent meg az az öngyilkos jegyospárhoz: „Willi — Tilda térjete vissza, minden a legnagyobb rendben van”. Ez a felhívás azonban nyilvánvalóan elkésett.

— **A pécskai vasúti katasztrófia.** Pogonyi aradi királyi ügyész és Domonkos aradi törvényszéki vizsgálóbíró tegnap Aradról Pécskára utazott, hogy a pécskai vasúti katasztrófia ügyében a vasúti állomás személyzetét kihallgassák. Mindezekig még nem tudták megállapítani, hogy mi okozta a szerencsétlenséget. Szabó Márton váltóúrt állásától felüggesztették, noha tagadja, hogy bódéjában elaludt. Ma újabb sebesültek jelentkeztek.

— **Gyilkos féltékenység.** Turányi Ferenc sántos kanász a feleségénél találta Forró Marczit legényt, mire késéssel rátámadt és összeszurkálta. Forró Marczit súlyos sérüléseivel a kaposvári kórházba szállították, ahol csakhamar meghalt. Forró Marczit halálhírére édesapja fejszét ragadott és azzal Turányi lakására ment, hol Turányi 18 éves fiát agyonvágta, majd másnap a Turányi fiu temetésére bejött Kaposvárra, hogy fiát megboszulandó, a Turányi család többi tagját is kiirtsa. Forró Marczit elfojták.

— **Életunt szerelmes.** Polgár Mihály 24 éves kocsis az éjszaka az István-kórház előtti téren mellbe lötte magát. Egy cselédleányba volt szerelmes, aki azonban nem viszonozta a szerelmét. Ez keserítette el. Az István-kórházba vitték.

— **A máramarosszigeti katasztrófia.** A máramarosszigeti zsidótemplomban vasárnap történt szerencsétlenségnek újabb négy áldozata van: Ábrahám Mihály, Herskovics Ignác, Liebermann Mórné és Szlovenics Ezre, akik ma behaltak a tolongás közben szerzett sérüléseikbe. A vasárnap szerencsétlenül járt áldozatokat ma este hét órakor temették el. A megsebesültek állapota javulófélben van. Az újabb négy halottat fel fogják boncolni. A vizsgálat folyik annak kiderítésére, hogy ki volt az az asszony, aki tüzet kiáltott.

— **Bicskázás.** Az éjszaka a Vörösmarty-utca 12. b. számú nyilvános házba beállított Goldstein Károly 20 éves fuvarozó segéd két barátjával s ott kötekedni kezdtek a leányokkal. Fintája Ferenc 34 éves szabósegéd védelmébe vette a lányokat, mire Goldstein kést rántott és mellbe szurta Fintáját. A házban nagy riadalom támadt. Rendőrök siettek elő. A garázda legény most bikacsékkel a rendőrök ellen támadt. Nagynehezen lefogyszerűzték, bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták. Fintája Ferencet életveszélyes sebével a Rókus-kórházba vitték.

— **Tűzvész Fiumében.** Nagy tíz pusztított tegnap éjjel Fiumében. A Resorta-uton az éjjel kigyuladt a Malvich-féle ház, amelyben korcsma is volt. Mikor a mentők megérkeztek a tűzhöz, két ember megtámadta őket; ezeket a rendőrség később elfogta. A kár jelentékeny.

— **Vasúti összeütközés.** Ma délelőtt a Szatmár felől jövő tehervonat, miután a debreczeni pályaudvar előtti kanyarultnál lévő jelző tilosra volt állítva, megállott. Közvetlen utána haladt a szatmári személyvonat, mely a kanyarulat miatt nem vette észre, az előbbi tehervonat megállását és beleszaladt a tehervonatba. Az összeütközés következtében három kocsi és a mozdony megrongálódott. Két utas jelentéktelenül megsérült. Egy és fél órai késés után a pályatestet rendbehozták.

— **Garázda ujonczok.** Ma délelőtt a Belváros utcáin nagy ribilliót csapott harmincz ujoncz. Lárma, énekelve vonultak végig az utcákon, kezükben boros üveg volt. A Sarkantyus-utcában és a Városház-utcában nagy botrányt okoztak. Leöntötték a járó-kelöket, verekedtek. Végül négy rendőrsietett a garázdálkodók megfékezésére, de az ujonczok a rendőröket is megtámadták. A főkapitányságról lovas- és gyalogos rendőrök vonultak ki, mire az ujonczok egy része elfutott, tizet azonban elfogtak. Hat dühögő az örszobában folytatta a garázdálkodást, bezúta az örszoba ablakait, a rendőrökre támadtak, míg nagynehezen sikerült megbilincselni őket. Valamennyit letartóztatták.

— **Halálos szerencsétlenség.** A fiumei pályaudvaron ma délelőtt halálos szerencsétlenség történt. Egy fiatal raktárszolga, Horváth István át akart menni a síneken, amikor éppen tolattak a pályaudvaron. Egy tolatóvonat két kocsija közé került és az ütközök fejét teljesen összezúzták. Nyomban meghalt.

— **Betörő kóbor cigányok.** Abauiszántón felütnést keltett néhány nap előtt az, hogy egy csapat kóbor cigány vonult végig a városon és drága ruhákat ugyancsak olcsó áron adott el. Balogh József járási csendőr tudomást vett a dologról és azonnal járót küldött a cigányok után. A báró Harkányi János birtokát képező Ujvilág tanyán érték őket utól, de már csak három cigány volt ott három asszonyval, akiket Szántóra bekísértek. Itt kitűnt, hogy a cigányok veszedelmes betörőbanda tagjai, akik legutóbb Tokaj és Tarcalon tizenhárom betöréses lopást követtek el, továbbá betörést követek el Törömbösön és Szirmabesnyőn s több vásáron is nagymennyiségű ruhaneműt és egyéb tárgyakat loptak el. Minthogy a cigányok legnagyobbbrészt a zemlén-megyei Szerencs járásban követtek el a betöréseket és lopásokat, a cigányokat a szerencsi járásbíró-sághoz kísérték.

— **Letartóztatott utonálló.** A rendőrség letartóztatta Mórócz Vilmos 22 éves kovácssegédét, aki a Baross-téren tegnap este kiragadta Kiss Margit szabónő kezéből a ridikült és futásnak eredt. A közönség üldözöbe vette és elfogta. A főkapitányságon azzal védekezett, hogy ma be kellett volna vonulnia Kaposvárra és nem volt pénze utiköltségre. Letartóztatták.

— **Lépfene.** Göncz községben gyanus tünetek között elhullott a város bikája. A városi állatorvos Róth nevű mészáros segítségével a bikát felboncolta. Később meghallotta, hogy a bika lépfenében pusztult el, ezért beszüntette a további boncolást, azonban már későn, a mészáros meg lett fertőztetve és harmadnapra a kassai kórházban meghalt. A mészáros vérére Budapestre küldték vegyelemzés végett. Az állatorvos a fővárosba utazott, hol teljesen kigyógyították.

— **A Beketow-cirkuszban** folyó nemzetközi versenybirkózások mai hatodik napján győztek: Jose van Dem hollandi — Petrofi bolgár világbajnok (elődöntetlen); Sándorffy magyar — Gebauer bécsi ellen 4 p. 58 mp. alatt; Saft Károly sziléziai — Christensen svéd ellen 3 p. 17 mp. alatt; Holubán magyar — Harss Charles hamburgi ellen 5 p. 38 mp. alatt; Sullivan ausztráliai — Antonisch szerb ellen 1 p. 23 mp. alatt.

— **Halálozás.** Fonyó István pádei kat. plébános és a tiszamenti esperes-kerület titkára életének 48. évében Budapestben meghalt.

Biró Billy énekesnő, a csernovitzi színház magyar származású tagja ma 28 éves korában meghalt.

— **Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel** Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

— **Ha gyermekét** egészségesben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezesse magát félre az utánzatoktól.

x Zászlók, címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-léle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Felhívjuk olvasóink b. figyelmét Keleti J. műszerész mai hirdetésére.

x Almatlanságban szenved az emberek egy nagy követeztében. Dr. Höning Izsó elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalommentes és része, ideges kimerültség, vagy túlfeszített munka a lehető legkényelmesebb (mert levetkőzni sem kell hozzá) gyógyeljárás (elektromágneses áram, Franklin fejdöche, magas feszültségű áram stb.) vezet sokszor már néhány nap alatt sikerre, még oly eseteknél is, melyek évekig dacoltak mindennemű orvosi kezeléssel.

x Tanuljunk gyorsírást és gépirást. A gyors- és gépirásnak minél szélesebb körökben való terjesztése végett a „Stenografia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskolában (kizárólag Rákóczi-ut 60. sz., I. emelet) október hónap elején a legkedvezményesebb feltételek mellett magyar, német gyorsírási, gépirási, könyvviteli és sokszorosítási tanfolyamok kezdődnek. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsírói és kereskedelmi iskolai rendszeres tanárok vezetése alatt állnak. A kurzusok, együttesen három hónapig tartanak, a gyorsírási tandíj tíz korona, a gépirásoktatás az összes rendszerű írógépeken és a sokszorosító munkák tanulása a különböző gépeken teljesen díjmentes. A beiratások egész napon át folynak az intézet helyiségeiben, Rákóczi-ut 60., I. emelet.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Sembery Fanny Olmützben. A múlt évben egy rendkívül rokonszenves megjelenésű, mintaszerűen csiszolt, szép hangú énekesnő kellett feltűnést a főváros opera- és operette-színpadain. Sembery Fanny, az említett fiatal művésznő, magára vonta az egész napló figyelmét s általánosan megnyilvánult az az óhaj, hogy egy ilyen értékes művészi erőt idehaza kell értékesíteni. Ez azonban nem történt. Sembery Fanny megunt a várakozást és elszereződött Olmützbe. A magyar énekesnőnek nehéz helyzete van Ausztriában. Mielőtt színpadi kvalitásait bemutatathatná, meg kell küzdeni a nemzetiségi ellenszennel és előítéllettel. De aki mer, az nyer. Sembery Fanny első fellépéit tartózkodással fogadták, de a „Carmen”-ben megtört a jég és elementáris erővel nyilatkozott meg a közönség tetszése. Egész este zugott a taps, egymást követték a kihívások és az ünnepeit művésznőt a lakásáig kísérte az éljenző közönség. Az olmützi lapok őszinte elismeréssel írnak a magyar énekesnő remek alakításáról. Elismerik, hogy olyan temperamentumos, széphangu Carmen még nem volt az olmützi színpadon. Az előadást a müncheni színház igazgatója is végighallgatta s nyomban fényes szerződési ajánlatot tett Sembery Fanny-nak.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán kerül színre huszonötödik sz. Saint-Saens dalműve: „Sámson és Delila”. (Először 1904. október 22-én adták.) A holnapi előadás szereposztása a következő: Delila Szamosi Elza, Sámson Anthes György, főpap Várady Sándor (először), Abimélek Ney B., egy öreg zsidó Szendrői Lajos, hírnök Pichler Elemér, filiszteusok Kertész Ödön és Dalnoki Viktor. Vezénylő karmester Márkus Dezső, rendező Alszegey Kálmán főrendező. (Évi bérlés 99. sz.)

(*) Strauss János balletje. A bécsi udvari Operaházban tegnap érdekes estéje volt. Színre hozták a „Keringőkirály” Strauss János hátrahagyott balletjét. Nem is éppen „hátrahagyott” ez a „Hamupipőke”. Az illusztris szerző még személyesen nyugtatta be művét, de Mahler vonakodott előadni és az érzékenyen büszke Strauss nem sürgette. Most, hogy Weingartner vette át az udvari Opera igazgatását, legelső kegyeletes kötelessége közé számoltotta elődjének mulasztását pótolni. Fényes kiállításban, mintaszerű előadásban, személyes dirigálása mellett mutatta be az évek hamupipőke-műdjára melőzött „Hamupipőket”. Strauss balletje, mely már Berlinben fényesen kiállotta a tűzpró-

bát, Bécsben is teljesen „beütött”. Egyik gyönyörű táncszám kergeti a másikat és a ragyogó kiállítás valóságos kápráztatja a szemet. A bemutató előadást a spanyol királyi pár és több főherceg s főhercegnő is végignézte. A ballet-személyzet az előadás után ovációban részesítette Weingartner igazgatót.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, szerdán „A társadalom támaszai”, Ibsen nagyhatású színműve kerül ismét színre és ez alkalommal is Cs. Alszegey Irma, S. Fái Szeréna, Váradi Aranka, Helvey Laura, Nagy Ibolyka, Paulayné, Gál, Odry, Pethes, Gabányi, Hajdu, Hetényi, Bartos és Faludi játszanak benne. Csütörtökön a színház egyik legvonzóbb darabja: „A közönyt közönnnyel” van műsoron. Moretto klasszikus vigjátékában a fő női szerepet P. Márkus Emma fogja ezuttal is játszani, a többi szereplő Vízváry Mariska, V. Molnár Rózsi, Bartos, Mihályfi, Horváth, Pálfi és Dezső lesz. Pénteken Dumas „Francillon” című kitünő vigjátékát új betanulással és szereposztással hozzák színre. Francillont P. Márkus Emma adja. Csillag Teréz, Váradi Aranka, Gál, Pethes, Dezső, Odry, Náday Béla és Szőke vesznek részt a vigjáték előadásában, melyet e héten még szombaton is színre hoznak. Vasárnap délután „A nők barátja”, estére pedig a „Cyrano de Bergerac” van kitéve. Mindkettő a rendes szereposztásban.

(*) „Virraszt a szerelem.” A Vigszínházban holnap, szerdán, a „Virraszt a szerelem”, Flers és Caillevet négyfelvonásos vigjátéka kerül színre, amelynek eddigi előadásait zsúfolt nézőtér előtt tartották meg. Az újdonság rendkívül érdekes és vonzó cselekménye, elmés dialogusa, valamint a gondosan előkészített előadás egyaránt tényezői a nagy sikernek. A Vigszínházi együttes keretében kiváló hatást ér el a női főszereplő M. Harmat Hedvig. Minden előadásban sokszor tapsolják ki őt, valamint a többi főszereplőt, Gazi Mariskát, Góthné-Kertész Ellát, Haraszthy Hermint, Góth Sándort, Hegedűs Gyulát, Vendrei Ferencet és Rainay Gábort. Holnapután, csütörtökön, a „Tatárjárást”, Bakonyi Károly és Kálmán Imre dallamos operettjét ismétlik.

(*) A Szíriusz szereposztása. Földes Imre legújabb 4 felvonásos iantasztikus vigjátéka, a „Szíriusz”, amelyet Hercegey Ferencz hasonló című gyönyörű elbeszéléséből írt, pénteken, a hó 9-én kerül bemutatásra teljesen új kiállításban. A vigjáték Márkus László rendező vezetése mellett, a következő szereposztásban kerül színre: Szergiusz tanár: Rátkay, Rózsa-Rosina: Báthory Giza, gróf Tibor Gergely: Somlay, Aglaja, a felesége: Gerszó Szerén, Tibor Ákos: Csontos, Miska, az inasa: Papp, báró Orczy Lőrincz: Körmeny, Gvadányi: Thuróczy, Metastasio: Csizsér, Kaunicz: Fenyvessy, Szücs doktor: Doby, Egy gróf: Tarnay, Egy herceg: Vándory, Szüry Danó: Dobos, Flórián: Sáfrány, egy csatlós: Karády. A darabnak, amelynek bemutatója iránt általánosan az érdeklődés, pénteken délelőtt lesz a sajtó meghívott képviselői előtt a főpróbája.

(*) Figaro lakodalmának jubileuma. Berlinben most került 500-szor színre Mozart „Figaro”-ja. E klasszikus opera első és ötszázadik előadása közt 118 esztendő zajlott le. Az első előadást 1790 szeptember 14-én tartották meg a berlini Operában. A színpad, mely ebből a régi jó időből fennmaradt, elárulja, hogy az elsőrangú ülőhelyeket 16 garasával, a másodrangukat 12 garasával vesztegették. A 100-ik előadást 1827-ben, a 300-ik reprint pedig 1877-ben tartották meg. Négyszázadszor 1892-ben került színre.

(*) Az Országos Színészegyesület tanácsa ma délután tartotta meg a havi ülését Ditrői Mór elnök vezetésével. A vidéki tanácsosok közül résztvettek az ülésen: Komjáthy János, Tompa Kálmán, Ternyei Lajos és B. Szabó József. — Mészáros Kálmán irodaigazgató havi jelentésében bejelenti, hogy a veszprémi új színház a napokban nyílt meg s örömmel tapasztalta, hogy a színház — magyar építész műve — teljesen megfelel minden követelménynek. Jelenti, hogy Trecsén-Teplicz fürdő egy színelőadás tiszta nyeresége gyanánt 57 koronát, Starck Antal Erzsébetfalváról és Umlauf Félix, dr. Altman István ügyvéd utján 3503—50 koronát s végül Roboz Elek a színészt tiszta nyeresége gyanánt 670 koronát adományoztak a nyugdíjalap javára. Bejelenti tovább az irodaigazgató, hogy Krecsányi Ignác színiigazgatót 35 éves színészi jubileuma alkalmával üdvözölte s részt vett a tiszteletre rendezett ünnepségeken. Balassa Jenő, a színészegyesületi iskola igazgatója beterjesztette ezúttal évi jelentését, amely szerint az elmúlt évben 33 növendék kapott vég bizonyítványt. Ez évben 53 új növendék vétetett föl. A bemutatott zárszámadásokat a tanács a számvizsgálóbizottság elé utalta. A tanács elhatározta, hogy az igazgatók hátralékait most már a legszigorúbb módon kívánja be-

hajtani, e célból megbizta dr. Faludi Jenő ügyvédet, hogy nyomban indítsa meg a peres eljárást. A Kardalosok Országos Szövetségét a tanács nem pártolhatja, mert a Színészegyesület alapszabályai és törvényei kellően megvédik a vidéki kardalosok érdekeit. E tárgyban egyébként a tanács külön gyűlésben fog foglalkozni. A tanács tudomásul vette Hidvéghy Ernő tanácsos jelentését az Egressy Gábor-émlékkünnepély ügyében. A tanács a november hó elején tartandó ünnepélyen Ditrői Mór elnök vezetésével részt vesz. A fegyelmi bizottság jelentését a tanács jóváhagyólag tudomásul vette. Bihari Ákos, a dunántúli színkerület igazgatója, lemondott az igazgatásról; a társulatot Baróthy Rezső vette át, aki részére az igazgatói engedélyt kiadatni véleményezi a tanács. Köszönettel fogadta a tanács Feld Zsigmond színiigazgatónak 500 koronás alapítványát. Végül a tanács a nyugalomba vonuló Deák Péter pénztáros helyébe Heltai Nándor volt színész választotta meg.

(*) Magyar művészek lekszikona. A kultuszkomány és a Képzőművészeti Társulat támogatásával, dr. Szendrei János műtörténész és Szentiványi Gyula író szerkesztésében megjelenő Magyar művészek lekszikonának első kötete még ez év végén, illetőleg a jövő év elején jelenik meg.

(*) A nemzetközi tárlat. A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítására rendkívül erősen folyik a készülődés. A hollandi és belga művészek kollektívát a napokban már utnak is indítják s a drága műveket, melyeknek értéke száz meg száz-ezreket tesz ki, külön vasuti kocsihoz szállítják Budapestre, hogy meg ne sérüljenek. A világhírű állatfestőnek: Zügel János tanárnak félszáz darabból álló gyűjteménye Drezdából érkezik, ahol mint eddigelő mindenütt, szintén szenzáció s sikert aratott. Kollektívájában az egyes darabok ára tíz és ötven ezer marka között váltakozik, de a legkisebb is ezeröttszáz, háromezer márkába kerül, ami élénk bizonyossága annak, mily nagyon értékelik művészetét. A művész fia, aki kiváló állatszobrász szintén részt vesz a tárlaton több kisebb szobrával. A magyar művészek jelesebbjei közül egyetlen sem fog hiányozni.

FŐVÁROS.

(*) A főváros képviselői Karlóczán. A főváros tanácsa Bogdánovics Luczián patriárka beiktató ünnepére kiküldte Vaszilievits János alpolgármestert, Piperkovits Bátor, Bódy Tivadar tanácsosokat és Magyarevits Mladen tiszti főorvost. A főváros kiküldöttjei holnap este utaznak Karlóczára.

(*) Jelölések a tanácsjegyzői állásokra. Ma este a legtöbb kerület megejtette a jelölést az üresedésben levő öt tanácsjegyzői állásra: A II. kerület nem jelölt. A IV. kerület: Bukovszky Viktor, Saszovszky József, dr. Friedrich István, Rákosi Andor és dr. Demjén Géza. Az V. kerület: Dr. Friedrich István, dr. Demjén Géza, Saszovszky József, Bukovszky Viktor és Sohr Manó. A VI. kerület nem jelölt. A VII. kerület: Dr. Friedrich István, Saszovszky József, Halász Elemér, dr. Kintzli Pál és Sohr Manó. A VIII. kerület: Saszovszky József, dr. Kintzli Pál, Sohr Manó, Szabó Gyula és dr. Friedrich István. A IX—X kerület: Bukovszky Viktor, Saszovszky József, dr. Kintzli Pál, Szabó Gyula és Rákosi Andor.

(*) A pénzügyi bizottság ülése. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága rendszerint délelőtt tartja az üléseit, ami a bizottsági tagok nagyrésznél főleg a budaiaknak nincs inyére. De panaszkodnak miatta a bizottság ügyvéd-tagjai is, akiket a bíróságnál való eljárásaikban gátol városatyai kötelezettségük. Telkes Aladár bizottsági tag a bizottságnal szombaton délelőtt tartandó ülése elé formális indítványt terjeszt az iránt, hogy a bizottság ülései ezen túl mindenkor pénteken délután ötödél órakor tartassanak. A szombati bizottsági ülésen ezen az indítványon kívül tárgyalni fogják a fővárosi alkalmas zottak új nyugdíjszabályzatának tervezetét is.

(*) Az állami kertészeti tanintézet áthelyezése. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter néhány hónap előtt leiratban értesítette a fővárost, hogy a Gellérthegy déli lejtőjén, a Ménes-ut mentén lévő kir. kertészeti tanintézetet át akarja helyezni, meli rendelkezésre álló telek nem elég nagy, a falaj sem megfelelő és az épületek száma sem elégséges arra, hogy az intézetet a termeléshez szükséges kellékek

kel ellássa. Arra kérte tehát a fővárost, hogy egy tagban levő, megfelelő fekvésű és talajviszonyu, könnyen megközelíthető és öntözhető 20—25 hold kiterjedésű területet jelöljön ki az intézet céljára és engedje azt át méltányos feltételek és módok mellett. A főváros mérnöki hivatala azt ajánlotta a tanácsnak, hogy a X. ker. Ligetközi dűlőnek, a Kerepesi-ut mentén lévő részéből hasítson ki 20—25 holdat és engedje át az államnak forgalmi értékben, vagy cserélje be a Gellérthegy telekre úgy, hogy az állam az árkülönbözetet megfizesse. A pénzügyi bizottság legközelebbi ülése fog e tárgyban határozni.

(A génuai főállatorvos Budapestén. Tegnap érkezett a fővárosba Dott Cav. Abelardo Boccari, Genua város főállatorvosa, akit Genua város tanácsa kiküldött Budapest közvélemelésének a tanulmányozására. Boccari megtekintette a közvágóhidat, vásárcsarnokokat és egyéb intézményeiket, ma pedig közönytét fejezte ki dr. Bárczy István polgármesternek a hatóságnak iránta tanúsított előzékenységeért.

(A vicinális vasut átalakítása. A budapesti vicinális vasutakat villamos üzemre alakítják át. A kereskedelmi miniszter megállapította az átalakítás feltételeit. A helyi érdekű vasutársaság arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy az áram üzemi feszültségét 650 voltból 960 voltra emelje föl, különben nem tudja a forgalmat zavartalanul lebonyolítani. A miniszter ma értesítette a fővárost, hogy a kérelem megvitására október tizenhetedikén ankétet tart, a melyre, a fővárost is meghívta.

(A nafta-fűtés. A múlt héten tudvalevőleg nagy vita volt a nafta-fűtésről. Végre a polgármester javaslatára visszaadták az ügyet a tanácsnak, hogy alaposan vizsgálja meg. A polgármester az érdekeltektől szakhivatalokat értekezletre hívta össze. Az értekezletet holnap tartják meg s ott fogják megvitálni, hogy mit válaszoljanak a közgyűlésnek. A legérdekesebb a dologban, hogy a vállalkozó a tanács megbízására már átalakította a Szent János-kórház kazánjait, a nafta-fűtést berendezte, s ha a közgyűlés nem venné tudomásul a tanács eljárását, a tanács tagjainak kellene megfizetniük a kártérítést. Körülbelül százezer koronát fizetnének a tanács tagjai.

(Fővárosi tisztviselők özvegyeinek és árváinak segítése. A tanács pályázatot hirdet a Rökk Szilárd-alapítvány kamataira, amelyet fővárosi tisztviselők és szolgálk özvegyei és kiskorú árvái kaphatnak. A segítség összege családanként évi 200 korona, családtagonként évi 80 korona. Akik az alapítványi segítségre igényt tartanak, kérvényüket e hónap 31-ig adják be a tanács iktató hivatalába.

(A Tárnok-utcai vásár. Megirtuk a múltkor, hogy az I. kerületi előjáró közforgalmi szempontból elhelyezte a szombati hetivásárt a Tárnok-utczából az Uri-utczába. Dr. Szabó Antal és társai megfelelőbbézték az előjáró határozatát és kérték a tanácsot, hogy állítsa vissza a hetivásár régi rendjét. A tanács a felelőbbéztést azzal küldte át az illetékes előjárósághoz, hogy az ügyet vitassa meg a kerületi választmányal. A választmány véleményének meghallgatása után fog dönteni a tanács. A Vár közönsége már évek óta sürgeti a Tárnok-utczai vásár elhelyezését és az előjáró intézkedését a legnagyobb mértékben helyesli. A Tárnok-utca tudvalevően az I. kerületnek főforgalmi vonala. Ott bonyolódik le a Vár forgalma, továbbá ott közlekedik a belügy-és pénzügyminisztériumokba, valamint a közigazgatási bírósághoz haladó közönség. A hetivásár jelenlegi helyén, az Uri-utczában csak magánépületek vannak és ott nem áll utjában a piac senkinek.

(A Gyáli-ut rendezése. A Gyáli-utat széló vasuti vágányok, illetve a vasuti közlekedés óriási forgalmi akadályt képez, ami miatt évek óta általános az indokolt panasz. Ez év június havában a közmunkatanács és a főváros képviselői értekezletet tartottak, hogy a felpanaszolt bajokon segítsenek. Elhatározták a Gyáli-ut 20 öltre való kiszélesítését, a vasuti vágány felett felüljáró építését és elintézték mindazokat a szabályozási kérdéseket, melyek a Gyáli-ut környékére vonatkoznak. Az értekezlet határozataihoz a fővárosi mérnöki hivatal is hozzájárult. Az ut rendezésének a kérdése különben a középítési bizottság legközelebbi ülése elé kerül.

(Helyszíni tárgyalás. A IX. kerületi előjáróság, mint iparhatóság közhírré teszi, hogy egy vállalkozó a Soroksári-ut 138. sz. alatt zsiroivasztó, margarin és szappangyári telepet akar felállítani. Akik a vállalat ellen bármi oknál fogva kifogást akarnak tenni, jelenjenek meg e hónap 9-én délután 4 órakor a helyszínre kitűzött tárgyaláson.

EGYESÜLETEK.

(—) Az állami tisztviselők özvegyeinek nyugdíja.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete ma délután 6 órakor Benedek Sándor közig. bíró elnöklésével választmányi ülést tartott, melyen a nyugdíjasok ügyében kiküldött bizottság nyújtotta be jelentését. Junius hóban ugyanis az egyesület bizottságot küldött ki, azzal az utasítással, hogy a nyugdíjasok és özvegyeik anyagi helyzetének javítása tárgyában beadott indítványokat tanulmányozza. A bizottság, melynek elnöke Róbel Román, előadója Vidor Ede volt, egy memorandumnak a kormányhoz való felterjesztését javasolja. A memorandumban, melyet hosszas vita után némi módosítással elfogadtak, kéri, hogy az állami nyugdíjas tisztviselőket a nyugdíjba lépésük alkalmával élvezett lakbér 50%-ának megfelelő és kizárólag lakbértartozásra lefoglalható lakbérsegélyben, az állami tisztviselők özvegyeit pedig ezen 50% lakbérnek megfelelő magasabb nyugdíjban részesítsék, le nem foglalható lakbérsegély címén. Azonkívül kéri a kormányt, hogy e javításokat már január elsején léptesse életbe.

(—) Az alkohol, mint biinszerző. Az általános közjótékonyági egyesület által rendezett alkoholelles tanfolyamnak egyik kiemelkedő eseménye az az előadás volt, amelyet dr. Baumgarten Izidor koronagyógyász-helyettes tartott az alkoholról, mint biinszerzőről. A Lloyd-társulat nagy termét színiültig megtöltő közönség sorában, nemcsak az alkoholelles tanfolyam rendes hallgatóságát, hanem jogászvilágunk és közéletünk legkiválóbb alakjait is láttuk. Ott voltak a többi közt: Lukács György valóságos belső titkos tanácsos, Riekl Gyula miniszteri tanácsos, Kuchler Gyula koronagyógyász-helyettes, Tarnai János kuriai bíró, dr. Balogh Jenő egyetemi tanár, Giesswein Sándor orsz. képviselő, Magyar István főgyógyász-helyettes, Lampel Hugó táblai bíró, dr. Deutsch Ernő főorvos, dr. Dóczi Imre, az országos alkoholelles bizottság előadója és mások. Az előadó abból indult ki, hogy a szeszfogyasztás fokozatos emelkedése az összes kulturálmokban összeesik azoknak a büntetteknek szaporodásával, melyek rendszerint erőszakos fékevesztett ösztönök vad kitérésére vezetnek vissza. Az okozati összefüggést e két tény között fiziológiai és pszichológiai alapon mutatja ki. Az alkohol mint narkoticum hat az agyvelőre, mely félig kábult állapotban képtelen az eszmétárástára. Elessik tehát a tett következményeinek megfontolása ugyanakkor, midőn a mozgató idegrendszer ingerültsége gyors elhatározásokat létesít. A túlságos érzékenység, a nagyobb ingerlékenység, a tett következményeinek elhomályosulása a kábult agyvelőben: ezek az elemek létesítik rendszerint a személy elleni erőszakkal járó bünteteket. Eddig két oldalról közelítették meg a félelmetes ellenséget. A vallásérkölési módszert, melyet Angolország, Észak-Amerika és a Skandináv-félsziget egynehány állama alkalmaz, kiegészíti a természettudományi alapon álló biológiai és orvosi irány. Az előadó kriminológiai alapon kutatja a megoldást és arra az eredményre jut, hogy pszichológiai alapon kell megfosztanunk az alkoholizmust a titkos táplálkozás és erőgyűjtés lehetőségétől.

A szeszfogyasztás lélektani gyökere a mámor ösztöne. Ezt kétféle módon lehet kielégíteni. Vagy szeszbe fullasztani az értelmet, vagy pedig az értelem országán túl az érzelmek világában, a szép kultuszában, a műveltségben, a nemesebb szórakozásokban nem azt keresni, ami hasznos és célszerű, hanem azt, ami gyönyörködtet, elragad és lelkesít. A szesz mámor, mely működési zavarokat okoz az agyvelőben, degenerálja az utódokat és veszélyezteti a társadalmat, helyettesíteni kell a mámor másik fajtájával, amely pihenteti az agyvelőt és ezzel erőgyűjtésre képesíti. A szegény ember azonban magától csak a szesz mámor felé vezető utat találja meg. De ha kezet nyújtunk neki, ha hozzáférhet a nemesebb szórakozásokhoz és művészeti élvezetekhez, akkor a mámor szükségletét ezen az uton fogja kielégíteni. Szükséges tehát nemcsak a szó, amely indít és a példa, amely vonz, hanem egyúttal a közreműködés is, amely segít. Ha ez meglesz, akkor mint minden rossz ezen a világon, a szeszfogyasztás, mint átmeneti stádium, előre fogja vinni az emberiséget. A mámor, mint nevelő, fel fogja váltani az alkoholt, mint biinszerzőt.

A közönség nagy tetszéssel és lelkesedéssel fogadta az illusztris előadó mélyreható fejtegetéseit, melyek a tételes büntetőjogi szabályokon felülemelkedve, megvilágították a felvetett probléma kriminológiai vonatkozásait.

(—) Felolvasás a növevelésről. Gömbösné Galamb Margit az igazgatása alatt álló leányintézet disztermben ma este érdekes szabad előadást tartott a modern növevelésről, meghívott előkelő peda-

gógusokból álló, nagyrészt hölgyközönség előtt. Gömbösné Galamb Margit előadásában vázolta azokat az elveket, amelyek szerinte az ideális nőnevelés vezérelvei. A szép és érdekes előadást a megjelentek általános tetszéssel és helyesléssel fogadták.

(—) Szamaritanus-tanfolyam. A „Gondviselés” ápolónöket képző egyesület a művelt hölgyközönség számára szamaritanus-tanfolyamot rendez, amelynek a külföldön már régen meghonosodtak és közkedveltségnek örvendenek. A tanfolyam két — elméleti és gyakorlati — részből áll; az elméleti tanfolyam október 20-án kezdődik és hetenként két órával hat hétig tart; az elméletinek tandíja 50, a gyakorlati 30 korona. A két tanfolyam előadásait a következő tanárok vállalták el: Müller Kálmán, Liebermann Leó, Hirschler Ágost, Korányi Sándor, Bókay Árpád, Preisz Hugó, Dollinger Gyula, Grósz Emil, Herczel Manó, Elischer Gyula, Bókay János, Angyán Béla, Hülli Hümér és Szontagh Félix. Jelentkezni lehet az egyik vagy másik, vagy mind a két tandíj beklüdesével e hó 10-éig az egyesület pénztárosánál: dr. Elischer Gyula tanárnál, IV., Petőfi-tér 1. sz. a.

(—) A solti nőegylet. Solt községben a napokban nőegylet alakult, amelynek elnökévé Hetényi Józsefnét, alenökévé Orszáczky Józsefnét, pénztárnoknőjévé pedig Matern Ferencznét választották meg. Az egylet védnökül Benyovszky Sándorné grófnőt kérte fel, akihez négy tagu küldöttséget menesztettek. A grófnő igen szívesen fogadta a küldöttség tagjait, elvállalta a védnökséget és egyben 200 koronás adománnyal belépett az egylet pártoló tagjai közé.

Nyilt-tér

(—) rovatban közzétetté nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

Jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVÉLYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese-és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraino, kezdődő Paralysis mákacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vérgyógyítás (Hemopatia), melyvel szőlőhűtés és elmozdítás beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-alapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak rendelési intézete van Budapest, V., Váci-körút 13. II. em.

Rendelés naponta 9—11-ig és 3—6-ig, Levélbeni megkérésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Rohitschi étvágyat gerjeszt Tempelforrás elősegíti az emésztést szabályozza az anyagcserét

Nagybani raktár Magyarország részére: Hoffmann József, Budapest, VI., Báthory-utca 8. szám

HZ

«ÜSTÖKÖS»

a legjobb magyar vicclap.

Hetenként 20 oldal. Színes képek. Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/4 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.— koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. év január hó 1-től megjelent számokat is 3.— koronáért)

Előfizetési drak:

Egy negyed évre (okt.—decz.) 3 kor.
Egy fél évre 6 kor.
Egy évre 12 kor.

Utalvány cím:

«ÜSTÖKÖS» kiadóhivatala Budapest, V., Szabadság-tér II.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Nyolczadik nap. —

Gyér látogatottság mellett folyt le a mai versenyek. Az Őszi-díj volt a nap kiemelkedő száma, melynek 2000 méteres távjára nyolcz telivért nyergeltek fel. A fogadó kedvence báró Rothschild Frau Godl-ja volt, de kellemetlen meglepetés érte a favoritokra játszókat ma is, mint az Őszi meetingen minden nap, mert a versenyt a teljesen elhanyagolt Menotte könnyen nyerte meg Vosges előtt, a harmadik helyet pedig Arlesienne foglalta le. A Batthyány-ló győzelme annál meglepőbb, mert eddig úgy tudtuk, hogy nem állja a 2000 méteres távot. Az Angyalöldi-díjban a favorit Kaczér könnyen győzött Otage ellen, míg a Kétévesek versenyében Gracieuse imponáló stílusban hagyta maga mögött a jó társaságból álló mezőnyt.

Részletes eredmény a következő:

I. Angyalöldi díj. Díj 3000 korona. Táv 1600 m.
1. gróf Festetics T. 3é pk Kaczér 53½ kg. (Carlslake),
2. gróf Wenckheim I. 3é pk Otage 52 kg. (Cockeram),
3. Egyedi A. 3é sm Trombitás 52 kg. (Gulyás). Futott még: Savoury (Walkington). Félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:23, 40:50, 62.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1400 m.
1. báró Springer G. 3é pm Vansittart 61½ kg. (Taral),
2. Rohonczy G. 3é pk Belle Reine 54 kg. (Pretzner),
3. Blaskovich Ernő 3é pm Andalgó 51 kg. (Cockeram). Futottak még: Vöröskirály (Miles), Paula (Valda), Katz im Sack (Walkington), Ne félj (Boromissza), Jimmy (Gulyás). Félhosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10:61, 40:88, 70, 80.

III. Őszi díj. Díj 10.000 korona. Táv 2000 m.
1. gróf Batthyány E. 3é stpk Menotte 48½ kg. (Baumgartner),
2. Mr. C. Wood 4é pk Vosges 54 kg. (Carlslake),
3. báró Springer G. 3é pk Arlesienne 51½ kg. (Miles). Futottak még: Kondor (Aylin), Bisamberg (Walkington), Bisamberg (Birkenruth), Frau Godl (Krouzil), Flapdoodle (Juhász). Egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:125, 40:140, 106, 110.

IV. Nyeretlen kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 m. 1. gróf Degenfeld I. szm Klapka 56 kg. (Szente) és Reeves H. pk. Vendetta 44 kg. (Vivacil), 3. báró Herzog M. pk Kispiczi 48 kg. (Hollinger). Futottak még: Magpie (Boris). Mint a madár (Baumgartner), Spennern Kreuz (Pulaf), Lesvár (Merész), Sternberg (Csernovszky), Páfrány (Taus), Ferroniere (Dyk), Steirer (Höing). Holtversenyben első, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:28 és 38, 40:82 és 80, 84.

V. Nursery-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Blaskovich Ernő pk Pipere 54 kg. (Carlslake), 2. Szemere M. sm Zöldi Marci 56½ kg. (Szente), 3. Dreher A. stpk Raspberry 60 kg. (Aylin). Futottak még: Ever ready (Blades), Perlay (Taral), Shelley (Cockeram), Mafia (Vivian), Rontó Pál (Földi), Dzsidas (Pretzner), Tanár (Walkington), Pengő (Valda), Paraber (Seller), Heliades (Krouzil), Pali (Baumgartner), Dont Care (Hollinger), Du Lump (Paul), Kedvenc (Gulyás), Mi (Taus). 2½ hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:44, 40:78, 286, 230.

VI. Kétévesek verseny. Díj 3000 korona. Táv 1400 méter. 1. Egyedi L. pk Gracieuse 52 kg. (Sherin), 2. Blaskovich E. sm Szomszéd 57 kg. (Carlslake), 3. Gróf Degenfeld I. pm Bellerophon 54½ kg. (Szente). Futottak még: Vampyr (Aylin), Triumvir (Birkenruth), Blue Peter (Krouzil), Bellac (Taral). Nyakhosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. Tot.: 10:35, 40:54, 84, 58.

() A B. E. A. C. új tisztikara. Október 3-án tartotta meg a Budapesti Egyetemi Athletikai Club Őszi rendes közgyűlését, amelyben a klub új tisztikara választott meg. Elnök lett Szemere Miklós, tanárelnök dr. Klupathy Jenő egyetemi tanár, ifjúsági elnök Palotai-Kovács Károly, főtitkár dr. Speidl Zoltán. Aelnökök: Ember Sándor, ifj. Halász Zsiga, Litomeritzky István. Háznagy: Rác Vilmos. Főpénztáros: Rác Lajos, pénztáros Abrahamffy József. Főjegyző: Poór Iván. Titkár: Sándor István. Jegyzők: Székely István, Csányi László, Mudrony Ferenc. A B. E. A. C. ifjúsági tisztikara, élén Palotai-Kovács Károlylyal, egészen új emberre áll, akik bizonyára friss kedvvel és ambícióval fognak hozzájárulni ahhoz a munkához, melynek célja az egyetemi sportélet felvirágoztatása.

() Bécs-Prága 5:0. Vasárnap délután Bécs egyik válogatott csapata 5:0 arányban verte meg Prágában a prágai német egyesületek válogatott csapatát. Bíró: Mayer.

() A D. F. C. győzelme Berlinben. A prágai Deutscher Fussball Club vasárnap 6:2 (2:2) nagyarányú győzelmet aratott Berlinben a németek baj-

nokcsapata a „Viktória” ellen. Az érdekes matchet körülbelül 2500 ember nézte végig, köztük Frigyes Lipót hercegnek két fia is.

() Kerületi labdarugó bajnokság. Délmagyarország kerületi labdarugó bajnokságáért küzdött vasárnap délután Aradon két odaváló csapat. Győzött az Aradi Athletikai Club 5:0 (2:0) arányban az Aradi Posta- és Távirdatisztviselők Sportegyesülete ellen. Bíró: Langfelder Ferencz (U. T. E.) volt.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kiméjítetek meg álmaiban éjszakától. A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászi — kérjék figyelmebe vegni.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A dánosi bünpör a kurián. A dánosi rablógyilkos cigányok bünpöre november 17-én kerül a Kuria elé, amelynek IV. büntető tanácsa fogja tárgyalni a védők és az ügyész által bejelentett tömörkedésemiségi panaszt. Az ügy előadója Deák Péter kuriai bíró lesz, a koronagyűszsége pedig dr. Vargha Ferencz koronagyűszs-helyettes fogja képviselni. A Kuria tárgyalása egy egész hetet fog igénybe venni.

§ Országos Ügyvéd-Szövetség. Dr. Vajda József debreczeni ügyvéd felhívást küldött szét az egész országba, amelyben országos szövetség alakítására szólítja fel az ügyvédeket. A felhívás abból a tényből indul ki, hogy minden téren erősen tart a szervezkedés ezek között az ügyvédek csak úgy találhatják meg boldogulásukat, ha ők is szövetségbe tömörülnek. A felhívás Országos Ügyvéd-Szövetséget és sajtó-organumot követel s úgy látszik, hogy a további teendők szempontjából visszhangra vár, mert a megalakítás idejét nem tartalmazza.

§ Egy nemzetközi kalandor bünpöre. A madridi törvényszék előtt ma kezdődött meg annak a vakmerő kalandor bünpörének a tárgyalása, aki a kőpenicki kapitány rendszere szerint követte el szedélgéseit, de aki hirhadt elődjét messze tulszárnyalta. Egy merész és biztos fellépésű fiatalember, névszerint San Pedro Emil, akinek nagy műveltségén kívül egyebe nem volt, felcsapott előbb katonatisztnék, majd egy spanyol miniszter fiává léptette magát elő és végül Ena királynő bályjává, Battenberg herceggé változott át. Ez utóbbi minőségében végre rájöttek turpisságára és most már a madridi bíraktól függ további sorsa. San Pedro, aki egy la coronai előkelő család sarja, az elnök kérdésére spanyol hidalgóhoz méltó hányavetiséggel felel. Amikor az elnök azt kérdezte tőle, hogy miért vett föl tisztii egyenruhát, azt felelte:

— Alfonz király jól ismerte az én dolgaimat és azt az óhaját fejezte ki, hogy személyesen is szeretne velem megismerkedni. Hogy tehát bejuthassak hozzá, egyenruhát öltöttem magamra.

Az államügyész négy évi fogházbüntetés kiszabását kérte, de miután az asszony né a vádlott pártján van és ez Spanyolországban jelentős dolog, valószínűleg enyhébb lesz az ítélet.

§ Tájékoztató a büntető novellához. Laky Imre rendőrfelügyelő, a fővárosi államrendőrség őrszemélyzetének oktató tisztje Tájékoztató a büntető novella végrehajtásához czimmel oly füzetet tett közzé, amelyben a büntető törvénynek és a bünvádi eljárásról szóló törvénynek most október elsején életbelépített módosításait ismerteti. A tájékoztató első sorban a rendőrség közegeinek készült s ezért világos, könnyen érthető modorban tárgyalja a novella intézkedéseit. Az egyes szakaszok megértését

nagy mértékben megkönnyítik az életből vett példák, amelyek a törvény betűit minden szónál világosabban magyarázzák. A füzet, amelyet laikusok is nagy haszonnal forgathatnak, egy koronáért bármely könyvkereskedésben kapható.

§ A mérnök brossurái. Az idén tavasszal, amikor az egész országban nyugodtan folyt a mezőgazdasági munka, a Dunántul egyes vidékein különös izgalom mutatkozott a földmivelő nép körében. A hatóságok csakhamar megállapították, hogy a nép nyugalmát Szemere Kálmán szigorló mérnök zavarva megizgató beszédekkel és brossurákkal. A hatóságok természetesen azonnal ártalmatlanná tették az izgatót, aki ellen az ügyészség is megindította az eljárást négyrendbeli izgatás sajtóvétségéért. A törvényszék vádtanácsa a minap foglalkozott a vádirat ellen Szemere által beadott kifogásokkal s Szemerét négyrendbeli izgatás sajtóvétségéért vád alá helyezte.

§ Hiányzó bankjegyek. Néhány hónappal ezelőtt Blum J. Jenő fővárosi szerszámgyáros elment az 55-ös számú postahivatalba és az ott szolgáló postatiszt, Bleiert, arra kérte, hogy váltson fel neki egy ezerkoronás bankjegyet. A postatiszt a kérést teljesítette, mire Blum J. Jenő eltávozott. Alig ment el, Bleier postatiszt a fel-fedekezést tette, hogy pénztárából 1000 korona hiányzik. Hirtelen észbe ötlött, hogy Blumnak 50 darab huszkoronás bankjegy helyett valószínűleg száz darab huszkoronás bankjegyet adott át. Minél jobban gondolkodott, annál erősebb lett benne az a meggyőződés, hogy az ezer korona csakis Blumnál lehet. Sietve följelentette tehát az esetet a rendőrségnek, amely Blumot fölkereste, megmozgta és mintegy 1920 korona összegű huszkoronás bankjegyet talált nála. Blum J. Jenő azzal védekezett, hogy neki volt pénze és hogy teljesen lehetetlen, hogy 1000 korona helyett 2000 koronát vett volna föl. Az ügy a büntető írásbíróhoz került. A tárgyaláson a panaszos tanui bizonyítani nem tudták, hogy Breuer a váltásnál fizette volna el magát s ezért a bíró Blumot felmentette a vád alól s egyben a védő kérelmére a lefoglalt pénzből 920 koronát nyomban kiuttalt a védő kezéhez. Az ítélet ellen a panaszos felebbezett.

§ Emberölés. A dévai törvényszék mint esküdt-bíróság Ruzsán Demetert szándékos emberölésért tizenötévi fegyházra ítélte.

§ Automobil-szerencsétlenség. Éjféli tájban érkezett a múlt év május elején automobilján a külső kerepesi vámhöz ifj. Rókk István gépgyáros. A sorompó le volt bocsátva s a gépkocsi a gyér világítás miatt oly erővel ütdődött hozzá, hogy a sorompó kinyitott s leverte lábáról az ott álló Gotthard Jenő pénzügyőt, aki sérülései következtében több napig volt ágyban fekvő beteg. A budapesti büntető törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége miatt százötven korona pénzbüntetésre s ugyanennyi gyógyítási költség megtérítésére ítélte a vádlott gépgyárost, akinek büntetését ma a királyi tábla is jóváhagyta.

§ Pofonok a football versenyen. A millenáris verseny pályán ez év május 21-én délután kinos jelenet játszódott le az egyik páholy előtt. Siklósi Aladár bankhivatalnok többször rákiáltott Weisz Richárdra. Európa birkozó bajnokára, aki Hock János képviselő páholyában állva nézte a versenyeket, hogy álljon le. Weisz Richard udvariasan megjegyezte, hogy nem tud leállni, mert nincs széke. Siklósit nem elégitette ki ez a válasz s tréfás hangon odaszólt Weisz Richárdnak:

— Igyon keserűvizet!

— Ne szemtelenkedjék! — szólt rá Weisz Richárd.

Siklósi erre hangosan fenyegetni kezdte Weisz Richárdot, hogy vigyázzon, mert pofon üt. A birkozó bajnok erre egy hatalmas pofonnal harczéptele né tette Siklósit. A versenyek után Siklósi orvosi látelertet vétetett fel s bepanaszolta Weisz Richárdot könnyű testi sértés vétségéért. Weisz Richárd becsületsértés vétségéért vizonvádat emelt a panaszos ellen. A mai tárgyaláson kihallgatott Hock János, Brüll Alfréd, Vida Henrik, tanuk egybehangzó vallomása szerint Siklósi volt a civódás kezdeményezője s mikor csillapították, hogy ne csináljon botrányt, fenyegető hangon kiáltotta Weisz Richárd felé: hogy arcul üt. A tárgyalás befejezte után a bíró büntöské mondtá ki ugy Weisz Richárdot, mint Siklósi Aladárt az egymás sérelmére kölcsönösen cikövetett becsületsértés vétségében, de a büntetés alól mind a kettőt felmentette. Siklósi az ítélet ellen felebbezett.

§ Megszöktetett kisleány. Budán, a Gellérthegy oldalán két évvel ezelőtt Puha István cigánymuzsikusként megismerkedett egy 3 éves kisleánnyal, H. Annával, aki ott gondtalanul játszadozott. A cigány beszédbe eredt a csinos arcú, szőke leánnyal s czukorral kedveskedett neki. Ily módon magához édesgette a kisleányt s két nap múlva elcsalta a Délivásut pályaudvarába, itt jegyet váltva, megszöktette s elvitte haza szülőfalujába, Soponyára. A szülők bejelentették leányuk eltűnését a rendőrségnek, amely hosszas nyomozás után megtudta, hogy Puha István a kisleányt Soponyára vitte. A távirati uton megkeresett csendőrök a leányszöktető cigányt leartóztatták. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírója személyes szabadság megsértésének és megfertőzés büntette miatt négyévi börtönrre ítélte Puha Istvánt. Ezt az ítéletet azonban a kir. Kuria megsemmisítette, mert az esküdtbíró mellőzte egy fontos tanu kihallgatását. Az újabb esküdtbírói tárgyalást ma kezdte meg az esküdtbíró Sárkány bíró elnöklésével. A tárgyalás dr. Biró Kálmán ügyész indítványára zárt ajtók mögött folyik s két napig tart.

KÖZGAZDASÁG.

A külpolitikai események hatása a tőzsdékre

Budapest, október 6.

Nemcsak a szorosabb értelemben vett közgazdasági körök, hanem a nagyközönség figyelmébe is fokozott mértékben fordul a most lejátszódó izgalmas politikai események közepette világszerte a tőzsdék felé. A politikai alakulások várható következményei rendszerint a tőzsdéken jelentkeznek először. A spekuláció igen finom idegekkel rendelkezik, amelyek gyorsan megérzik a gazdasági kilátások előjeleit. Így a kontinens összes tőzsdéi ma a nagy balkáni politikai események hatása alatt állottak s élénken tárgyalták mindenütt Bulgária függetlenítésének és Bosznia-Hercegovina annektálásának gazdasági következményeit. Bulgária függetlenítésének proklamálása különösen a nyugati tőzsdéken éreztette hatását, mert ott nyomban felmerült az a kérdés, vajon a bulgáriai események nyomán nem keletkezik-e Törökországgal háború. Ugy látszik, hogy egyelőre nem kell tartani ilyen bonyodalomtól, legalább a berlini és bécsi tőzsdéken az a hír van elterjedve, hogy Törökország és Bulgária között nem lesz háború. A berlini és bécsi nagyobb pénzintézetek, amelyek Konstantinápolyval szoros összeköttetésben állanak, nyomban tudakozódtak Konstantinápolyban s ezek az intézetek kapták azt a megnyugtató feleletet, hogy ha az előjelek nem csalnak, Törökország és Bulgária között elkerülhető lesz a fegyveres bonyodalom. Az európai tőzsdéken mindazonáltal pesszimistább volt a hangulat s az irányzat mindenütt lanya volt, a vezető értékek ára csökkent s a szerb, a bolgár, a török járadékok mindenütt néhány százalékkal csökkentek. Ma aztán mintha már nyugodtabban itélték volna meg a politikai helyzetet.

Budapest.

(Értéktőzsde.)

A budapesti tőzsdén ma reggelre az értéktőzsde emberei még kedvezőtlenebbnek látták a helyzetet, mint tegnap. Ez a rohamos kínálatban nyilvánult, amelynek során a nemzetközi papírok árai jelentékenyen olcsóbbodtak. Azonban még az előtőzsdén jelentékeny javulás következett be, amennyiben megnyugtató külföldi jelentésekre a kontremine sürgős fedezésekhez látott. Ennek tulajdonítható, hogy az előtőzsde záratakor az értékek már nemcsak a mai árvesztéséget hozták be, hanem a tegnapi kurzusokhoz képest már emelkedést is mutattak. A déli tőzsdén megint kissé ellanyhult az irányzat, úgy, hogy az előtőzsde magas zárlati árfolyamai nem tarthatták magukat, s néhány koronával hanyatlottak. Az Osztrák hitel 641.50 koronáról 639.50-ig csökkent, aztán 636.25-ig javult, a Magyar hitel 743.75-ről 732.50-ig ment vissza, aztán 738.50-ig javult, az Államvasut 693.50-ről 686-ig csökkent, majd megint 688.25-re javult. Forgalomba került továbbá: Leszámitoló bank 6 koronás csökkenés után 476—479 koronán, Jelzálog 5 koronás csökkenés után 427—430 koronán, Rima 5 koronás csökkenés után 553.25—556.75 koronán, Városi villamos vasut 2 ko-

ronás csökkenés után 262—262.50 koronán, Közuti 3 koronás csökkenés után 551—549.75 koronán. A Magyar koronajáradék 92.40-ről 91.80-ig ment vissza. Kötöttet továbbá: Kereskedelmi bank 33.85 koronán, Hazai bank 280 koronán, Salgó 583—588 koronán. A mai nagy árváltozásokat a következő táblázatunk tünteti fel:

	tegnapi záró	ma reggel	ma reggel	déli záró
		nyabb	sabb	
		árfolyam		
Osztrák hitelrészv.	637.—	629.50	636.—	634.50
Magyar hitelrészv.	736.—	732.—	739.50	737.50
Osztr. magy. államv.	687.50	686.25	689.—	688.25
Leszámitolóbank	482.50	478.—	479.—	479.—
Jelzáloghitelbank	427.—	427.—	429.25	430.—
Rimamurányi	554.50	555.50	556.—	556.75
Városi villamos vasut	264.50	262.50	263.50	262.50
Közuti	550.50	549.75	551.—	549.75
Koronajáradék	92.—	91.80	92.—	91.90

Gabonatőzsde.

Az értéktőzsde lanya irányzatával szemben a gabonatőzsde egész nap állandóan szilárd irányban haladt, s a gabonaneműek ára 12—14 fillérrel emelkedett. A készáru-piaczon a malmok ma 20.000 mm. búzát vettek 5—10 fillérrel drágább áron, prompt árut keveset vettek és jobban a későbbi átvételeket vették figyelembe. Rozs 5—10 fillérrel drágább, zab ötízed fillérrel drágább, tengeri szilárd. A határidő-piaczon a mai üzlet rendkívül viharosan, roppant szilárd irányzattal és az utolsó zárlatnál lényegesen magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben rendkívül élénk kínálattal szemben alig mutatkozott valamelyes kínálat és így még tovább emelkedtek a kezdő kurzusok, később azonban kissé lecsillapultak a kedélyek, a kereslet is megcsappant kevéssé, ezzel szemben a kínálat valamivel javult, mire aztán csendesebb irányzat mellett csekélységgel az árfolyamok is gyöngültek. A szombati zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza szintén tizenegy fillérrel, az októberi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi rozs tizenegy fillérrel, az októberi zab tizenkét fillérrel, az áprilisi zab tizenegy fillérrel, a májusi tengeri négy fillérrel emelkedett.

Bécsben.

A mai előtőzsde hangulata sokkal nyugodtabb volt, általánosan úgy fogták fel a helyzetet, hogy Bulgária függetlenségi nyilatkozata nem fog háborút előidézni és ezt a felfogást megerősítette az a szófiai jelentés is, hogy a Bulgária hadi készülődéséről szóló hírek minden alapot nélkülöznek. A berlini és párisi tőzsdének a tegnapi zárlati forgalomban beállt mérsékelt javulása is elősegítette az itteni irányzat szilárdulását. Hitelrészvényekben, államvasuti részvényekben és alpesi bányarészvényekben tetemes visszavásárlásokat eszközöltek, minek következtében a hitelrészvény öt, az államvasuti részvény pedig három koronával javult. Csak török részvények nem javultak és magyar koronajáradék, mely csekély forgalomnál 20 fillérrel csökkent. Korlátértékekben nagyon tartózkodó volt a forgalom. A keleti vasutak részvényei megtartották tegnapi árfolyamukat. A déli tőzsde tartózkodóan indult. A vezető értékek árfolyamai kissé csökkentek, mert a berlini tőzsde gyengébb magatartást tanúsított. Később az árfolyamok színvonalukat nyugodt forgalomnál megtartották. Az utőtőzsdére az a hír érkezett, hogy a külföldi tőzsdékben nyugodtabban fogták fel a helyzetet, mire a hangulat itt is javult.

Berlinben.

A Balkán-események nyomása alatt a tőzsde gyenge irányzatban nyílt meg és a visszamenő irányzat tovább tartott, főleg miután a tőzsdén kívül álló érdekeltek angázmánjaikat feloldották és értékeiket eladták. A tegnapi tőzsdézáratokról érkezett barátságosabb jelentések hatástalanok maradtak. A bankpiazcon az árfolyamcsökkenések nem haladtak túl az 1%-ot. Bányáértékek közül bochumiak és Laura-kohó erősebben engedtek, míg a járadékpiazcon a 3%-os birodalmi kölcsön valamivel magasabban indult. Gőzhajós részvények visszavásárlásokra szintén emelkedtek. Az utolsó üzletórán az összirányzat jobb londoni és párisi árfolyamokra a politikai helyzet kedvezőbb megítélésére

némileg szilárdult, bár az üzlet, mint addig, ugy akkor is szűk határok között mozgott. A készpénzpiac ipari értékei kivétel nélkül bágyadtak voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 $\frac{1}{2}$ %, napi pénz 3 $\frac{1}{2}$ %.

Párisban.

A párisi tőzsdén el voltak készülve ugyan arra, hogy a politikai események kedvezőtlenül fogják befolyásolni a tőzsde irányzatát, de olyan erős derouterá, mint a minő a tegnapi tőzsdén volt, semmiképpen nem voltak elkészülve. Legtöbbet szenvedtek a külföldi járadékok, első sorban a török járadék, mely öt perccel hanyatlott. Az orosz járadékok is két százalékkal estek vissza s vele együtt az összes balkánállamokbeli járadékok, miután azokra átvető egyáltalán nem jelentkezett. Nagyobb hanyatlásnak voltak alávetve azoknak a bankoknak a részvényei is, melyek Oroszországgal közvetlen összeköttetésben állanak. Az áresést csak a bécsi, a berlini és londoni piacokról érkező nyugodtabb jelentések tudták némileg meggátolni.

Londonban.

A londoni tőzsdén is pánikszerű volt a hangulat. Konzolok 84 $\frac{1}{2}$ -ra estek vissza (szombaton még 85 $\frac{1}{2}$ -on álltak.) Ez ugyan nem egyedül politikai események következtében történt, hanem egyrészt azért, mert az előző héten Párisból a nemzetközi értékekben erősen ellanyhult az irányzat, másrészt a király egészségi állapotáról kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba. De azért a politikai eseményeknek is nagy része volt abban, hogy a tőzsde irányzata felette nyomott volt.

A magyar koronajáradékok párisi jegyzése

Budapest, október 6.

Hitelgazdasági életünknek alig van ma jelentősebb programja, mint a magyar járadékok párisi jegyzésének kieszközölése. Ugy a hazi, mint a külföldi sajtóban sok szó esett róla s külföldi — különösen bécsi — jóakaróink minden alkalmat megragadtak arra, hogy rossz hangulatot csináljanak a külföldi piacokon ellenünk. A „P. Lloyd” szerint a francia kormány a kotirozási engedélyt attól tenné függővé, hogy előbb a bankkérdést kell megoldani, még pedig a közös érték és a közös jegybank értelmében. A „N. Fr. Pr.” szerint a kormány ugyan ezt nem követelte, hanem feltételül azt tűzte ki, hogy a szerzői jog oltalmára szerződést kell kötnünk Franciaországgal, amely esetben hajlandó lesz megengedni azt, hogy 100—150 milliónyi magyar 4%-os koronajáradékot jegyezzenek a párisi tőzsdén. Ezekkel foglalkozik „A Hírel” e heti száma is. „Bármily nagytekintélyű is az említett két lap és bármily nagyképpen is adják elő ezeket az ő „alapos” értékeléseiket — mondja — ezekben józanul nem lehet hinni. Nem hihető az, hogy Franciaország, Magyarország és Ausztriának tisztán belügyeibe avatkozzék, még pedig oly alkalommal, amikor oly intézkedésről van szó, amit nemcsak bármely országnak, hanem bármely vállalatnak is megadnak, hogy ugyanis értékpapiraiknak kotirozását a párisi tőzsdén megengedje-e vagy nem. E kérdés elbírálásánál egészen más szempontok játszanak szerepet, mint az, hogy közös jegybankunk van-e vagy önálló. Ez a kérdés bizonyára szóba sem került. Ami pedig a szerzői jog kérdését illeti, ez meg éppenséggel nem kerülhetett szóba azért, mert ez a kérdés ugyszólván ösidők óta rendezve van. 1866 december 11-én kötöttünk Franciaországgal államszerződést az írói és művészeti művek szerzői jogának kölcsönös védelméről, mely szerződés az 1871. III. t.-czikkben van beiktatva. E szerződés értelmében a külügyminisztérium iajstromot vezet a francia írói és művészeti művekről és a bevezetéseket időnkint hivatalosan közzé is teszi.

Éppen e hónap elején jelent meg a legutóbbi kimutatás, mely nagy mennyiségű francia művel közöl, amelyeknek szerzői joga a kellő törvényes védelemben részesül. Ha Franciaország irodalmi és művészeti termékeinek az eddigigé is nagyobb védelmet kíván, ez elől Magyarország bizonyára neti zárkóznék el. Ily kompenzációt tehát a francia kormány nem kívánhat. Szó volt ugyan kompenzáció

ról gazdasági téren, amint azt pár hét előtt már megírtam, amikor Caillaux francia pénzügyminiszter budapesti tartózkodása alkalmából szóba került a magyar koronajáradék párisi kotirozása. Ez a gazdasági kompenzáció a francia boroknak, nevezetesen a pezsgőknek vámkezelése. De a francia kormány, ha egyéb okai nem volnának a kotirozás ellen, ezt bizonyára elhalasztaná, mert jól tudja azt, hogy a tíz évre megkötött kereskedelmi szerződés bolygatása annál nagyobb nehézségekkel jár, mert itt nemcsak Magyarország, hanem Ausztria hozzájárulása is szükséges. Ez tehát legfeljebb ürügy lehet, amellyel a kotirozás kérdését el lehet halasztani. A valódi nehézséget egyedül csak az okozza, hogy a francia haute finance a készülőben levő nagy orosz kölcsön előtt nem akarja megengedni azt, hogy a magyar koronajáradék bevezetése az orosz emisszió sikerét zavarja. Egyébként formálisan még nem is kérte a magyar kormány a kotirozási engedélyt, sőt hivatalos tárgyalások se voltak most ebben a kérdésben, hanem csakis puhatolozások, amelyeknél kitűnt az, hogy a francia kormány „jó indulatot” tanúsít ugyan, de a mérvadó finánczörök ellenzik a jelenlegi kotirozást első sorban az orosz kölcsön miatt, másrészt meg azért is, mert most igen kevés kilátás van arra, hogy nagyobb mennyiségű magyar koronajáradékot lehessen a francia piacokon elhelyezni. Ezzel a magyar pénzügyminiszter is tisztában van és így nem is gondolhat most arra, hogy a koronajáradékot Párisban kotiroztassa, mert a rendkívül magas cote-illeték — 2% a névérték után — valamint a többi költség, éppenséggel nem fizetődnek ki. Ennek pedig azért van nagy jelentősége, mert ma nincs egyetlen egy piac sem, amely a magyar koronajáradék elhelyezésénél komolyan számba jöhetne. Franciaország mindaddig, amíg az orosz kölcsön elhelyezve nincs, nem lesz hajlandó magyar állampapírokat vásárolni.

Angliában sincs piac a magyar állampapíroknak és ezt most annál kevésbé lehetne ott szervezni, mert a befektetési piac jelenleg ott is rossz. A consolok árfolyama gyenge, a legutóbb kibocsátott ír kölcsön még mindig $\frac{1}{2}$ %-kal alacsonyabban áll, mint a kibocsátási árfolyam, míg a most aláírásra bocsátott dél-ausztráliai kölcsönből a garantáló bankok 70%-ot voltak kénytelenek átvenni. Németország az idén már vagy egy milliárdnyi saját kölcsönt vett fel és bár a 4%-os kölcsönöket is csak parin alul lehetett elhelyezni, mégis még nagy emissziókra készülnek. Ott ugyan nem vesznek most külföldi kölcsönöket. Az osztrák kormány a saját járadékjainak sem talál otthon piacot és a kora tavasz óta nem tudtak 150 milliónyi osztrák koronajáradékot elhelyezni, nem is szólva a Bécs városi kölcsönről. De ha volna is Ausztriában befektetési szükséglet, mint a hogy nincs, most akkor sem vásárolnának magyar állampapírokat, még pedig nemcsak a bankkérdés miatt, a mi Ausztriát tényleg érdekli. Ily körülmények között érthető, ha pénzügyi körökben felmerült az a terv, hogy a magyar kormány nagy pénzügyi szükségletének fedezésénél, legalább ideiglenesen térjen át a $\frac{1}{2}$ %-os típusra. Megalázó dolog nincs ebben, hiszen Németország is felvette állampapírjainak kamatlábát, hogy szükségletét fedezhesse. Azután konverzió útján ismét lehet a típust leszállítani, ha a viszonyok javulnak. Csak hogy a konverzió veszedelme ellen igyekszik magát biztosítani a tüke és csak oly esetben veszi a czimleteket, ha hosszabb időre biztosítják neki a magasabb kamatláb háborítatlan birtokát. Egyébként ez a magasabb kamatláb állampapíroknak a kibocsátása még csak most lesz a konszideráció tárgya a mérvadó tényezők körében.

A petroleum-kartel ügye. Azok után a válságos napok után, amelyek ez év elején napirenden voltak, a petroleum-piaczon sok szó esett a petroleum-kar-

telről is, amely azonban azóta — úgy látszik — holt pontra jutott. És az előjelek szerint egyhamar nem is fognak megállapodásra jutni ebben a kérdésben. A petroleumfinomítók aránylag sokkal kedvezőbb helyzetben vannak most, mint a nyersolaj-termelők, noha a nyersolajnak utóbbi nagy árhanatlását a finomítók nem élvezték, minthogy magasabb áron vannak kötések, amit előbb át kell venniük. Ez az egyik oka annak, hogy a finomított petroleum ára nem tart lépést a nyersolaj ármozgalmával. Ennél is nagyobb mértékben akadályozzák a finomított petroleum olcsóbbodását egyrészt technikai okok, másrészt meg az, hogy a kivitel élénkebb és finomított áruban aránylag csekélyek a készletek. A technikai okok pedig abból állanak, hogy a most feldolgozásra használt galicizai nyersolaj nagyobb mennyiségű mellékterményt tartalmaz, mint égő petroleumot, úgy, hogy az élénk feldolgozás sem okoz túltermelést a finomított petroleumban. Miután pedig a melléktermények jobb haszonnal értékesíthetők, a finomítókra nézve nem életkérdés már a kartel, aminek megkötése különben is rendkívüli nehézségekkel járna, úgy, hogy a tárgyalások fennakadtak. A télen amugy is nagyobb lévén a fogyasztás, a kartel-tárgyalások valószínűleg majd csak a tavasszal lesznek megint aktuálisak.

A szabadságidő rendezése a postatiszteknel. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter legújabb intézkedésével a postatiszteknel rendezte az alkalmazottak évi szabadságidejét. A miniszter rendelkezésben kimondja, hogy minden posta és távírdáalkalmazottnak naptári évenként bizonyos szolgálati idő után, amennyiben a szolgálati viszonyok nem gátolják, igénye van szabadságra. És pedig: tisztviselőknek és kezelőknek az első tíz szolgálati évig 14 napra, a 20-ik szolgálati évig 21 napra, a 25-ik szolgálati évig 28 napra, a 30-ik szolgálati évig 35 napra, a 30-ik szolgálati éven túl 42 napra. Altiszteknek és szolgálóknak 10 szolgálati évig 8 napra, 20 szolgálati évig 14 napra, 30 szolgálati évig 21 napra, a 30-ik szolgálati éven túl 28 napra; a gyakornokoknak 8 napra, értesítéssel ellátott díjnokoknak és segédtisztjelölteknek 14 napra, értesítéssel el nem látott díjnokoknak és növényeknek 6 napra, állandó napibéreseknak és munkásoknak, távírdákbeszítőknek 3 évi szolgálat után 8 napra. A hivatalvezetők, illetve közvetlen előjárók az alkalmazottnak, indokolt esetekben és ha azt a szolgálati viszonyok megengedik: szóbeli kérelem alapján, 3 napi szabadságidőt engedélyezhetnek. Az eként nyert szabadság azonban évenként 9 napot meg nem haladhat.

A vasérc vasuti szállítása. A tarifa-bizottság hétón délután öt órakor folytatta és befejezte a kereskedelmi minisztériumban tanácskozásait, amelyeket a pénteki ülésen megszakítottak. Az ülésen Sztéryni József kereskedelmi államtitkár elnököt. Az értekezlet tegnapi ülésén a vasérc vasuti szállítására fennálló tarifákkal foglalkozott. Hainal Vilmos osztálytanácsos, előadta, ismertette a kérdést és a kormányt az erre vonatkozó előterjesztését. Egyhangulag abban állapodtak meg, hogy helyeslik a vasérc vasuti szállítására fennálló tarifális kedvezmények megszüntetését, minthogy a vasérc kivitel előmozdítása nem áll az ország érdekében, hanem ellenkezőleg a magyar ipar érdeke az, hogy a vasérc az országban dolgoztassék fel. Végül kimondták, hogy az országos közlekedési tanácsnak is a bizottság ilyen értelemben fog javaslatot tenni.

Chrysanthemumok. Azok az utasok és kutatók, kik Japánban megfordultak, régen tudták, hogy a ma oly hatalmas jelentőségre emelkedett virág-gazdag keleti szigetországban a chrysanthemumok esodás nagyságban és megszámlálhatatlan változatokban tenyésznek. Az európai kertészek kb. három évtizede tanulmányozták tenyésztését és életmódját behatóan és a legpompásabb fajtákat több évi akklimatizáció és tenyésztési kísérletek után csakhamar a tökéletesség ugyanolyan magas fokára emelték itt is, mint a milyenent Japánban találhatunk. Angliából legott elterjedt a chrysanthemum-tenyésztés Franciaországba és Észak-Amerikába s a sok meglepő eredmény valóságos chrysanthemum kultuszt teremtett

a versenyző kertészek között. Hazánkban Mühle Árpád temesvári kertész volt az első chrysanthemum-tenyésztő, ki Angliában és Amerikában a legelső chrysanthemum-tenyésztőknél behatóan tanulmányozta tenyésztését a ma oly finnepelt téli virágnak és a magyarországi éghajlathoz való több évi hozzáalkalmazkodással elért végre ugyanolyan nagy-szerű eredményeket, mint a milyeneket az angol és amerikai tenyésztők elértek. Tapasztalatait a múlt évben megjelent „A Chrysanthemum Tenyésztése” című művében le is írta.

Az áruosztályozás revíziója. A magyar és osztrák vasutak évek óta dolgoznak a dijszabás I. rész áruosztályozásának revízióján. Ez a szakértők bevonásával folyó munkát legközelebb befejezést nyer. Már csak a kémiai termékekre vonatkozó áruosztályozás végleges meghatározása van hátra. E részre vonatkozó előkészítő tárgyalások is kezdetüket vették.

A mezőgazdasági kamarák ügye. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó bizottsága a nagygyűlést megelőzőleg október hó 10-én foglalkozik a mezőgazdasági érdekvédelem szervezéséről szóló törvényjavaslat tervezetével s a tervezetre beérkezett vidéki gazdasági szervezetek véleményeivel. Véleményadásra az O. M. G. E. nevében annak elnöke, gróf Dessewffy Aurél 57 szövetséges és 10 a szövetséghez nem tartozó vidéki gazdasági egyesületet kért fel, kik közül a mai napig 42 egyesület közölte az O. M. G. E.-tel véleményét s a felszólítottakon kívül véleményt küldött a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete és a Magyarországi Kisbirtokos-Szövetség is. Eszerint tehát a magyarországi számottevő gazdasági szervezetek kétharmad részének véleménye nyomán Mérey Lajos orsz. képvis. mint az ügy előadója, oly értelmű javaslattal fordul a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nagygyűléséhez, hogy az a közzétett javaslatban foglalt alapelveket helyesléssel tegye magáévá s azoknak az egész magyar gazdaságnak érdekében minél előbb törvényerőre való emelését mondja ki a legsürgősebb szükségletnek.

Vidéki városok kölcsönei. Vasárnapi számunkban foglalkoztunk a vidéki városok kölcsöneivel s megírtuk, hogy a szeptember 20-ra tervezett ankétet, amely hivatva lett volna a vidéki városok fölsegítése dolgával foglalkozni, bizonytalan időre elhalasztották. Ezt az ankétet — hír szerint — október 20-án meg is fogják tartani a pénzügyminisztériumban. A múlt héten újabban Miskolcz város kölcsönében történt megállapodás. Miskolcz város kölcsönének — mint vasárnapi számunkban jeleztük — 6 millió K-nak kellett volna lenni és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Magyar Jelzálog-Hitelbank és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egylet adtak is be ily ajánlatot. A kölcsön nagyobbik része a városi villamos vasut és villamos világítási telep megváltására szolgált volna, miután azonban a villamossági társaság $\frac{1}{4}$ millió K megváltási összeget kért, a városi kögyűlés ezt a megváltást eljuttatta és így csak $\frac{2}{3}$ millió K kölcsönt vesz fel Miskolcz város vízvezeték és csatornázás építésére. — Csanád vármegye utépítésre 300.000 és főszolgabírói lakás építésére 60.000 K-át óhajt felvenni. — Nagybánya iskola-építésre 100.000 K kölcsönt készül felvenni, míg Nyitra városa a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól kap 160.000 K kölcsönt 50 évi törlesztésre.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

70.000 koronát nyert: 23747.
50.000 koronát nyert: 17535.
10.000 koronát nyert: 32501.
5000 koronát nyert: 63726.
2000 koronát nyertek: 4745 6405 9143 14687
32488 40358 45420 59494 59866 71098 71110 72831
75547 80749 83289 88542 106682 121614.
1000 koronát nyeltek: 1866 1912 2600 2428 3192
5678 11728 12027 13189 16194 21411 22190 22097
23294 30514 36638 36609 39321 42039 42671 45865
46735 47277 48056 50892 53850 54029 56116 58726
71884 81916 82977 83642 84389 85030 89984 96843

SZEN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

99302 100473 1002495 104158 107312 108785 109436
 111519 113683 114919 115530 115557 119526 121893.
 500 koronát nyertek: 278 2937 4975 5716 7783
 115581 13308 14604 17678 18253 20515 24292 25307
 29180 32783 32592 33847 35498 36038 38807 39944
 41031 42650 51514 51621 55720 55795 56916 57109
 58927 58914 62524 66540 68747 68503 70169 70334
 72389 76089 77836 87406 88344 90157 91538 95287
 96997 100938 100176 101124 104154 106471 107003
 107110 107674 110576 110423 110327 114378 116648
 121519 123505 123402.

A többi kihúzott számok 200 koronát nyertek.

Uj pénzügyi igazgatóság felállítása. A nagyenyedi pénzügyi igazgatóság kerületében Havasgyógyon új pénzügyi szakasz állított fel, mely szakasz egy szemlésszel és hat fővizsgálóval megállapított létszám mellett folyó évi október elsején kezd meg működését. Az új szakasz a nagyenyedi pénzügyi biztos kerületébe osztatott be, amiből kifolyólag a vizaknai szakasz a nagyenyedi biztos kerületéből a gyulafehérvári biztos kerületébe helyeztetett át. Az új szakasz felállítása folytán a nagyenyedi pénzügyigazgatóság kerületében egy szemlésszel és egy fővizsgálóval szaporított a rendszeresített létszám. A szolnoki pénzügyigazgatóság kerületében Tiszaföldváron szintén új szakasz állított fel, mely szakasz a szolnoki biztos kerületbe történt beosztás mellett egy szemlésszel, egy fővizsgálóból és egy vigyázóból álló létszámmal ugyancsak folyó évi október hónap elsején kezd meg működését. A szakasz felállítása folytán a szolnoki pénzügyigazgatóság eddigi rendszeresített létszáma egy szemlésszel szaporítottott.

Mintaszüreték a vidéken. Az elpusztult régi szőlők legnagyobb részén a felújítás már csaknem befejeztnek mondható s emellett olyan területeken is, amelyek azelőtt más művelési ág alá tartoztak, nagy kiterjedésű új szőlők ültetettek. Ennek folytán hazánk bortermelése már legközelebb elérheti és nemcsak meg is haladja azt a bormennyiséget, amennyi a fillokszera fellépte előtti időben termett. Most tehát a másik nagy feladat áll előttünk: gondoskodnunk kell arról, hogy a fáradságos munkával és költséges befektetéssel létesített új szőlők jövedelmezősége biztosítható legyen. Ennek egyik módja a legjobb szüretelési eszközök és formák ismeretének terjesztése. Azért a miniszter az ország több vidékén ebben az évben mintaszüretet megtartását határozta el, és pedig Pozsonyban, Egerben, Tarczalton, Biharvidéken, Nagyenyeden, Ménesen és Kecskeméten az ott levő vinczellér iskolák szőlőtelepein; — továbbá a tordai állami szőlőtelepen, a szilgyomlyói földműves iskola szőlőjében, a zsámbéki állami szőlőtelepen, ezenkívül Sátoraljaújhegyen, Zala, Tolna, Komárom és Szatmár vármegyék területén, ahol a szüretelés helyét azonban még csak ezután fogják kijelölni. A miniszter az érdekelt gazdasági egyleteket meglehetősen hangsúlyosan hívja föl, hogy a mintaszüretet minél nagyobb látogatottsága érdekében a szükséges intézkedéseket tegyék meg. Felhívással fordul a miniszter érdekelt és a közeli községek előljáróhoz is, hogy a mintaszüretet határnapját eleve tudassák a lakossággal és hívják fel arra, hogy ezt a gyakorlati irányú tanítást a szőlős gazdák minél nagyobb számmal nézzék meg és okuljanak. A miniszter végül föl hívta a szőlészeti és borászati felügyelőket, hogy intézkedéseivel végrehajtásáról, nemkülönben a megtartott mintaszüretet közben szerzett tapasztalatokról azonnal jelentést tegyenek.

A hitőipari kongresszus megnyitása. A nemzetközi hitőipari kongresszus, melyre négyezer tag jelentkezett, hétfőn nyílt meg a Sorbonneban. Az emelvényen negyven állam képviselői foglaltak helyet, köztük a magyar bizottság elnöke, Ballai Lajos miniszteri tanácsos, valamint alelnökei, Küssler Henrik és Lázár Pál, továbbá a magyar kormány képviselőjében Náray Aladár szaktudósító, Rueau miniszter megnyitóját a nagyobb államok képviselői szölközték. Ballai Lajos miniszteri tanácsos üdvözölte a kongresszust. — A kongresszus Ballay miniszteri tanácsost díszelnökké választotta meg.

Hatáskörváltás az osztrák ipari jog védelmének körében. Ausztriában tudvalevőleg külön törvényt létesítettek a közmunkák számára „Ministerium für öffentliche Arbeiten” cím alatt. Ezen új ministerium alakítása folytán a belügyi, vallás- és közoktatásügyi, pénzügyi, kereskedelmi és vasutügyi ministeriumnak eddigi hatásköre az új ministerium javára korlátozást szenved és a kereskedelmi részszortból a szabadalom, a védjegyek és a mintavétel ügye, a közmunkaministerium hatáskörébe utaltatik át. A Patentgerichtshof hivatalos helyiségeit már át is helyezték az új ministerium épületébe.

Szesztermelés és szesziforgalom. A magyar korona országainak az év augusztus havában, valamint az 1907. szeptember 1-től bezárólag az év augusztus

végéig terjedő időszakban való szesztermeléséről a Bud. Tud. a következő végleges kimutatást közli:

Termelési adó alá eső szeszfőzők termelésre bejelentettek: augusztusban 7757 hl.-t, a múlt év ugyane havában elért eredményhez képest 5670 hl.-rel többet; a fentemlített időszakban 45.704 hl.-t (+2857 hl.). Fogyasztási adó: Termeltek a szeszfőzőkben: augusztusban 38.526 (-7507) hl.-t, az említett időszakban 1.145.464 (+63.755) hl.-t. Bevételeztek fogyasztási adóval terhelten szabadraktárakba nyilvánított szeszfinomítóknak és szabadraktárakban: augusztusban 20.518 hl. kontingenst, 10.236 hl. exkontingenst, összesen 30.754 hl.-t, az említett időszakban 579.560 hl. kontingenst, 109.057 hl. exkontingenst, összesen 698.617 hl.-t. Elszállítottak a fentemlített vállalatokból: 1. a fogyasztási adó lefizetése mellett augusztusban 54.295 (-3411) hl. kontingenst, 31.062 (+10.617) hl. exkontingenst, összesen 85.357 (+7196) hl.-t, az említett időszakban 791.587 (-75.080) hl. kontingenst, 153.678 (+100.614) hl. exkontingenst, összesen 945.265 (+25.534) hl.-t; 2. a fogyasztási adóval terhelten: a) a magyar korona országainak levő vállalatok részére augusztusban 20.387 (+1361) hl. kontingenst, 12.832 (-1064) hl. exkontingenst, összesen 33.219 (+297) hl.-t, az említett időszakban 537.047 (-18.094) hl. kontingenst, 111.117 (+31.739) hl. exkontingenst, összesen 648.164 (+13.645) hl.-t; b) a vámvonalon át való kivitelre: augusztusban 1229 (+443) hl. exkontingenst, az említett időszakban nulla (-5) hl. kontingenst, 10.859 (-1522) hl. exkontingenst, összesen 10.859 (-1527) hl.-t; c) másnemű adómentes felhasználásra: augusztusban 3033 (-472) hl. kontingenst, 11.416 (+1005) hl. exkontingenst, összesen 14.449 (+533) hl.-t, az említett időszakban 38.801 (-4324) hl. kontingenst, 128.248 (-3874) hl. exkontingenst, összesen 167.049 (-8198) hl.-t. Kezdetleges szesz készlet az 1907—8-iki termelési időszak kezdetén, 1907. szeptember 1-én 52.543 hl. 51 l. a kisebb adótétel mellett, 57.300 hl. 25 l. a nagyobb adótétel mellett.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, melyen az előterjesztések során Gelléri Mór igazgató bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter az Iparegyesületet meghívta a vasárnapi munkaszünet és a vasúti üzletszabályzat reformja tárgyában tartandó ankétre, valamint a közlekedésügyi tanács október 19. ülésére. A vasárnapi munkaszünet kérdésénél hosszabb eszmecsere volt, melynek során lovag Falk Zsigmond, Hüttl Tivadar, Czettel Gyula és mások kifejtették, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvény voltaképpen felesleges, mert a javasolt könnyítések az 1891. évi XIII. törvényzikk alapján rendelkezési uton életbe léptethetők. A vasúti üzletszabályzat reformja tárgyában a végrehajtó-bizottság úgy határozott, hogy az igazgatóság véleményes javaslatot terjeszt a gyáripari szakszövület elé és óhajtat memorandum formájában közli a kereskedelmi miniszterrel. Hogy a vasárnapi munkaszünet kérdéséről az Iparegyesület plénuma is minél nagyobb mértékben tudomást szerezzon, a kérdést az elnökség délután az ipartörvény revíziója tárgyában összehívott ülés elé is terjesztette. Az ülés Spolarits György javaslata alapján óhajtatja, hogy az üzem fenntartásához szükséges tisztítási és javítási munka vasárnap is végezhető legyen. Elfogadta az értekezlet Théky Endre alelnök javaslatát, hogy az iparos és vállalkozó saját üzletében segédek nélkül vasárnap is dolgozhasson. Könyves Kálmán és Mai Manó hozzászólása után elhatározta az értekezlet, hogy az egyes speciális üzemekben vasárnap alkalmazott segédek pótlólagos munkaszünete tárgyában javaslatot terjeszt a kereskedelmi miniszter elé. A vasárnapi munkaszünet kérdésének letárgyalása után az ülés az ipartörvénynek az építőiparra vonatkozó részét tárgyalta le. Az ipartörvény revíziója tárgyában az Iparegyesület legközelebbi ülését jövő szerdán esti fél hét órákor tartja.

Vidéki iparintézmények. A technológiai iparmuzeum igazgatósága most fokozott mértékben folytatja azt a munkát, amelynek eredménye már a múlt esztendőben kezdetét kapott: a vidéki iparosok oktatására szervezett tanfolyamokat. A jelen tanév elején egyszerre több vidéki városban is nyílnak meg általános irányú, valamint egyes speciális iparágakban szakirányú tanfolyamok. A legközelebbi időben a következő vidéki városokban nyílnak meg a tanfolyamok: Baja, Nagyszombat, Eger, Nagyvárad, Sopron, Rimaszombat, Székesfehérvár, Szolnok, Décs, Fiume. Minden városban olyan nagy a tanfolyamra jelentkező iparosok száma, hogy a tanfolyamokat meg fogják ismétetni.

Kiállítási ügyek. Olaszország ipari és kereskedelmi központjában, Milanóban „Állandó Iparkiállítás” cím alatt (Esposizione Industriale Permanente) nagyarányú külkereskedelmi hivatál alakult, amely elsősorban az olasz export érdekeit van hivatva szolgálni. Az új intézet annál érdekesebb, mert teljesen magánvállalkozás formájában jött létre és az állam csak utólag biztosította támogatását. Az új intézetnek legfőbb és legfontosabb része az állandó iparkiállítás. Erről vette nevét is. Ez a kiállítás hivatva van az olasz ipar jelenlegi állását feltüntetni, hogy a Milanóban megforduló külföldi kereskedők ott az egyes szakmák kiválóbb czégeit rögtön megismerhessék. A kiállított minták alapján a hivatal rögtön rendeléseket vesz fel és azokat az illető czégekhez juttatja. — Kiállítás rendezésére készül Svájc is Bernben, a lötschbergi alagút befejezése alkalmából. A kiállítás a zürichi és genfi országos kiállítások mintájára fog készülni, csak a csoportok beosztása eltérő. A bizottság most egy állami szubvenció iránti kérelemmel fog a szövetség-tanács elé járulni, mely az ipari és kereskedelmi főosztály javaslatára annak idején üzenettel fog a szövetségi gyűlés elé lépni a szükséges hitel engedélyezése czéljából. — Ami a kiállítás területét illeti, addigél megállapodás nem jött létre. — Tudvalevőleg 1910-ben Braziliában, Buenos-Ayresben jubileumi kiállítás lesz. Ezzel kapcsolatban, természetesen kongresszust fognak tartani. Egy ilyen kongresszus rendezősége, nevezetesen a vasutügyi kongresszus, azt az eszmét vetette fel, hogy a kongresszussal kapcsolatban egy nemzetközi vasutügyi kiállítás rendeztessék. A kiállításon a vasutépítéssel kapcsolatos összes iparágak képviselve lennének. A kiállítás eszméjét felvető bizottság már meg is kezdte a szükséges előmunkálatokat.

Ipari tanfolyamok. A technológiai iparmuzeumban folytatják most azokat a tanfolyamokat, melyeket az elmúlt iskolai évben befejezni nem tudtak. Ezek az iparostanfolyamok azonban még ebben az évben okvetlenül befejezést nyerne, amennyiben most több új tanfolyamot veti tervbe az igazgatóság és ezeket lehetőleg parallel akarják folytatni. A folytatásos tanfolyamok között legelőbb a befejezetlen szappanipari tanfolyamot zárják be, amely október hó végén fog befejeződni. A szabóipari tanfolyamok novemberben végződnek és az ujan kezdődő tanfolyamokra december havában lesznek a jelentkezések.

Nagy kávérakomány. Szeptember hó folyamán igen élénk volt a brazíliai kávépiac, mert a brazíliai kormány október 1-től lépteti életbe a kávéra hárto magas kiviteli vámot és a hajóvállalatok hajóikkal sűrűn keresetk fel a brazíliai kikötőket, hogy onnan még kiviteli vám alá nem eső kávérakományokat hajózzanak el. A legnagyobb rakományval terhelten az Adria Báró Fehérvári nevű gőzöse indult el október 4-én Rio de Janairóból hazatérő útjára. A hajó 95 ezer zsák kávéhoz a trieszti és fiumei piac számára.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
 Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
 Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fényfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénsavas fürdők.
 Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
 — Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospectus.

Ideggyengeségi állapotok
 Almatlanság.
 Hűdés (Paralysis).
 dagfájdalmak, idegzsabák (Neuralgiák, Ischias).
 Gerincvelősorvadás (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Véredényelmeszesedés.
 Kősvény és csusz (Rheuma, huygsavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
 Székrekedés.
 Anyagcserebetegségek. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
 Bőrbajok, Bőrvizketeg
 Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
 Aranyeres csomók.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 6.

A gabonatőzsde mai lefolyásáról közgazdasági rovatunk bevezető helyén emlékezünk meg.

A készáru piaczon elikt:

Buza Tiszavidéki: 500 mm. 81 kg. 24.70 korona, 500 mm. 80.5 kg. 24.70 korona, 700 mm. 80 kg. 24.50 korona, 100 mm. 80 kg. 24.35 korona, 200 mm. 80 kg. 24.35 korona, 100 mm. 80 kg. 24.30 korona, 250 mm. 80 kg. 24.15 korona, 400 mm. 80 kg. 24.55 korona, 1200 mm. 80 kg. 24.25 korona, felső, 500 mm. 80 kg. 24.45 korona, 100 mm. 80 kg. 24.50 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.20 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24.20 korona, 100 mm. 79 kg. 24.20 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.25 korona, 100 mm. 79 kg. 24.30 korona, 100 mm. 79 kg. 24.30 korona, 200 mm. 79 kg. 24.25 korona, 100 mm. 78.5 kg. 24 korona, 200 mm. 78.5 kg. 24.15 korona, 100 mm. 78 kg. 22.60 korona, üszkös, 100 mm. 78 kg. 23.80 korona, 100 mm. 73 kg. 20 korona, üszkös.

Felsőmagyarországi: 1480 mm. 79 kg. 24 korona, 200 mm. 78 kg. 23.440 korona.

Fehérmegyei: 150 mm. 76 kg. 23.60 korona.

Bánsági: 1170 mm. 78 kg. 22.90 korona, üszkös.

Pestvidéki: 400 mm. 79.5 kg. 24.20 korona, 700 mm. 79.5 kg. 24.20 korona, 500 mm. 79 kg. 24. korona, 100 mm. 78 kg. 23.80 korona, 200 mm. 78 kg. 23.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.50 korona, 100 mm. 77 kg. 23.50 korona, 100 mm. 76 kg. 23.50 korona, 100 mm. 76 kg. 23.50 korona.

Erdélyi: 800 mm. 78 kg. 23.80 korona.

Szerémségi: 1760 mm. 75.5 kg. 22.80 korona.

Törökbecsei: 2500 mm. 79.8 kg. 24.55 korona, novemberi szállításra.

Rozs: 500 mm. 19.20 korona, 300 mm. 19.15 korona, 100 mm. 19.15 korona, 500 mm. 19.20 korona, 100 mm. 19.15 korona, 200 mm. 19. korona, 100 mm. 19.10 korona, 200 mm. 19.10 korona, 200 mm. 19.10 korona, mind készpénzfizetés mellett paritásra.

Árpa: 100 mm. 15.60 korona, 100 mm. 15.70 korona, mind készpénzfizetés mellett paritásra.

Zab: 100 mm. 16.60 korona, 100 mm. 16.20 korona, 100 mm. 16.80 korona, 100 mm. 16.30 korona.

Tengeri: 1000 mm. 17.30 korona, 300 mm. 17.40 korona, mind közraktárból.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns for Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bácskai, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Köles. Columns include quantity (kg), price per unit, and price per 100 kg.

A határidőpiacpon köttetett:

Délfelől:

Előfordult kötések (50 kg.-knt): Buza 1908. októberre 11.82, 11.84, 11.79. Buza 1909. áprilisra 12.02, 12.04, 12.9. Rozs 1908. októberre 9.66, 9.67, 9.63. Zab 1908. októberre 8.13, 8.14, 8.10. Tengeri 1909 májusra 7.46, 7.50, 7.46.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns for year and commodity (Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) and their prices.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 3-tól október 5-ig.

Table with columns for Erkezett and Elszállított, listing Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai helyzetéről közgazdasági rovatunk bevezető helyén számolunk be. Az üzlet lefolyása ez volt:

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 630.—636.25. Magyar hitelrészvény 732.50—739.25. Osztrák-magyar államvasut 686.—689.50. Déli vasut 121.—129.75. Rimamurányi vasmű 553.25—557.—. Magyar leszámítolóbank 476.—479.—. Jelzálogbank 427.—430.—. Közúti vaspálya 550.—551.—. Városi villamos vasut 262.—262.50. Magyar koronajáradék 91.80—92.05. Hazai bank 279.—280.—. Pesti magyar kereskedelmi bank 3385.—. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 583—585.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 638.75—635.75. Magyar hitelrészvény 7367.5—738.75. Osztrák-magyar államvasut 638—690—Déli vasut 120.25—121.50. Rimamurányi vasmű 555.—Magyar leszámítoló bank 479.—479.50. Jelzálogbank 429.50—431.—Közúti vaspálya 549.50—550.—Magyar koronajáradék 91.80—92.05. Hazai bank 280.—280.50. Hazai sorsjegy 100.90. Kereskedelmi részv.-társ. 566.50—569.—Drasche-féle téglagyár 445.—450—Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 586.—588.—Magyar villamos r.-t. 290.—Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 226.—.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde irányzata eleinte szilárd, később azonban olcsóbb bécsi jegyzésekre elyengült s az értékek árfolyamai mérsékelt üzlet mellett 1—2 koronával hanyatlottak. Köttetett: Osztrák hitel 634.50. Magyar hitel 737.75. Jelzálogbank 430.—. Államvasut 688.25. Leszámitoló 479.25. Várssi vill. 262.50. Közúti 549.25.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 6. (Tudósítónk jelentése.) Ma a külpolitikai helyzet is hatással volt a terménytőzsdére s ennek tulajdonítható, hogy zab 15 fillérrel drágult. Ha buza is emelkedett 5 fillérrel, az egyetértően történt a budapesti piacczal, ahol ez a cikkek 5 fillérrel javult árban, míg rozs és tengeri a múlt heti záróárakon maradt, de ennek ellenére a forgalom a két cikkekben nagyon csöndes volt, mint általában a konzum téltelensége miatt alig volt képes említésre érdemes üzlet kifejlődni. Árpában szintén kevés kötés történt, mert az a néhány vásárló, aki piaczon volt, olcsóbban szeretett volna vásárolni, ellenben az eladók a teljes árhoz ragaszkodtak. Buza drágulásával kapcsolatosan buzasziszt árát is emelték 10 fillérrel. Ami a külföldi piacokat illeti, nem adtak egyseges direktívát, mert míg az északamerikai tőzsdék magasabb árjegyzéseket jelentettek, ami egyébként csak a szombati gyöngülést hozta be, addig a londoni piac lanyha volt, Páris pedig nyugodt irányzatot követett.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.40—12.80 korona, marosi 12.20—12.60 kor., bánáti 12.20—12.60 korona, töffelvidéki 11.80—12.20 korona, mosoni 11.90—12.20 korona, új déli vasuti 11.90—12.20, marchfeldi 11.60—12.05 korona.

Uj-rozs: töffelvidéki 9.85—10.05 korona, csepeli 9.80—10.—kor., pestmegyei 9.95—10.10, déli vasuti 9.80—10.05 korona, különféle magyar 9.80—10.05 kor., osztrák 9.90—10.10 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., töffelvidéki 7.90—10.—kor., csepeli 7.80—8.70

győri —.— kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor. tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarország 7.40—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.—korona.

Magyar tengeri: régi 8.90—9.10, új —.—korona, cínquantin 9.90—10.10, új —.—korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.40—9.—kor., közepes —.—kor., elsőrendű —.—kor., válogatott 8.90—9.30 korona, cseh-morvaország és alsóausztriai —.—korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Az üzlet lefolyásáról közgazdasági rovatunk élén számolunk be.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 635.50. Magyar hitel. 738.—Länderbank 434.—, Államvasut 688.—. Elbvölgyi vasut —.—, Déli vasut 121.50.—. Alpesi bányatársulat 662.—. Rimamurányi 554.50. Májusi járadék 95.40. Magyar koronajár. —.—. Orosz érték —.—, Török sorsjegy 176.50, Német márka 117.45.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 634.25, Magyar hitel 736.50. Länderbank 434.—, Unio-bank —.—, Államvasut 687.75, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 121.50, Gözhajó —.—, Alpesi bányarészvény 661.50, Májusi járadék —.—, Magyar koronajáradék —.—, Török sorsjegy 177.—, Német márka 117.45, Elbvölgyi vasut —.—, Rimamurányi 555.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, október 6. (Osztrák értékek zárulata. 42 százalékos papír-járadék 95.70, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.65, 1860-as sorsjegy 154.85, Osztrák hitelsorsjegy 472.50, Angol osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 514.—, Osztrák-magyar bank 1743.—, Déli vasut 12.175 Dunagözhajózási társ. 990.—, Dohány rész. 380.—, Cs. k. arany (vert) 11.28 Német bank. 117.41 Osztr. Lloyd 425.—, 4.2 száz. ezüst. jár 95.60—98.65. Osztr. koronajáradék 95.95, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 634.25, Union-Bank 546.—, Osztrák Länderbank 436.50, Osztrák-magyar államvasut 687.25, Elbvölgyi vasut 446.—, Alpesi részvény 662.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.42, Lipótkohó 425.—, Töröksorsjegy 178.25. Ingadozó.

Bécs, október 5. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 109.75, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 143.25, Magyar hitelbank részvény 738.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —.—, Rimamurányi 555.—, Magyar cukoripar 1780.—, Adria hajózási részvénytársaság 395.—, Magyar koronajáradék 91.85, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzálogbank 429.—, Magyar keresk. bank 34.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Az üzlet lefolyásáról közgazdasági rovatunk élén számolunk be.

Berlin, okt. 6. (Az Egyetértés eredeti távirata.) Zártaikor jegyezték: 42 százalékos papírráradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.10, osztrák hitelrészvény 199.15, Déli vasut 22.90, orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.70. Disconto Commandit 17760.—, Dinamitruszi 157.60 Harpeni 203.20, Unifikált török járadék 88.25, 4.2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.20, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut 147.20, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —.—, Alt. villamosság Edison 223.—, Gelsenkircheni 192.—, Laurakohó 208.50. Renyhe.

Frankfurt, (Zariat.) október 6. 42 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.—, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 199.—, Osztrák-magyar államvasut 147.20, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 203.77, Bécsi Bankverein 140.—, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.90, 42 százalékos ezüstjádék 98.70, Osztrák koronajádék 95.80, Magyar koronajádék 91.60, Osztrák-magyar bank 125.30, Déli vasut részvény 22.80. Elbvölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 850.33, Párisi váltóár 812.25, Union bankrészvény —.—, Alpesi bányarészvény —.—, Engedő.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle. Használatát valódi áldás gyomorbajcsoknak és azok megelőzésére ajánljuk.

Igmándi keserűvíz. Az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

Hamburg, (Zárlat) október 6. 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.10, 1860. sorsjegy ...

London, október 6. Angol consol 84 3/4.

Páris, okt. 6. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 95.10, Osztr. aranyjárdék ...

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1908. október 6-án.

A piac teljesen változatlan árak mellett csendes mederben mozgott s így különös jelentésünk nincsen.

Mai árak:

Husnemlék: Helybeli marhahus hátulja 120-140 K, eleje 96-112 K, vidéki borju, borbén hosszan mérve ...

Vaa: Öz 1.80-2.- K, szarvas .70- .90 K, dámvad .80 1.- K, vaddisznó .80 1.- K, kg.-ként egészben, nyul nagy 3. -3.20 K, nyul sült 1.80 2.04 K, tojoly .80 1.- K, léczán 3.- 3.40 K, szalonka ...

Baromfijeltek: Élő rántani való csirke 1.50-2.20 K, sütni való 3.-3.40 K, kacsza sovány 2.60-3.20 K, kacsza hizott 5.-8.- K, liba fiatal ...

Tejtermékek: I.eavai (centritugált) I. 1.80 2.- K, II. 1.40 1.60 K, főzővái (kőpilli) 1.40-1.50 K, tehénturó 18-20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturó ...

Zöldségek: Burgonya (vagonáru) sárga 6.40 7.20 K, rózsá ujj 5.-6.- K, tehér 4.40-4.60 K, kifli 12.-14.- K, sárgarépa 8.-12.- K, petrezselyem 8.-12.- K, vöröshagyma makói 15.-15. K, közönséges hazai 13.-14. K, fokhagyma 30.-36. K, káposzta 3.-6.- K, 100 kg.-ként. Burgonya, új ...

Gyümölcsök: Szőlő .14-.40 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, jonathán, Törökbalint, batul stb.) 18-24 K, másodrendű 12-18 K, harmadrendű apró áru ...

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPENZÉRT félárban: ruházkodhatik minden ember finoman és elegánsan ...

K. Körte elsőrendű .18 70.- K, másodrendű 14 18 K, dió I. 36 40 K, II. 30 36 K. Vegyesárak: Méz -70.-94.- K, gyömlöcsiz ...

Tojás: bácskai 86-88 K, erdélyi apróbb áru 84-86 K.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, október 6. Felhajtott: 324 drb élő borju (közte 18 rugott), - drb leölt borju, - drb növendékmarha, - drb élő bárány, - drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 90-100 fillér, kivételesen -104 fillér; középminőségű élő borjúkért 78-88 fillér; leölt borjúkért ...

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, október 6. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2388 darab magyar, 267 drb galicziai, - drb bukovinai, 1280 darab németországi.

Arjegyzések kilogrammonként élőszuliban: Magyar hizódkör I-ső minőségű 72 82 fillér, kivételesen -86 fillér, II. minőségű 66-70 fillér, III. min. 50-64 fillér, kivét. - fillér, galicziai hizódkör I-ső minőségű 95 - fillér, II. minőségű 80-84 fillér, III. minőségű 62-72 német hizódkör I. min. 94-110 fillér, kivételesen - fillér, II. min. 77-82 fillér, III. minőségű 68 - fillér, legelő ökör 48-72 fillér, parasztkör 50-62 fill., bika 46-68 korona, kivétel. - korona, tehén 48-72 korona, bivály 30-44 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, október 6. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 17,013 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 6825 fiatal és 9102 hizott sertés.

Arak: elsőrendű 107-109 fillér, kivételesen 110 - fillér; közepnehéz 104-106; idős 96-114 fill.; könnyű 93-101 fillér; fiatal sertés 85-118 fillér, kivételesen 120 fillér kilogrammonként élő szuliban, levonás nélkül.

Juhvásár.

Budapest, október 6. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 3572 darab juhot. Arjegyzések: elsőrendű ürű 46-48 fillér kg.-ként, vagy 36-40 korona páronként, középminőségű ürű 40-44 fill., kgként vagy 30-35 korona páronként, anyajuhok 36-42 fillé kgként, vagy 24-30 korona páronként, raczkajuhok - fillérig, vagy 17-26 korona páronként, kiverési juhok - fillérig, vagy 10-21 korona páronként, kosok 34-36 fillér, vagy 24-32 kor. páonként. Az irányzat lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, október 6-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Középként (páronként 300-400 kilogrammig terjedő szuliban) - fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül szuliban) 123-124 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő szuliban) 124-125 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 125-127 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül szuliban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm szuliban) - fillérig.

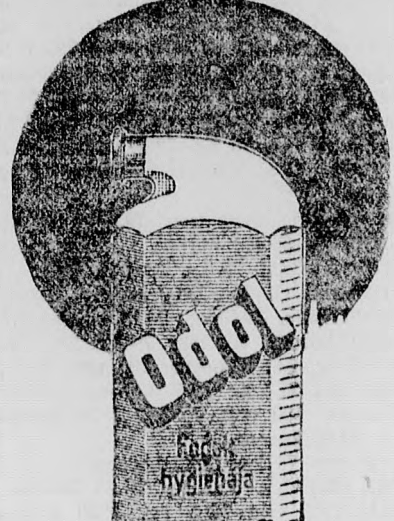
Sertésüzlet 1908. évi október 4. napján volt készlet 35084 drb., 1908. október hó 4-én felhajtott - darab, 1908. október 5-én elszállított 464 darab, 1908 október 6. napjára maradt készletben 34620 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 6. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 324 darab sertés, - darab sült, - darab malacz. Póttelhajtás - drb sertés, - drb sült malacz. Mai napi felhajtás 1737 darab sertés. 33 darab sült, 2 darab malacz. Össze-

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu mintá gyapjuszövetekből mérték szerint készítek: finom öltönyt. - - - - - 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26 -

sen 2061 darab sertés, 33 darab sült, 2 darab malacz. Eladott 1332 darab sertés, 18 darab sült, - darab malacz. Eladatlantul visszamarad 229 drb sertés, 15 darab sült, 2 drb malacz. Mai árak: Zsirterés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 98-103 fillér, ételsulylevonással - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig, 94-98 fillér, ételsulylevonással - fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 98 -102 fillérig, ételsulylevonással 120-130 fillérig fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 122-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 120-130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül - fill.-ig, könnyű 140-300 kg.-ig - fillérig, ételsulylevonással - fillér. Belföldi sült 114-120 fillérig, horvát sült - fillérig. Malacz - fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az árak 4-6 fillérrel hanyatlottak.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az idő változékony jellegű volt, többnyire élénk, helyenkint viharos szél keletkezett és az északi határmegyékben, meg szórványosan a keleti részeken kevés csapadék is fordult elő. A hőmérséklet nem változott lényegesen; a maximum: Észéken 30 C° és a minimum: Tátrafüreden, meg Arvaváralján 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára: Erős éjszeli lehülés és legfeljebb keleten némi csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max, min.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Magyar Poláit vagy Tölkabát - - - - - 21-26 frt Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 6. az emeleti ter. m. kben. Múzeum-körút és Kosuth Lajos utca sarkánál

Kivona

Kinevezés Zsigmond Gy. és Hidasi János tésztelen minijügymiszter jegygyakornok Lacossil Ernő kassai törvényhur bajai segédtelekörlyén, telekkör Krenián József Kora Gy. németbogsáni ket, jelenlegi Oczella József rásbírószághoz bírósági díjnos hajtóvá, Lehnos budapesti fegyörökét örökké; a bizott minisz Eder Odón n Szabó Balázs bőszőrményi, bori, Cserr J. vigyei, Sárkái Sándor kunsza Felsmann Alfr. kai, Száva Dá Wangor Feren Dombrován J györgyi, Durm kunhalasi, Ornnádi, Sárkány Szűcs Sándor zai, Fried Ig szerbnagyszen Tihámér sásdi bor szerbnagy

Buza

- tiszavidéki " " fehérmogyói " " pestvidéki " " bősági " " bacska " " " " " "

Egyéb

- Rozs elsőre " " közép " " takar " " Zab elsőre " " közép " " Tengeri magya " " Repeze kapos

Burgon

- Dunántúli " " Felsőmagyarorszi " " Nyírségi " " Erdélyi " " Bácsági " " Pestii " " " " " "

Különféle termények

- disznósztr " " szalonna " " " " " " szilva készáru " " " " " " szilviz készáru " " " " " " borermag " " " " " "

8 ÚJ SZÓ...

"ALTVATER"

GESSELER

BUDAPEST.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 6. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Zsigmond Gyula, Mayerffy István, Szirmai Márkus és Hidas János díjnokokat ideiglenes minőségű fizetetlen miniszteri számgyakorokká; az igazságügyminiszter Voght Albin pestvidéki törvényszéki jeggyakornokot a csáktornyai járásbíróvá; és Lacossil Ernő kassai törvényszéki jeggyakornokot a kassai törvényszékhez fejezők. Nozdovicsky Arthur bajai és Majtényi Gyula halmi járásbírói segédtelevényvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, televényvezetőkké, Vitályos Lajos segesvári, Krenián József oravicabányai, Tamás György zentai, Kora György szinerváraljai és Chapó Dénes németbóssányi járásbírói segédtelevényvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, irodatiszteké, Czella József igazolványos altisztet a miskolczi járásbíróvá; irnokká, Faragó József világosi járásbírói díjnokot a bonyhádi járásbíróvá; végrehajtóvá, Lehr Imre, Szatmáry József és Magyar János budapesti országos gyűjtőfőházi munkavezető fejezőket ugyanezen intézetbe valóságos fejezőkké; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Pillya György temeskubini, Éder Odón nagytopolcsányi, Bittó Géza kolozsvári, Szabó Balázs marosludasi, Tömöri András hajduböszörményi, Haim Adolf vágyhelyi, Kis Gyula zombori, Cserr József tapolezai, Steinbühl Kálmán privigyei, Sárkány Dániel szatmárnémeti, Gyurkovits Sándor kunszentmiklósi, Knobloch Géza törökbesői, Felsmann Alfréd szegedi, Lovrekovics Károly palánkai, Száva Dávid brassói, Wéger János csikszeredei, Wangor Ferenc esztergomi, Geréb Armin kaposvári, Dombrován János facseti, Beke Árpád sepsiszentgyörgyi, Durny Milán nagybittsei, Balogh László kiskunhalasi, Ornstein Béla nagyváradai, Barta Géza tasnádi, Sárkány Gábor temesvári, Perger Dénes tenkei, Szűcs Sándor homonnai, Barys Ferenc törökkanizsai, Fried Ignác békéscsabai, Szkotniczky József szerbnagyzsentsmiklósi, Berg Artur késmárki, Farkas Tihamér sásdi, Babay Géza szekszárdi, Téglás Gábor szerbnagyzsentsmiklósi, Emanuel Hugó hódásági,

Peltsárszky Rezső beszercezei, Frech Ferenc kuljai, Kaposy Gyula szentendrei, Kiss Lajos németbóssányi, Szondi Mátás bonyhádi, Kolbusz Márton zombolyai, Miksa János nagykarolyi, Nagy Antal nyárádszeredai, Szommer Géza zentai, Bukovetz Ferenc dettai, Vangyel Uzád kaposvári, Halasi Miklós kunszentmiklósi, Horváth Antal csáktornyai, Kvasz János békéscsabai, Stefn Péter pécsi, Kürti Sándor beszercebányai, Zalaváry József nagykanizsai, Szós Gyula gyulafehérvári, Ruprecht Sándor szatmárnémeti, Quittner Armin balassagyarmati, Sebesi Izidor brassói, Zsigmond Imre sepsiszentgyörgyi, Ribárik János pozsonyi, Kassay F. Árpád tordai, Molnár János dieszentmártoni, Kubinyi György miskolczi, Gaidos Károly szabadkai, Sebestyén Tivadar váli, Aczél Izidor kiskvárdai, Koós Lajos és Tóth Béla szerbnagyzsentsmiklósi, Matós Barabás temerkási, Karabás Tamás kaposvári, Hajlamz Boldizsár nagykikindai, Nagy János sárbogárdi, Osztos György ráczkevei, Asztalos Árpád kiskvárdai, Seyfried Viktor lugosi, Baicz Ferenc somorjai, Szerb Gergely jászberényi, Tóth Lajos szentesi, Gombkötő László orosházi, Pap Tódor nagytopolcsányi, Papanek Sándor pozsonyi, Kemény József győri, Sölyom Miklós szabadkai, Dragicevics Lázár pancsovai, Brecher Samu nagytopolcsányi, Vargacs István dunavecsei, Krajcsóvics Gyula nyitrai, Vályi Bertalan szarvasi, Ámon Ferenc tatabi, Rignáth Mihály kolozsvári, Széplaki János munkácsi, Antalczey Izidor királyhelmezi, Szántó Aladár balassagyarmati, Fränk Ignác gyöngyösi, Lázár Jenő szombathelyi, Schiller Henrik mocsai, Szász Odón nyárádszeredai, Kundrád Endre miskolczi, Oláh József nagykarolyi, Habel János szegedi, Balaiti Mihály hajdusoboszlói, Gál Armin tatabi, Tepliczky József nyiregyházi, Enderla József temeskubini, Mazingher László székelyudvarhelyi, Bada Andor körmöcbányai, Tóth Vilmos csikszeredei, Walther Kolos temesvári, Soós Károly belényesi, Máté Sándor mátészalkai, Szabó Lajos abaujszántói, Berthelendi Ferenc bánffyuhunyadi, Pápay József magyaróvári és Kralovits Imre székesfehérvári adótszektet, jelenlegi állomásváltozóvaló meghagyásuk mellett, adóhivatali segédkekké; Székely Gusztáv soproni adóhivatali gyakornokot a győri, Néppész Árpád szécsényi adóhivatali gyakornokot a balassagyarmati, Klímó József pécsi adóhivatali gyakornokot a bajai, Daczó Ernő hátszegi adóhivatali gyakornokot a marosillyei, Hlavay József beszercebányai adóhivatali gyakornokot a jászberényi, Toldi Dezső felsővissói adóhivatali gyakornokot a felsővissói, Zsámbokréthy István puhói adóhivatali gyakornokot a trencséni, Balogh Imre szolnoki adóhivatali gyakornokot a mezőtúri, Sztavenyik Károly nyitrai adóhivatali gyakornokot a galgóczi, Budinszky Lajos aranyosmártói adóhivatali gyakornokot a losonczi, Kiss Antal törökkanizsai adóhivatali gyakornokot a

hódásági, Susnika Péter orsovai adóhivatali gyakornokot az orsovai, Nagy László marosvásárhelyi adóhivatali gyakornokot a fogarasi, Török Tibor szatmárnémeti adóhivatali gyakornokot a szatmárnémeti, Pórpáczy Ferenc alsókubini adóhivatali gyakornokot a turdosini, Günther Mátás nagybecskereki adóhivatali gyakornokot a muraszombati, Mandl Jakab buziási adóhivatali gyakornokot a csikszeredei, Rónai László nagykovácsi adóhivatali gyakornokot a kiskőrösi, Hajdu Károly nagykaposi adóhivatali gyakornokot az ungvári, Eszöl Mihály beszercezei adóhivatali gyakornokot a beszercezei, Csányi Károly zalaezerségi adóhivatali gyakornokot a letenyei, Rohács Gyula nagyrócezei adóhivatali gyakornokot a nagyszőlősi, Korbász Vendel rózsaságyi adóhivatali gyakornokot a turdosini, Borbély János kesztelyi adóhivatali gyakornokot a tapolezai, Kuslits Ferenc csepregi adóhivatali gyakornokot a czelldömölki, Úrmósi Zoltán nagybányai adóhivatali gyakornokot a szinerváraljai, Farkas Ferenc fiumei adóhivatali gyakornokot a magyaróvári, Nagy Imre budapesti IV. ker. állampénztári adóhivatali gyakornokot a kassai, Tóth Kálmán ráczkevei adóhivatali gyakornokot a ráczkevei, Olajos Domokos bánffyuhunyadi adóhivatali gyakornokot a szamosújvári, Bateala János fehérléplomi adóhivatali gyakornokot a belényesi, Rosenberg Márton világosi adóhivatali gyakornokot a berettyóújfalui, Poór Lajos kiskunfélegyházi adóhivatali gyakornokot a dunavecsei, Paulovits József pécsi adóhivatali gyakornokot a bajai, Szabó Mihály gyöngyösi adóhivatali gyakornokot a gyöngyösi, Barabás József sepsiszentgyörgyi adóhivatali gyakornokot a brassói, Aczél József pancsovai adóhivatali gyakornokot a miavai, ifj. Philipp Lajos kiskunulási adóhivatali gyakornokot a kiskunhalasi, Kurinszky József lévai adóhivatali gyakornokot a privigyei, Mánik Lajos szászsebesi adóhivatali gyakornokot a belényesi, Gross Antal kecskeméti adóhivatali gyakornokot a nagykátai, Haraszthy Károly hódmezővásárhelyi adóhivatali gyakornokot a bozovicsi, Hajdu Jenő nezsideri adóhivatali gyakornokot a nagyszőlősi, Farkas Levente nagyszombati adóhivatali gyakornokot a nagyszombati, Szentgyörgyi Kálmán mátészalkai adóhivatali gyakornokot a gálszécsi, Rác János kézdívasárhelyi adóhivatali gyakornokot a kézdívasárhelyi, Masron János dettai adóhivatali gyakornokot a facseti, Hermecz István zombori adóhivatali gyakornokot a szabadkai, Kapuy János szombathelyi adóhivatali gyakornokot a hatvani, Foris Dezső csongrádi adóhivatali gyakornokot a makói, G. Tóth István giráltyi adóhivatali gyakornokot a kiszombati, Neupauer Sándor siklósi adóhivatali gyakornokot a hevesi, Szabó Béla szilágysomlyói adóhivatali gyakornokot a szilágysomlyói, Berg Márton buttyini adóhivatali gyakornokot a buttyini, ifj. Buczay György szilágyséchi adóhivatali gyakornokot

Table with columns: Buza, Kilo, 100 Kilogramm ára, and sub-columns for different grades of wheat.

Table with columns: Burgonya, Faj, and prices for various potato varieties.

Table with columns: Allamodósság közölcsönök, listing various types of bonds and their prices.

Table with columns: Záloglevelek, Elsőbbségek, listing various types of promissory notes and their prices.

Table with columns: Bankok részvényei, listing various bank stocks and their prices.

Table with columns: Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmak, and Különféle vállalatok, listing various financial institutions and their prices.

Vertical text on the left margin, possibly a page number or date indicator.

a margittai, Halmi Ferenc pécsváradai adóhivatali gyakornokot a lugosi, Gyenis Sándor lengyeltői adóhivatali gyakornokot a lugosi, Halmos József felsőpulyai adóhivatali gyakornokot a felsőpulyai, Németh János orosházi adóhivatali gyakornokot a békési, Dalmi Kálmán székesfehérvári adóhivatali gyakornokot a técsői, Mihály József balázsfalvi adóhivatali gyakornokot a máriaradnai, Mihály Lajos székeskeresztúri adóhivatali gyakornokot a gvergyó-szentmiklósi, Badonyi Sándor megyesi adóhivatali gyakornokot a berettyóújfalui, Vajda Ernő nyárádszeredai adóhivatali gyakornokot a gyulafehérvári, Bessenyei Béla marosvásárhelyi adóhivatali gyakornokot a marosvásárhelyi, dr. Kocsner János budapesti IV. ker. állampénztári adóhivatali gyakornokot a kassai, Papszt József kolozsvári adóhivatali gyakornokot a nagyváradai, Szmolay Vilmos máramaroszigeti adóhivatali gyakornokot a felsővisői, Chnmacht János szentlőrinci adóhivatali gyakornokot a tenkei, Páll Ignác beregszászi adóhivatali gyakornokot a tenkei, Maurusz János községi adóhivatali gyakornokot a sümegi, Bing Ödön győri adóhivatali díjnokot a kisvárdai, Lázár Márton csikozmási lakost a kisenői és Csaby-Gyula József szászrégeni lakost a dési adóhivatalhoz adótitisztekké ideiglenes minőségben; a szegedi ítélőtábla elnöke Halász Sándor makói lakos, végzett joghallgató a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe diitalan joggyakornokká; a marosvásárhelyi főügyész Tóth Gyula balázsfalvi járásbírói irnokot a marosvásárhelyi ügyészséghez irnokká; a nagyváradai pénzügyigazgatóság Lévai Ignác belényesi adóhivatali diitalan gyakornokot a nagyváradai adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Hampel József szentgotthárdi járásbírói irnokot a trencsényi, dr. Kabina Géza lemeszi járásbírói irnokot a sátoraljaújhegyi törvényszékhez, Kirchner Béla veszprémi törvényszéki irnokot pedig a nyitrai törvényszékhez helyezte át.

VIZÁLLÁS.

méter		méter	
okt. 5. okt. 6.		okt. 5. okt. 6.	
Inn	Bárding 0.79 0.78	Baja	M.-Sziget 0.08 0.09
Dana	Passau 1.74 1.68		Tokeháza 0.28 0.24
	Linz 0.89 0.85		V.-Namány 0.51 0.72
	Bécs 0.97 1.08		Tokai 0.10 0.92
	Pozsony 0.88 1.81		Tiszafüred 0.18 0.31
	Komárom 1.86 1.77		Szolnok 0.15 0.22
	Budapest 1.78 1.23		Ceangrad 0.93 0.66
	Paks 0.88 0.90		Szeged 0.55 0.80
	Mohács 1.53 1.50		T.-Becse 0.57 0.57
	Gombos 2.03 0.11		Titell 0.98 0.92
	Üvidék 1.20 1.17	Óndava	Hoór 1.14 1.15
	Pancsova 0.22 0.19	Taraly	Bártfa 0.40 0.40
	Orsova 1.05 0.96	Badroz	Ladmóc 0.35 0.56
Horva	Morvafalu 0.25 0.25	Sajó	Hornád 0.01 0.11
Vág	Zsolna 0.12 0.10	Bereityó	Margitta 0.84 0.12
	Trencsén 0.08 0.06		R.-Uffalu 0.82 0.83
	Szered 0.88 0.86	Kőrös	Ceucea 0.10 0.80
Lába	Szt.-Gothárd 0.50 0.50		N.-Várad 0.85 0.86
	Sárvár 0.19 0.20		Bolányos 0.18 0.18
	Győr 1.55 1.50		Tonke 0.28 0.38
Dráva	Vasrad 1.22 1.22		Gurahone 0.26 0.26
	Zákány 0.66 0.67		Boroslend 0.09 0.62
	Háros 0.28 0.25		Békés 0.52 0.50
	Füzék 0.48 0.48		Gyoma 0.58 0.57
Mara	M.-Szerdah. 0.84 0.80	Háros	Gy.-Fehérvár 0.44 0.11
Száva	Záráb 0.10 0.16		Branyicska 0.10 0.10
	Sziszek 1.02 1.05		Soborsin 0.10 0.10
	Mitrovicza 0.43 0.11		Arad 1.40 1.42
Szamos	Déas 0.10 0.52		Makó 0.50 0.51
	Szalmár 0.08 0.10		K.-Kostély 0.38 0.38
Kraszna	N.-Maltény 0.40 0.42	Teme	Kiszató 0.37 0.42
Latorca	Munkács 0.10 0.10	Bágy	Temevár 0.94 1.10
Laborca	Homonna 0.18 0.12		Becskei 0.90 0.88
Ung	Pereseny 0.10 0.05		

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMATYAS

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰRÁSZ üzletében szerezhetik be.

BUDAPEST, Erzsébetkörút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

FODOR KÁROLY

vívó- és testedző-intézete

BUDAPEST Fiók-intézet: IV., Koronaherczag-u.3. | **Andrássy-ut 88.**

Specziális tanács gyermek-tornában s gyermekvívásban

GUMMI

és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVERRIP 6 korona. SUNLIGHT előfánicsont-lehér 8 korona. Valódi DIANA (vödjegyvel) 8 kor. tucattja. MENINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORBE-FUVÓ 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

sérvkötők a legolcsóbb árakon

WEINSTINGLER DIANA kötőszergyár

Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám. Árjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szorított kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. ez. és kir. eszredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt, sebéket, bujakórt (syphilis), lórbalokot, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is, önlétfőtést és annak utóbjait, ideg- és hátszínbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-9-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyalkor.

Titkos betegségek

bizos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalataiolytan legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudor specziálistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemli szorvek, hevony vagy idült hurutját, vizeleti nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilis, ideg- és hátszínbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, 10., Karoly-körút 10. I. emele. Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig. Vidékieket levél útján is biztos eredménnyel gyógykezelés és gyógyszerrel is gondoskodik. - Nőknek külön váróterem, külön kijárat.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszter, igen számos esetben kitünő szolgáltatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

(Husi...)
 os jelenté...
 kerek öss...
 Ebből az...
 lár jut, a...
 tenyésztés...
 lár, vágóh...
 oleo-marg...
 A F...
 — H...
 A tá...
 csi-állom...
 Oda...
 A p...
 — A...
 Mikro...
 kijönni, a...
 godtan o...
 — H...
 kőzításká...
 maga is...
 tást is m...
 férfi jön...
 „szürke p...
 — M...
 mazó ur!...
 ficzkó ez...
 hozott, v...
 apró kell...
 a kezébe...
 terré, a...
 esett az...
 alatt esak...
 hátát pill...
 szállt s...
 különben...
 változtatt...
 eszünkbe...
 lyen volt...
 — D...
 — A...
 dig megh...
 Ma regge...
 megtudta...
 furcsa vo...

KÜLÖNFÉLÉK.

Őszi rózsá.

Őszi rózsá, fáj a lellem,
Hogyha nézlek.
Nem jutott a boldogságból
Soha részed.

Tilzes napfény forró csókja
Sohse éget,
Csak a hideg őszi eső
Csapdos téged.

Dideregsz és fehér ruhád
Dér-belepte,
Nem udvarol, nem becézget
Tarka lepke.

És ilyenkor, októberi
Hűs napokban,
Szíved egy bús sejtelemtől
Reszket, dobban.

Megérzed te, árva virág,
Már előre,
Hogy letépnek s kivisznek a
Temetőbe.

Hogy haláloed még búsabb lesz,
Mint életed,
Hogy ott hervadsz, könnyvel ázott
Sirok felett.

Őszi rózsá, azért vagy te
Nekem drága,
Mert te vagy a szomorúság
Bús virága.

Fekete Sándor.

(Husipar Amerikában.) Északamerikai hivatalos jelentés szerint az Egyesült-Államok husiparába kerek összegben 10.625 millió dollár van fektetve. Ebből az összegből a vágóállatokra 2201 millió dollár jut, az élő leltárra 7951 millió dollár, az állattenyésztéshez szükséges holt leltárra 235 millió dollár, vágóhidakra, pakkertelepekre, zsirolvasztókra és oleo-margarin-gyárakra 238 millió dollár. A leölt

állatok száma 1907-ben 12.978.000 szarvasmarha, 24.548.000 juh és 50.145.000 sertés volt. Ezenfelül élve kivitték 276.000 szarvasmarhát. A husifogyasztásból marhahúsra 47 százalék, sertéshúsra 46 százalék és juhúsra 7 százalék esik.

(A nyaktilló.) A történelem leghumorosabb tréfájának azt tartották, hogy a nyaktillót Guillotin, egy orvos találta föl, vagyis oly ember, akinek a fejét nem azon kell törni, hogyan haljanak meg minél czélszerűbben az emberek, de inkább azon, hogy minél később távozzanak ebből az unalmas árnyékvilágból.

Most kiderül, hogy nem Guillotin az igazi feltaláló. Ez a dicsőség egy Schmidt nevű német embert illet. Sőt egy frieslandi német, Aurich községbeli, még tökéletesítéseket is végzett a nagyszerű találmányon. Ezt a németet Meyernek hívták — elég jámbor név — és a „Fekete médvéhez” czimzett vendéglő korcsmárosa volt; egy mindenképpen kitünő férfi, aki a legváltozatosabb hajlandóságokat egyesítette magában.

Igy például jeles rézműves volt, bár ezt a mesterséget senkitől sem tanulta. Sőt egy különös fajta tükröt is feltalált. De a legnevezetesebb dolga mégis csak az volt, hogy midőn Aurichban 1810-ben a reformátusok templom építését határozták el, rája bízták a tervek elkészítését, sőt az építkezés is az ő ellenőrzése mellett ment végbe. (Itt megemlítjük, hogy e templom építése Napoleon 15.000 frankos adománya által vált lehetővé.)

A legmulatságosabb most történt: a francia prefektus megbízta a templomépítő ezermester kocsmárosát azzal hogy tegye a nyaktillót alkalmazhatóbbá és használhatóbbá. Ez annyira sikerült neki, hogy nemsokára Hollandiából is kapott megrendeléseket.

(Balzac vállalat.) Honore de Balzac, a nagy regényíró, ki tudvalevőleg örökös pénzzavarban szenvedett, mindenféle vállalatba kezdett, hogy pénzt szerezzen. Résztes volt egy könyvkiadóvállalatban, de itt nem tudott zöldre vergődni. Azután — mint a „Gil Blas”-ban írja valaki — a „Mercadet” szerzője egyéb vállalatokba bocsátkozott. 1844 április első napjaiban legalább az a hír terjedt el a párisi iróvilágban, színházakban, sőt még a tőzsdén is, hogy Balzacból pástétom- és marczipánsütő lett. Legalább erre vallott az az üzleti körlevél, mely harmincezer példányban ment szét Párisban s mely az issouduni hasonlíthatatlanul jó marczipánt nagyon feldicsérte. A körlevélben többi közt ez állt:

„Korunk legnagyobb regényírója így ír a marczipánról:

— Ez a tiszteletreméltó asszony azon híres apáczáktól kapta a receptet, kiknek az issouduni marczipánt, a francia czukrászat legnagyobb dialát köszönhetjük. Nincs szakács, nincs czukrász, nincs pástétomsütő, aki ezt a marczipánt utánozni tudná. Riviera ur konstantinápolyi nagykövet évenként egész rakományal küldött Konstantinápolyba, Mahmud szultán háreme számára. (Balzac: „Agglegényélet a vidéken.” VII. fejelet.) Ezt a hasonlíthatatlan süteményt, melyet eddig csak a gazdagok számára készítettünk, ezentúl olcsó árak révén fogjuk népszerűsíteni s a párisi közönség már hatvan centime-ért kaphat issouduni marczipánt.”

A körlevél ugyanis nem volt aláírva, de mindenki tudta, hogy Balzac küldötte szót.

(Milyen lesz az idej kutyadivat?) A kutyadivat is folytonos változásoknak, fejlődésnek és tökéletesedésnek van alávetve. Erről tesz tanúságot többek között egyik előkelő párisi kutyaszabónak a napokban kiadott divatértésítője, amely a kutyák idej divatjára nézve fontos és érdekes tudnivalókat tartalmaz. Legelőször is megtudjuk, hogy a tavalyi prémkabátka helyett az előkelő kutyavilág köpenyt fog viselni, amely mérték szerint készül. A köpeny a nyak és a mell körül összegombolva viselendő. A zsebkendőt, amelyet a kutyák a múlt télen baloldali külső zsebködben tartottak, úgy, hogy a csücske kissé kilátszott, az idén egy külön erre a célra készült kiegészítő fogják tartani, amelyet szalaggal kötnék oda a köpenyhez. Frizura tekintetében az idej divat nem mutat föl újonságokat. Az illatszereket illetőleg, az igazi elegáns kutyus mindig ugyanazt a parfümöt használja, mint az urnője. Igen divatosak lesznek az idén a gyémántos aranykarpeczek és nyakláncok. Czípőt a kutyák ez idén nem fognak viselni, mert nehézség és ügyetlen teszi a kutyadandék járását. Az autobilifátyol és autobiliszemüveg azonban az idén is divatban marad.

(A hegymászó világbajnok.) Egy limai jelentés szerint Peck S. Annie provienci fiatal leány megmászta a Cordillera Real de Peru legmagasabb csúcsát, a huszonötezer láb magas Monte Snuascara-t. Első kísérlete alkalmával vagy huszezer láb magasságban vissza kellett fordulnia, mert vezetői nem vállalkoztak a továbbhaladásra. Turisztikai szempontból a leány rikordja annál meglepőbb, ha tekintetbe vesszük, hogy W. Graham, a híres hegymászó a Himaláján csak huszonháromezernyolczszáz láb magasságra jutott.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

26

— Hát ez így történt:
A társam látta, hogy a portás int a bérkocsi-állomás felé.

Oda ment és megkérdezte, ki utazik el?

A portás felelte:

— A miniszter . . .

Mikor a társam egy csinos öreg urat látott kijönni, akinek szürke pofaszakállja van, nyugodtan ott maradt továbbra a szálloda előtt.

— Helyes; de azt nem értem, hogy a férfi kiegészítője nem volt ismerős magunknak! Hiszen maga is, a másik is látta azt. Azonkívül a portást is meglephette, hogy fiatal, borotváltarcu férfi jön a szállodába és mint „csinos öreg ur”, „szürke pofaszakállal” távozik el.

— Még nem mondtam ám el mindent, fogalmazó ur! Hallgassa csak, milyen furfangos gazficzkó ez! A nagy kézikofferben, amit magával hozott, volt egy új ruha, hamis szakáll minden apró kellékkel és egy kisebb kézi táská, amit a kezében vitt. A kocsiiban változott át miniszterré, a kocsi ugyanis fedve volt, mert kissé esett az eső. A szálloda portása tehát egész idő alatt csak idősebb urnak látta, mi pedig csak a hátát pillanthattuk meg, amint a kocsiból kiszállt s az néhány méternyire volt tőlünk, de különben sem sejtettük, hogy a kocsiiban megváltoztatta a külsejét. És az sem jutott az eszünkbe, hogy megkérdezzük a portástól, milyen volt az az ember, akit mi idáig követtünk.

— De hát a nagy koffer?

— Azt a kocsiiban hagyta, a kocsisnak pedig meghagyta, hogy vigye vissza a lakására. Ma reggel sikerült a kocsis elcsipnem és attól megtudtam, hogyan történt a dolog. Neki kissé furcsa volt, hogy az embere az ut alatt megvál-

toztatta a külsejét; de annyit kivehettem, hogy a kocsis kissé be volt szeszelve és mivel két korona borraivalót kapott, úgy gondolta, hogy egyébbel nem kell törődni.

Most már mindent tud fogalmazó ur és láthatja, milyen alaposan becsapott az a komédiás! Ha csak . . .

Nem engedtem az emberemet tovább beszélni, elküldtem.

Most már eleget tudtam. Elég lesz annyit megjegyezni, hogy a színész sürgőnyi megkeresésre még ugyanaznap elfogták Götteborgban, ahol reggel megérkezett. A letartóztatásnál csekély pénzüsszeget találtak nála. Krisztiániába vitték és ott kitudódott, hogy Evelinevel jegyben járt és előtte való nap nagyobb összeg pénzt fecsért el; de a lopásban való résztvevést nem lehetett rábizonyítani.

Néhány nap múlva tehát futni engedték, azzal a kikötéssel, hogy a városból nem szabad távoznia, mert mint tanut ki fogják hallgatni a komorna elleni perben.

. . .

Most pedig visszatérek az aznapi eseményekre; arra, ami tovább történt, miután a becsapott rendőr eltávozott tőlem.

Mint már említettem, az volt a szándékom, hogy Evelinet letartóztatom. További várakozás most már felesleges volt, mlután a színész megugrott.

Mivel egyik emberem azt jelentette, hogy a leány elhagyta a villát és az anyját ment látogatni, elhatároztam, hogy felhasználom ezt az alkalmat, mert nem szerettem volna őt Frickék házában letartóztatni.

Nem voltam és nem is vagyok barátja az ilyenfajta dolgoknak; de most elhatároztam, hogy személyesen veszek részt a letartóztatásban, még pedig többféle okból.

Teljesen bizonyosnak véltem, hogy Eveline lopásának indító okát a színészszel való viszonyban lehetett keresni.

Azt biztosan tudtam, hogy megérdemli a szánalmat, ezért akartam magam résztvenni a

letartóztatásban, hogy minél kíméletesebben történjék ez. Éppen úgy valószínűnek tartottam, hogy az anyja tud a dolgról, vagy esetleg a pénz rejtékhelyét ismeri.

Hiszen ezt is meg akartam szerezni; ezért tehát azt reméltem, hogy az asszony a meglepetésnél el fogja magát árulni.

Csak kilencz óra reggel volt még, mikor egy polgári ruhába öltözött rendőrrel kocsin Reiersen asszony lakásához hajtottam. A kocsi a ház előtt hagyttam, a rendőr az udvarban állt, én pedig magam mentem fel a házba. Reiersen asszony ajtaja előtt megálltam és hallgatództam.

Beliülről hangokat hallottam, de egészen tompán. Mikor az ajtót kinyitottam, láttam, hogy az első szoba üres; ellenben most már tisztábban hallottam a hangokat, melyek a belső szobából jöttek. Ennek a szobának ajtaja azonban csukva volt.

— Ugy kellett volna tenned, ahogyan az anyád neked mondta, te szerencsétlen gyermek; akkor olyan jó dolgunk lett volna, hogy sok ember irigyelt volna érte!

Az asszony rikácsoló, bösz hangja volt ez, amelyet félbeszakított az elfojtott sóhajtás és egy, az izgalomtól és bánattól teljesen elfult, rekedt fiatalos hang.

Közelebb mentem az ajtóhoz, ámbár ebben a pillanatban undort éreztem a hivatásom iránt.

— Ne szólj így hozzám, anyám! Tudod, hogy azt amit a kívánságod szerint kellett volna tennem, soha semmiért sem tettem volna meg. Bármit is tettem azelőtt, nem lehet többet azon változtatni. Nem marad más hátra a számomra, minthogy az életemet vegyem! Csak volna hozzá erőm!

Itt a boldogtalan hangját hangos sirás és anyjának szitkozódása váltotta fel.

Mindjárt utána kinyílt az ajtó s az öreg nő utálatos alakja jelent meg, mialatt a leány bent keresztbe fekiód az ágyon s a fejét a párnákba furta.

Tán azelőtt sohasem éreztem magam oly kellemetlenül, mint most.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK
Szerdán, 1908 október 7-én

Nemzeti Színház
A társadalom támaszai.
Színmű 4 felvonásban írta Ibsen
Henrik, fordította: Lázár Béla.
Személyek:
Bernik, konzul Gál
Bernikné a felesége S. Pál Sz.
Olaf, a fiók Tompa s. n.
Márta, a konzul nőv. Cs. Aiszeghi
Tónnescu Janos Odrv A.
Hesse Lóna Csillag T.
Tónnescu Vilmos Halhu
Röndund Felhos
Rummel Baros
Totf Dina Veradi A.
Krap Gabányi
Rummelné Helvey L.
Kezdeté fél 8 óraker

III. Kir. Operaház
Sámson és Delila.
Dalnű 3 felvonásban és 4 képen.
Zenője szerzője Saint-Saens Ka-
mill. Szövegét írta Lemaire, for-
ditotta Radó Antal.
Személyek:
Sámson Anthes
Delila Szamosi
Filtstems főpap Várdi
Héber főpap Szendrői
1. Filistius Kertész
2. Filistius Nánoki
Libmédák Ney B.
Kezdeté 7 óraker

Nagyar színház
A Sasfiók
(L. Aiglon) Dráma 5 felvonásban
írta Rostand Edmond, fordí-
totta Abrányi Emil.
Személyek:
Ferenccs Törzs
Flambean Csorlos
Hattérnich Rákai
Ferenccs császár Róthay
Harmont tábornagy Thurzóczy
A szabó Z. Molnár
Genté Garas
Káro Obenaus Molnár
Maria Luiza Forrai R.
Camorats grófnő Polgar I.
De Lorget Tetéz T. Halmi M.
Vöherczesz Mészáros G.
Kezdeté 1/2 8 óraker.

Uránia színház
Régi jó idők
Kezdeté fél 8 óraker.

Vigszínház
Virraszt a szerelem.
Vígjáték 4 felvonás an rta Fiers
és Callaret fordította Adorján A.
De Juvigny márkis Haraszthy H.
Jacqueline M. Tammat
Caricote Hegedűs
Lucienne Gazsi M.
Dernier Sophie Gothne
Verne Goth
Merlin abbé Vendrey
De Juvigny André Rajnay
Hermine báróné Ronaszéki
Christiane lányai Csáky I.
Sobonge Bányai I.
François Bardt
Kezdeté fél 8 óraker.

Királyszínház
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szó-
vegét írta Paul Rubens és Aus-
ten Hurgon. Zenője szerzője
Paul Rubens, fordította Bródy
Miksa.
Paap Adrien Szirmai
De Coop hadnagy Dphos
Van Vu i, karmester Király
Hook, pálinkagyáros poross
Sally, leánya Petráss S.
Bródyaukóhura Kussai E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szakácsnő Pálmay I.
Slinksz Simon Német
Kezdeté fél 8 óraker

Várszínház
Zárva
Apollo - Projektográf
TELEFON 68-39.
A spanyol királyi pár Budapest.
Érkezik a nyugati p. u.
és bevonulás (Saját telv.)
A kis kéményseprő. Dra-
gonyosok.
A hankszoliga kutya.
Az elefántiök. Mikor az
üzlet biztosítva van. A
magas észak.
Apénzfárosnő tra edija.
KEZDETE 6 óraker

FÖVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17
Ma és minden este
SYLVESTER SCHAEFFER
junior a csoda arlista
vendéjátéka
ELŐSZÓR BUDAPESTEN!
Az előadás kezdete 8 óraker.
Jegytől 10-1 és 2-6 óráig a nappali pénztárnál.
A télikerthben reggel 5 óráig VÖRÖS ELE. szingyzenze-
kara hangversenye.

SZABADALMAK AT
védjegyeket és mintaitalmat megszerző
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PABZTOR (be) cég.
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget
Telefon 07-44
M. este 9/8 óraker
Ujdonságok estélye.
Teljesen új szenzáción műsor
The 4 Durham The 3 Fred
zeneboxenrikusok Motorkerékpározás az örökhatatlanban
Nagy nemzetközi díj és versenybirkózás
DÍJ: 8000 KORONA Es az egész műsor.

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIÈRE
VI., Teréz-körút 26. Telefon 52-88.
A teljes régi és új művészcsoporthoz Turohány Olga,
Vörösi III, Antaly Er s, Kökény Lion, Dóri Blanka, Csabai
Zsolt, Sugar s dth, Willy Hagen német kabaré-művész. Kancók
Gyöző, Hoross Géza, Vitéz Jenő, Kovács Gyula. Okt. 15-től:
Nyáray Antal, Conférencier: Dr. Szalay József. —
Naponta 1/2 óraker a tényes októberi műsor. „A néma
vándor” (Ország sikert bohózat) — BERTA PANAMÉJA
100-adaszor. (Új beállítás, új művésztársulatokkal), 20
cabaretszám. — 3 színpadi trófia. — Jegyek: 6, 5,
4 és 3 koronára Koutine térszéjében, Andrassy-ut 20,
Bárdnái Kossuth Lajos-u. 4. Szilvay, Kézsebet-körút 42. és
a Cabaret p. utáránd, Mindenütt telefon.

ROYAL ORFEUM
ERZSEBET-KÖRUT 26. TELEFON 10-22
Ma és minden nap 8 órával kezdettel
Nagy előadás.
Szenzáción attrakciók.
Lalle Selbini, Partaila, Janssy, Joskaronis, The 4 Black
Treboudoure, Ujváry Károly, Lenyvesi Erna és Horváth Gizi.
Naponta 8-ór este.
VERA VIOLETTA.
Nagy operetta. Szerzője Eysler Gábor
A télikerthben reggel 5 óráig táncatrakciók és Balogh
Károly cigányzenekara.

FOLIES CAPRICE
Igazgatók: LEITNER és KELETI főrendező: ROTH SANDOR.
Budapest, Réval-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 óraker
Ma: fél 10 óraker! Ujdonság:
A műlövés.
Bohózat, íria: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor.
Továbbá: Tú k Berta, Nacou, Zöldi Márton, Gerő
József, ugyanint Trebitsch Sándor mintatörök műemör.
Végül 11 óraker
DER LUFTTURNER
Nappali pénztár d. o. 9-11-g és d. u. 8-6-g. Az első eme-
let Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.
— Kezdeté fél 12 óraker —

MARGIT GYÓGY FORRÁS
„Margittelep” Beregmező
A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a
légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó
hatású még akkor is, ha vérzéses esetelőfordít
Megrendelhető: Édeskúty L-nél Budapestben és a
forrás közeliségétől Munkács.

Eredeti Meidinger
Kályhák és Caloriferek
csereppel való bur-
kolásra vagy be-
falazásra.
Eisler és Vertes, Budapest
Telefon 16-15.
Kályhagyára
Andrassy-ut 41. sz.
Szellőzőrácsok minden
nagyiségben.

KEZIMUNKA
használat előtt 1840 rajszal ellá-
hozása meg loit kézi-
munka árszámokot és körlel mltá-
kat és hivatalosai köllöményi.
TELEFON 109-06.
Bérezsi D. Sándor
női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Deseewffy-utca 5. sz.
(Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló)
szájt árúházában.
Magyarország legnagyobb kézimunka üzlete.

Automobilok
üzletfelo szlás
miatt összes rak-
táron lévő kocsk
megfelelő áron
eladók.
CSILLAG A. JÓZSEF bizományi raktára,
Budapest, V., Nádor-utca 30. szám

MINDENKI
WAGNERHEZ megy,
a ki kitűnő hangszereket
előző pénzén akar venni.
Megedük 2 frt. 50
król, fuvolák 3 frt.
től, beszélgépek 5
frttól feljebb. Har-
moniumok a legol-
csóbb árak mellett.
WAGNER „Hangszerekirály”
Budapest, József-körút 15. Árjegyek ingyen.

Most jelent meg Most jelent meg
NÉPIKOLAI ALMANACH
az 1908/1909. tanévre.
II. évfolyam.
Számos jelen íantérium közreműködésével szerkesztette
HUSZÁR BÉLA.
A tartalomjegyzék kivonata:
Naptár, az iskola igazgatására vonatkozó tájékoztatóval. —
A népiiskolai tankönyvekről. — Az elemi iskolai oktatás
ingyenessége. — Magyar nyelv, magyar szellem. — A ma-
gyar helyesírásról. — A tanítói egyéniség. — A tananyag
havi, illetve heti beosztása. — Összefoglaló. — Órarend. —
Általános óraterv. — Osztályozási napló. — Gazdasági napló.
Ára vászonkötésben I K 20 f.
Kapható:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDESE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál, Budapest,
VI. ker., Andrassy-ut 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

HETI MŰSOR.

Oktober	Nemzeti Színház	III. Kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Nagyar Színház	Uránia	Várszínház
8 Csütörtök	Közönyt közony- nyel.	A bűvös vadász	Tatárjárás	A hollandi lány	A szerencse fia	Az új Törösország	Nők harcaza.
9 Péntek	Francillon.	—	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Szírusz.	A táncz	—
10 Szombat d. u. este	Francillon	bolygó hollandi	Imandi kis ap- kulya van a kerth	A hollandi lány	Szírusz.	—	Stuart Mária
11 Vasárnap d. u. este	N. u. u. u. u. Cyrano de Ber- gotac.	Manon	Tatárjárás Virraszt a szerelem	Dollarszám A hollandi lány	Szírusz.	—	—

Szerda
Az
P
egybehív
meg a b
Az
a)
b)
c)
A s
enni, sziv
évi októ
Bé
Tri
Ben
Fra
Drosdai Da
M
Kókjánd.
M
Gen
Midgenössis
Bas
Wier
Nem
A
a 20
egybehivat
bank helyis
1. A
28. §. értelm
2. Ha
A sa
venni, szive
1. évi októbe
Bécsb
Budap
Frank
Bécs,
Sér
zást Gummi ny
let. Saját kézi
feljebb, egyene
árakban Vidéki
Polla
Budapest,
Magyar Királ
A Ma
Készvénytárs
Száván beko
tében a Sab
rös f. évi októ
ennélfogva B
mely, podgy
désig szűnet
Budap
Teljes
valar
Gyűrű
IPAR-
m. p. sinok
Motor
benzin, gá
Kalmi
valamint sze
szabameli c
Schl
Budapest,

UNION-BANK.

Az Union-Bank részvényesei az üzletszabályok 29. §-a értelmében

rendkívüli közgyűlésre

egybehivatnak, mely 1908. október 14-én d. e. 10 órakor tartatik meg a bank helyiségeiben, Bécs, I., Renngasse No. 1.

NAPIREND:

Az igazgatósági tanács előterjesztésével:

- a) a nemzetközi villamossági társaság egyesülése az Union-Bankkal;
- b) a részvénytörke felemelése;
- c) az alapszabályok idevonatkozó szakaszainak módosítása.

A szavazatra jogosított részvényes urak, akik a közgyűlésen részt ohajtanak venni, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 27. §-a értelmében legkésőbb 2. évi október hó 6-ig letéteményezni és pedig:

- Bécsben:** az Union-Bank számfelügyelőségénél.
- Triesztben:** az Union-Bank fiókjánál.
- Berlinben:** a Schaffhausen-féle bankkegyesületnél vagy a Dresdai banknál.
- Frankfurtban a/M.:** a Deutsche Effecte- und Wechselbanknál vagy a Dresdai banknál Frankfurt a/M.
- Münchenben:** a Bajor Jelzalog- és Váltóbanknál vagy a Dresdai bank fiókjánál.
- Münchenbergben:** a Dresdai bank fiókjánál.
- Genfben:** St. Gallen és Zürichben a Schweizerische Bankverein vagy az Eidgenössischen Bank A. G.-nél.
- Baselban:** a fentnevezett intézeteknél vagy Spey & Co. A. G.-nél.

Union-Bank

Nemzetközi Villamossági Társaság

A Nemzetközi Villamossági Társaság részvényesei

a 20-ik rendkívüli közgyűlésre

egybehivatnak, mely 1908. évi október hó 14-én délután 3 órakor tartatik meg a bank helyiségeiben: Bécs, I., Wipplingerstrasse 30., „Jannshof“.

NAPIREND:

1. A Nemzetközi Villamossági Társaság egyesülése az Union-Bankkal (a 27. és 28. §. értelmében.)

2. Határozathozatal úgy e fölött, valamint az ezzel kapcsolatban levő teendőkre. A szavazatra jogosított részvényes urak, a kik a közgyűlésen részt ohajtanak venni, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 27. §-a értelmében legkésőbb 2. évi október hó 6-ig letéteményezni és pedig:

- Bécsben a Társaságnál,** I., Wipplingerstrasse 30., az Union-Bank számfelügyelőségénél
- Budapestben a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál**
- Frankfurtban a/M. a Deutsche Effecten u. Wechselbanknál.**
- Bécs, 1908. évi szeptember hó 26-án.**

Nemzetközi Villamossági Társaság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Sérvbajosok!

Legelőször a legújabb munkás sérvkötő egyoldalu 2 ft. Ujdon-...
Saját készítmény! Egyoldalu 3,50. 4. — 5. frt. Haskötők 3 fittől feljebb, vidékstárók, Diana hávikötők, betegápolási cikkek gyár-
árakban. Vidéki rendeléseket leltársmerésesen titoktartással eszközöl-

Pollak Lipót sérvkötész,
Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytárs.

Közlemény.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Igazgatósága közli, hogy a Száván bekövetkezett rendkívüli kis vízjárás következtében a Sabác-Mitrovicza-Bosna-Racsa között járó gőz-
s f. évi októberhó 6-tól csak Bócutig közlekedhetik s hogy
ennél fogva Bosna-Racsa és Racsa állomásokkal a szemé-
ly-, podgyász- és gyorsúru forgalom további intézké-
désig szünetel.
Budapest, 1908. október 5.

Az igazgatóság.

Teljes közlömberendezések
valamint egyes alkatrészek,
Gyűrűskendűi valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sínok, kocsi, váltók, fordítók, kocsi-alkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok
benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-
szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan
előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok

- Rézagy ——— 45.—frt
- Vasagy matracozal 8.50 •
- Gyermekágy ——— 11.50 •
- Sodronyágy-betét 8.50 •
- Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

GUMMI ÖV-
szerek
Valódi francia és amerikai gyártmány! — Orvosiilag ajánlva! Feltétlen, biztos! •
Gummi.
Eredeti csomagolásban!
A. k.: 12 db. finom minőség K 3-4
12 db. francia gyártm. K 6-10
12 db. eredeti amerikai K 10-12
Cápát amerikai (rövid) K 4-8
12 db. finom — K 6-10
12 db. „Non plus ultra” K 12-16
Hálhólyag „Non plus ultra” K 12-16
Minta-gyűjtemény
célzattal összeállításban, 12 db K 6.—
25 db K 9.—
Női övszer „Positivum” csa-
sívum — K 3-5
Sérvkötés orvosi rendelésre való
angol acél rugóval K 7-10, Cs. és kir.
szabad. Keleti-féle pneumatikus pe-
llettával ——— K 12.—
Suspensor (erősítő) darabja ——— K 1-2.40
Havibaj kötés darabja ——— K 3-11
Haskötés darabja ——— K 7-24
Gummi gőrszer-harisnya darabja — K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja — K 3-9
Uji „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női kősz-
legesség ——— K 13.—
Szétküldés útoktartás mellett — Köpes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárúk és beteg-
ápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6.35 mm. Browning-patronok használ-
latára készült. Legjobb előnye, hogy
szabadkézzel minden szerszám nél-
kül egy fogással szétszedhető, ennek
következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontra
működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva, a
mellényzsebben eltér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor.
12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levágandó és hosszánk beiktandó.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt ——— korona árban, fize-
tendő ——— kor. havi részletekben ——— tól kezdve,
Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költsé-
geket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot
esedékeső teszi.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-
uriszoba és irodai teljes
berendezések. Dus raktár
szőnyegek, függönyök, teri-
tők, csillárok, vas- és réz-
butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér
8. sz. ezelőtt Gyár-utca.
Telefon 14-09.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros csép-
lőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kőmi, ingyen küldjük.
Dobry Antz motor- és
gépgyárainak
magyarországi egyedárusítói:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham-palota.)

Ezen specialista legjobban ajánlható szertelű genda
tapasztalati alapján, melyeket a kórház nagysejvi
és bajkóros osztályra való működése alatt számos
éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mákac
nemi betegséget
(hugyosólyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
mégldősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer
foglalkozás megzavarása nélkül.)

Biztos siker folytan a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre általában válasz. Kívánatra gyógyszerék.
Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-út 8/A. szám.
(A Pannónia szállodával szemben.)
Atyád ház. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön várószobák.

2 hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

2 hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Barna asszony
Nagy Károly, Ne hidje, hogy elfeledtem, sokkat mélyebb hatást tett reám. Végtelenül sajnálom, de lehetetlen mennem, Boldog volnék, ha találkozhatnánk Huszár

Több mint
600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassulandók vagy, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger czégre Berlin 18. címre.

Kovácszén,
koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29065

Csemegeszőlőt
nagysemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylival keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsanként 30 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalason.

Eladó
Siófokon a vasúti indóház mellett lévő Magyar koronához címzett emeleti sarkok szálloda épület, előnyös feltételek mellett. Bővebb felvilágosítást nyújt Modly László tulajdonos Szegszárdon.

Póvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőzetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7803

Gyümölcsfa
díszfa stb. őszi árjegyzékek ingyen szolgálat, kertfalakításokat elvállal Weber falkolája Békásmegyeren. (Budapest mellett.)

«Fidelitas»
magánnyomozó Ilnézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

10 utazó és elarusító
keresték a legújabb és legnagyobb különlegesség részére. Bámulatos eredmény! Mindenki vásárol 1-12 darabot. Utazók havonta 500 kor.-t könnyen kereshetnek. Oh. Horton, Kattovitz A/2051. Németország. 5650

Egyéves önkentes
lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkentesre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel előkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Ithökly-ut 8. I. 3.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv ismerettel stírgősen keresek. Szegheőné S. Lujza, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Spest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Zalogcédulákat,
örillánsokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb áron vesznek. Brillánsokért többet fizetnek, mint amennyitért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Vigyázzon,
ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle czukorkát 60 fillérért. sz.

Enek
és zongora leczkéket Mar-chessi szerint ad diplomás tanáró házban és házon kívül. Elrontott hangokat helyrehoz. Ertekezni lehet kedd, csütörtök, szombat déli 12-ig, hétfő, szerda, péntek 6-7-ig délután. József-körút 23. II. 11. ajtó.

Gépészet
czimű állandó rovata van a he-lenként megjelenő „Molnárok Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és mu'atvány-szemek ingyen küldetnek azok-nak, akik levelezőrepon kerik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetők-nek, elektrotechnikusok-nak, motorkezelőknek, ijtő-nek, gépgyári munkásoknak az üzemben és azon kívül szük-ségük van, ennél fogva valóságos olragadatlansáit nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismer-ték. A hettal az egész cve 8 kor. telefonra 4 kor. 28967a

Gépészeket
cséplés időnyra nyazsintén gazdatisztekét és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és józansága-ért teljes felelősséget vál-lalok a hely adó urak ró-szére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armia Budapest, Nagyme-ző-u. 25. Budapest 94-87.

Parlamentii
gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiata-nárok által oktatótt szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Ala-pította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szak-iskola. (Csak Liszt Ferencz-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégetől s más hir-detésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bar-tilla fogvizének használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büziik, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Fő-raktár Budapest, Török i. Király-u. 12., Andrásy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczi-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerertárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások be-jelentése jól jutalmaztatik

Villamos világitás
sajt dynamóval, lak-hátnak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos czikkeket árjegyzéke ingyen. Árániait és felvilágosítás ingyenes. Strigó és Öhrner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, áh-landó nagy telktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferencz-tér 17. sz.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég el-vállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb könyes ügyekben teendő kutató-sokat, szemléket, laká-sok tüzetek feltűnés nél-kül megfigyelést s el-tűnt egyének és pótvöl-tes levelek írónak kin-yomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Téli elrakásra
nemesfajú csemegeszőlő kitűnő ízű táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű tere elrakható különleges fajalmak török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor. óriási bírsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegeszőlőt téli elra-kásra, czukorédes teli-kör-tét 25 kilónként 10 korért, téli elálló nemes fajalmak, török-bálint, szercsika, batul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor. óriási bírsalmát rem-ek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor Gyümölcskivitel Csong-rádról.

Czukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., mézédes baracklek-várnak és kitűnő bírsalma-sajtnak 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyü-mölcskivitel Csongrádró

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvár-nak kilóját 1 korért, méz-édes baracklekvárnak és bírsalma sajtnak 2 korért különleges megylekvárnak 3 korért Szabó Csongrád-ról.

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, kö-műves és kőfaragó vizsgá hoz biztos sikerrel. Szer-ény díjazás mellett el-fogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vágl József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

500 koronát
fizetnek annak, ki a Bar-tilla fogvizének használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büziik, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Fő-raktár Budapest, Török i. Király-u. 12., Andrásy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczi-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerertárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások be-jelentése jól jutalmaztatik

Villamos világitás
sajt dynamóval, lak-hátnak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos czikkeket árjegyzéke ingyen. Árániait és felvilágosítás ingyenes. Strigó és Öhrner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Villamos világitás
sajt dynamóval, lak-hátnak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos czikkeket árjegyzéke ingyen. Árániait és felvilágosítás ingyenes. Strigó és Öhrner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

SENZAGZIOS KÖNYV!
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalom.
Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitució az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitu-ció világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a jeles ma-gyar publicista, ezt a kérdést ryönyörű realizussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen meg-kelelő őszinteséggel és bátorság-sal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyosága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 pél-dánya. Ez már a hatodik kiadás. A 114 oldalas nyomott oldal-as könyv ára bormentes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is be-kielndhető. Kapható a „Molnárok Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Pénzkölcsönt
4 1/2 4 3/4 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I. II., III. hely-lyen 5-70 évig törleszt-hető. Személyhitel tisztvi-selőknek gyorsan eszkö-zőltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 11a.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csa-ládi Singer varró-gép zárszekrény-nyel 6 évig jóállás-sal csatla
SINGER A.
mügépszésnél Budapest, főüz-let Akácia-utca 55. Minden-nemü varrógépek javítását legújantányosabb áron elvál-lalatom. Árjegyzék ingyen.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2
Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemü kárpitos- és díszítő-munkákat. 27881
Mintaraktár művész ki-vitelű butorokból, franczia és angol szövetekből.
Kétféle árvalás díjmentes

INGYEN.
SÉRVKÖTŐ,
műlábak, mákezek, má-fűzők, támgépek, egye-nestariók, haskötők
és az összes betegápolási czik-kekről szóló nagy képes árjegyzé-keknek párának ingyen és bér-menten ve zárt borítékban küldjük.
Universális sérvkötők
páratlanok, kis gummi nyomlap-pal legújagyobb sérv is elzárható.
Sérvkötők
egypárda 4-14, kétoldalú 8-22 gummiórá 8-12 korona.
Gummiharisnyák, haskötők
mértékszertel készíttatnek.
Magyar Orvosi Múszertár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-körházzal szemben). Pontos címre és a vörts-keresztre ügyeljenek.

BUTOROK
háló-, ebéd-, szalonda rendezések, továbbá ur-tszoba, iroda berendezésel rész- és mahagosi butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bérgeranturák eladása és vételü.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szárn I. emelet 282

INGYEN.
SÉRVKÖTŐ,
műlábak, mákezek, má-fűzők, támgépek, egye-nestariók, haskötők
és az összes betegápolási czik-kekről szóló nagy képes árjegyzé-keknek párának ingyen és bér-menten ve zárt borítékban küldjük.
Universális sérvkötők
páratlanok, kis gummi nyomlap-pal legújagyobb sérv is elzárható.
Sérvkötők
egypárda 4-14, kétoldalú 8-22 gummiórá 8-12 korona.
Gummiharisnyák, haskötők
mértékszertel készíttatnek.
Magyar Orvosi Múszertár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-körházzal szemben). Pontos címre és a vörts-keresztre ügyeljenek.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítel-nek felelősséggel, legrovi-debb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis si-keres vizsga esetén, gyer-mekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánvizs-gákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágo-sítással szolgál „Tanár” Budapest, Ithökly-ut 8. L. 3 ajtószám.

Benzinmotorok
1-23 lóerőig műhelyünkben gyártlag kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és ked-vező fizetési feltételek mellett kaphatók
KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépezetalkész-letek és órlélmalmok is kaphatók

Ajtók, ablakok
VASREDÖNYÖK,
VASRÁCSOK,
kapuk használ-tak és újak ol-csón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Korall-utca 10 a nyugati pályaudvar kö-szömben.

Zalogcédulákat
vesznek. Elzálogosított, brillánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100,000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszereken. Díjja-lan és biztos állásközvetít-és. A „Stenográfia” orszá-gos Gabelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyors-írású gépirású kereskedelmi szöpirási és helyesírási szaktanfolyamok kezdőd-nek a legelőnyösebb fel té-telek mellett. Levelező és vitairásu kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleve-les gyorsíró- és keres-ke-delmi iskolai rendes taná-rok vezetése alatt állanak. Sokszorosító- és másoló-iroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzásu iskolával

BUTOROK
háló-, ebéd-, szalonda rendezések, továbbá ur-tszoba, iroda berendezésel rész- és mahagosi butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bérgeranturák eladása és vételü.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szárn I. emelet 282

INGYEN.
SÉRVKÖTŐ,
műlábak, mákezek, má-fűzők, támgépek, egye-nestariók, haskötők
és az összes betegápolási czik-kekről szóló nagy képes árjegyzé-keknek párának ingyen és bér-menten ve zárt borítékban küldjük.
Universális sérvkötők
páratlanok, kis gummi nyomlap-pal legújagyobb sérv is elzárható.
Sérvkötők
egypárda 4-14, kétoldalú 8-22 gummiórá 8-12 korona.
Gummiharisnyák, haskötők
mértékszertel készíttatnek.
Magyar Orvosi Múszertár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-körházzal szemben). Pontos címre és a vörts-keresztre ügyeljenek.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
Egyre többek között a világ minden részén BÉLA KRISTOF

Jogtudományi
és államtudományi szigore-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Frös Vilmos
Jogi szemináriuma.
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám!
A legelőnyösebb részleltetésre
zongorát,
pianinót,
czim balmot,
hegedüt
készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű
bankhitel
után kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang-zertelepén.
Prospektus és árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

Butor
részletre is
szályn teszállított árban kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Arjegyzők Ingyen.

INGYEN
DRÁGABB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 58-68 CCM NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINBÉ
OLAJKÉP
ARA 10 KORONA. KÉPVISSELŐK MINDENKÉPPÉLVÉTELYNEM.
SZAVATPSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN KÉPVISSELŐKÉRT RAFAEL PÉSTÉSZETI MŰTÉREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILÉD-U. 46. KÜNTÉTELYE AZ 1908. ÉVI PÁRIKI NYELVTUDÁSI NEMZETI TUDÁSI DISZKOLEKTOR KÉRESZTTEL ÉS ARANYÉREMMEL.